

Piekrītība

ES tiesību normas var paredzēt, kura tiesa izskata lietu gadījumā, kad abas strīda puses iesniedz prasību dažādās ES dalībvalstīs.

Piemēram, var gadīties, ka pēc satiksmes negadījuma, kurā iesaistītas divas personas, no kurām viena dzīvo Vācijā, bet otra — Francijā, tās katra savā dzīvesvietas valstī iesūdz vienu otru tiesā par zaudējumu atlīdzību.

Lai izvairītos no pretrunīgiem lēmumiem, dalībvalstis un tiesas, kurās attiecīgā lieta jāizskata, nosaka saskaņā ar Eiropas Savienības (ES) tiesībām. Parasti prasība jāiesniedz tās valsts tiesā, kurā atrodas atbildētāja dzīvesvieta. Turklāt konkrētā lietā alternatīvi var būt piemērojami citi noteikumi par jurisdikciju, piemēram, personu, kas nepilda savas līgumsaistības, var iesūdzēt tiesā attiecīgo saistību izpildes vietā (piemēram, vietā, kur bija jāpiegādā nopirktās preces). Pastāv īpaši noteikumi, lai aizsargātu tādas iedzīvotāju grupas kā patērētāji, darba ņēmēji un apdrošinātas personas.

Ģimenes tiesību jomā pastāv Eiropas Savienības noteikumi, kas nosaka, kurā valstī jāizskata ar laulības šķiršanu, vecāku atbildību vai uzturlīdzekļu piedziņu saistīti strīdi.

Lai iegūtu sīkāku informāciju par konkrētu valsti, noklikšķiniet uz tās karodziņa.

Kad esat noskaidrojis, kurā dalībvalstī saskaņā ar jurisdikcijas noteikumiem jāizskata jūsu prasība, atliek atrast kompetento tiesu.

Eiropas tiesiskās sadarbības atlantā civillietās atradīsiet civillietās un komercietās kompetento tiesu (pirmās instances tiesu, apelācijas tiesu utt.) nosaukumus un adreses visās dalībvalstīs, kā arī tiesu jurisdikcijas ģeogrāfiskos apgabalus.

Šo lapu uztur Eiropas Komisija. Informācija šajā tīmekļa vietnē nav uzskatāma par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju. Komisija neuzņemas nekādu atbildību vai saistības attiecībā uz informāciju vai datiem, kas ietverti vai izmantoti šajā dokumentā.

Autoritāšu noteikumus Eiropas tīmekļa vietnēs lūdzu skatīt juridiskajā paziņojumā.

Sakarā ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības Komisija pašlaik atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 18/01/2019

Piekrītība - Beļģija

SATURS

- 1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?
- 2 Ja lieta ir piekrītīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?
 - 2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?
 - 2.2 Teritoriālā piekrītība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)
 - 2.2.1 Teritoriālās piekrītības pamatnoteikums.

- 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.
 - 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Skatīt turpmāk.

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Ievads

Skaidrības labad, ņemot vērā Beļģijas tiesību sistēmas specifiku, 1. un 2.1. jautājums ir aplūkoti kopā.

Vispirms būtu jānoskaidro jurisdikcija pēc būtības (*compétence d'attribution/volstrekte bevoegdheid*, zināma arī kā *compétence matérielle/materiële bevoegdheid*) un teritoriālā jurisdikcija (*compétence territoriale/territoriale bevoegdheid*).

Ikvienā prasībā tiek izvirzīts kāds prasījums, kam bieži ir monetāra vērtība, un tiesas jurisdikciju pēc būtības nosaka tiesību akti, kuros ir precizēts to prasījumu veids un vērtība, ko tiesai ir atļauts izskatīt.

Šī atbilde uz 1. un 2.1. jautājumu attiecas uz jurisdikciju pēc būtības.

Zemākās instances tiesām nav jurisdikcijas visā Beļģijā. Ar likumu valsts ir iedalīta atsevišķās teritorijās (apakšreģionos, reģionos utt.). Katrai tiesai ir jurisdikcija tikai savā teritorijā. To sauc par teritoriālo jurisdikciju, kas aprakstīta atbildē uz 2.2. jautājumu.

Neierobežota jurisdikcija — pirmās instances tiesa

Pirmās instances tiesai (*tribunal de première instance/rechtbank van eerste aanleg*) ir "neierobežota jurisdikcija" (*plénitude de compétence/volheid van bevoegdheid*). Tas nozīmē, ka pirmās instances tiesa atšķirībā no pārējām tiesām var izskatīt visas lietas, tostarp tās, kas ir citu tiesu jurisdikcijā.

Civilprocesa kodeksa (*Code judiciaire/Gerechtigd Wetboek*) 568. pantā ir noteikts, ka pirmās instances tiesa izskata visus prasījumus, izņemot tos, kas tieši ierosināti apelācijas tiesā (*cour d'appel/hof van beroep*) vai Kasācijas tiesā (*Cour de cassation/Hof van Cassatie*). Pirmās instances tiesas neierobežotā jurisdikcija ir "nosacīta", proti, atbildētājs var iebilst, ka tiesai nav jurisdikcijas, jo citai tiesai ir īpaša jurisdikcija pēc būtības. Pirmās instances tiesai ir arī ekskluzīva jurisdikcija attiecībā uz konkrētām lietām. Konkrētu veidu strīdu lietas jāierosina pirmās instances tiesā, pat ja prasījuma vērtība ir mazāka nekā 2500 EUR; kā piemēru var minēt prasījumus, kas saistīti ar personas statusu.

Citas tiesas

Turpmāk ir sniegts citu tiesu uzskaitījums un īss apraksts par to jurisdikciju pēc būtības.

a) Miertiesas

Atbilstoši Civilprocesa kodeksa 590. pantam miertiesai (*juge de paix/vrederechter*) ir vispārēja jurisdikcija attiecībā uz visiem prasījumiem, kuru vērtība ir mazāka nekā 2500 EUR, izņemot prasījumus, kas saskaņā ar likumu nepārprotami ir citas tiesas

Jauniešu aizsardzība ir Beļģijas federālās valsts kopienu atbildībā, bet mazgadīgo tiesu organizācija ir federāls jautājums, ko reglamentē 1965. gada 8. aprīļa federālais Jauniešu aizsardzības likums (*loi relative à la protection de la jeunesse du 8 avril 1965/wet op de jeugdbescherming van 8 april 1965*). Mazgadīgo tiesa (*tribunal de la jeunesse/jeugdrechtbank*) ir pirmās instances tiesas nodaļa, kuras kompetencē ir jauniešu aizsardzības pasākumi.

h) Ģimenes lietu tiesa

Ģimenes lietu tiesai (*tribunal de la famille/familierechtbank*) ir jurisdikcija visos ar ģimeni saistītos strīdos. Tai jo īpaši (Civilprocesa kodeksa 572.*bis* pants) ir jurisdikcija

- strīdos starp laulātajiem un starp likumīgajiem kopdzīves partneriem;
- strīdos par aizgādības tiesībām;
- strīdos par uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumiem;
- strīdos par laulāto mantiskām attiecībām.

2.2 Teritoriālā piekrišana (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

2.2.1 Teritoriālās piekrišanas pamatnoteikums.

Beļģijas tiesību sistēmas pamatprincips nosaka, ka pieteikuma iesniedzējam ir izvēles brīvība. Vispārējā prakse ir paredzēta Civilprocesa kodeksa 624. panta 1. punktā. Parasti pieteikuma iesniedzējs ierosina prasību tās vietas tiesā, kur ir adrese (*domicile/woonplaats*) atbildētājam vai vienam no atbildētājiem.

Kas notiek, ja atbildētājs ir juridiska persona, nevis privātpersona? Juridiskās personas adrese ir tās galvenā biroja (*siège/hoofdzetel*) atrašanās vietā, t. i., vietā, no kuras juridiskā persona tiek pārvaldīta.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Konkrētos gadījumos pieteikuma iesniedzējam ir tiesības ierosināt prasību citā tiesā. Šādas iespējas ir aprakstītas jo īpaši Civilprocesa kodeksa 624. panta 2.–4. punktā. Papildus tiesai, kas atrodas vietā, kur ir adrese atbildētājam vai vienam no atbildētājiem, pieteikuma iesniedzējs var izvēlēties:

- tās vietas tiesu, kur ir izcelsme vienam vai vairākiem pienākumiem, uz kuriem attiecas strīds, vai kur pienākumi tiek izpildīti, ir izpildīti vai tiem vajadzētu būt izpildītiem;
- tās vietas tiesu, kur atrodas dokumentu izsniegšanas adrese, kas apstiprināta konkrētā dokumenta piemērošanai;
- tās vietas tiesu, kur tiesu izpildītājs *huissier de justice/gerechtsdeurwaarder*) ir personīgi runājis ar atbildētāju, ja atbildētājam vai atbildētājiem nav adreses Beļģijā vai ārvalstīs.

Saskaņā ar iedibināto judikatūru pagaidu noregulējuma tiesvedībā teritoriālā jurisdikcija ir tās vietas tiesas priekšsēdētājam, kur paredzēta sprieduma piespiedu izpilde.

Attiecībā uz uzturlīdzekļu maksājumiem Civilprocesa kodeksa 626. pantā ir noteikts, ka uzturlīdzekļu maksājumu prasījumus, kas saistīti ar tiesībām uz sociālās integrācijas palīdzību, var iesniegt pieteikuma iesniedzēja (t. i., ģimenes locekļa, kurš ir tiesīgs saņemt uzturlīdzekļu maksājumus) adreses vietas tiesā.

Šie noteikumi, kas paredzēti 624. un 626. pantā, ir noteikumi, kas ir piemērojami, ja nav noteikumu par pretējo, un puses var brīvi atkāpties no tiem. Tāpēc puses var noslēgt tiesas izvēles līgumu, kas paredz, ka jebkādi strīdi ir jāiesniedz izšķiršanai tikai norādītajās pirmās instances tiesās.

Tomēr attiecībā uz šo izvēles brīvības pamatprincipu pastāv daži izņēmumi.

Tiesību aktos ir noteikti vairāki gadījumi, kad pieteikuma iesniedzējam nav izvēles. Tie ir gadījumi, kas uzskaitīti galvenokārt Civilprocesa kodeksa 627.–629. pantā. Piemēri:

- strīdos, kas saistīti ar darba līgumiem (627. panta 9. punkts), jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur atrodas raktuve, rūpnīca, darbnīca, veikals, birojs vai — vispārīgi — telpas, ko izmanto darījumdarbībai, profesionālajai darbībai vai uzņēmuma, apvienības vai grupas darbībai;
- pieteikumos par laulības šķiršanu vai laulāto atšķiršanu sakarā ar laulības neatgriezenisku iziršanu (628. panta 1. punkts) jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur ir laulāto pēdējā dzīvesvieta vai atbildētāja adrese.

Pat šajos gadījumos joprojām ir zināma rīcības brīvība. Civilprocesa kodeksa 630. pantā ir noteikts, ka pēc strīda rašanās puses var vienoties par atkāpšanos no šīm tiesību normām. Tomēr jebkura šāda vienošanās, kas noslēgta pirms strīda rašanās, nav spēkā.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Konkrētos gadījumos, jo īpaši gadījumos, kas aprakstīti Civilprocesa kodeksa 631.–633. pantā, ekskluzīva teritoriāla jurisdikcija ir vienai tiesai. Tādā gadījumā pieteikuma iesniedzējam nav izvēles iespēju, un ne pirms, ne pēc strīda rašanās nevar noslēgt tiesas izvēles līgumu. Minētie gadījumi cita starpā ir šādi:

- bankrots (Civilprocesa kodeksa 631. panta 1. punkts) — komerciesa, kuras jurisdikcijā ir bankrota pasludināšana, ir tās vietas tiesa, kur ir tirgotāja galvenā darbīdarbības vieta vai — juridiskas personas gadījumā — kur ir juridiskās personas galvenais birojs dienā, kad tiesā tiek iesniegts lūgumraksts vai pieteikums par bankrota pasludināšanu. Sekundārais bankrots — tās vietas komerciesa, kur atrodas bankrotējušā subjekta attiecīgā darbīdarbības vieta. Ja ir vairākas darbīdarbības vietas, jurisdikcija ir pirmajai tiesai, kurā iesniegts pieteikums;
- reorganizācija tiesas uzraudzībā (Civilprocesa kodeksa 631. panta 2. punkts) — jurisdikcija ir tās vietas komerciesai, kur ir parādnieka galvenā darbīdarbības vieta vai — juridiskas personas gadījumā — kur ir juridiskās personas galvenais birojs dienā, kad tiesā tiek iesniegts pieteikums;
- strīdi saistībā ar nodokļu tiesību aktu piemērošanu (632. pants) — jurisdikcija ir tiesai, kas mitinās tās vietas apelācijas tiesas ēkā, kur atrodas birojs, kuram bija jāiekasē vai ir jāiekasē attiecīgais nodoklis, vai — ja strīds nav saistīts ar nodokļu iekasēšanu — kur ir reģistrēta nodokļu iestāde, kas pieņēmusi apstrīdēto lēmumu. Tomēr, ja tiesvedība notiek vācu valodā, ekskluzīva jurisdikcija ir Eipenes pirmās instances tiesai;
- prasījumi saistībā ar preventīvu apķīlāšanu un piespiedu izpildes pasākumiem (633. pants) — jurisdikcija ir apķīlāšanas vietas tiesai, ja vien likumā nav noteikts citādi. parāda piedziņas rīkojuma (*saisie-arrêt/ beslag onder derden*) gadījumā jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur atrodas parādnieka–trešās personas adrese. Ja parādnieka–trešās personas adrese ir ārpus Beļģijas vai nav zināma, jurisdikcija ir parāda piedziņas vietas tiesai (skatīt arī 22. panta 5. punktu Padomes 2000. gada 22. decembra Regulā (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās).

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Kā minēts iepriekš, piemēro 624. un 626. panta noteikumus, ja nav noteikumu par pretējo, un puses var brīvi atkāpties no tiem. Puses var noslēgt tiesas izvēles līgumu, kas paredz, ka jebkuri strīdi ir jāiesniedz izšķiršanai tikai norādītajās pirmās instances tiesās.

Gadījumos, kas minēti Civilprocesa kodeksa 627.–629. pantā, tiesas izvēles līgumu nevar noslēgt pirms strīda rašanās. Tomēr saskaņā ar 630. pantu šādus līgumus var noslēgt pēc strīda rašanās.

Gadījumos, kas aprakstīti Civilprocesa kodeksa 631.–633. pantā, nav atļauts noslēgt tiesas izvēles līgumus.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Atbilde uz šo jautājumu ir sniegta atbildē uz 1. un 2. jautājumu.

Saites

Attiecīgie Civilprocesa kodeksa panti: [Valsts Federālais tieslietu birojs](#)

- noklikšķiniet uz *Législation consolidée/Geconsolideerde wetgeving* (Konsolidēti tiesību akti);
- sadaļā *Nature juridique/Juridische aard* (Tiesisks raksturs) atlasiet *Code judiciaire/Gerechtigd Wetboek* (Civilprocesa kodekss);
- laukā *Mot(s)/Woord(en)* (vārds(-i) ierakstiet “624”;
- noklikšķiniet uz *Recherchel/Opzoeking* (meklēt);
- noklikšķiniet uz *Listel/Lijst* (saraksts);

* noklikšķiniet uz *Justice de A à Z/Justitie van A tot Z* (Tiesiskums no “A” līdz “Z”);

* atlasiet *Cours: compétence/Hoven: bevoegdheid* (Tiesas: jurisdikcija).

Palīdzība, lai atrastu tiesu, kurai ir teritoriālā jurisdikcija: [Valsts Federālais tieslietu birojs](#)

- noklikšķiniet uz *Compétence territoriale/Territoriale bevoegdheid* (teritoriālā jurisdikcija).

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 25/09/2019

Piekrītība - Bulgārija

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [bg](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

SATURS

- 1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?
- 2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?
 - 2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?
 - 2.2 Teritoriālā piekrītība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)
 - 2.2.1 Teritoriālās piekrītības pamatnoteikums.
 - 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.
 - 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem un citu tiesu)?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvēršas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Saskaņā ar Bulgārijas Konstitūciju tiesiskumu nodrošina Augstākā tiesa, Augstākā administratīvā tiesa, apelācijas tiesas, apgabaltiesas, militārās tiesas un rajonu tiesas. Specializētās tiesas var izveidot arī ar likumu. Ārkārtas tiesas nav atļautas. Saskaņā ar Likumu par tiesu varu administratīvās tiesas atrodas vienā un tajā pašā apgabalā un tām ir tāda pati teritoriālā piekrītība kā apgabaltiesām. Jums ir jāvēršas administratīvajā tiesā, ja vēlaties grozīt, atsaukt vai atsaukt valsts iestādes lēmumu, vai ja vēlaties, lai tiesa uzdod valsts iestādei izdot konkrētu lēmumu, ja uzskatāt, ka valsts iestāde ir rīkojusies nepamatoti vai arī nav rīkojusies, ja vien Jūsu lieta ir Augstākās administratīvās tiesas kompetencē. Nav citu specializēto tiesu. Ja Jūs esat civilprasības puse, Jūsu lieta tiks izskatīta vispārējās piekrītības civiltiesā. Saskaņā ar Civilprocesa kodeksu īpašas procesuālās tiesību normas attiecas uz īpašas steidzamības lietām, lietām par laulības un ģimenes stāvokli, tiesībspēju, kopīpašuma nodalīšanu tiesas ceļā, valdījuma aizsardzību un atjaunošanu, mantojuma dokumentiem un kolektīvo tiesvedību. Saskaņā ar

Civilprocesa kodeksu īpašas procesuālās tiesību normas piemēro arī dažām ārpusvietas procedūrām, piemēram, lūgumrakstiem par izpildrakstu. Saskaņā ar Tirdzniecības likumu īpašas tiesību normas piemēro arī maksātnespējas procedūrām, ko izskata provinču tiesu komercnodaļas, ja tām ir sākotnējā jurisdikcija.

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Saskaņā ar Bulgārijas Civilprocesa kodeksu Jums ir jāpiesakās rajona tiesā (*rayonen sad*), ja vien Jūsu lieta nav tāda veida, kurai sākotnējā jurisdikcija ir apgabaltiesām (*okrazhen sad*).

Jums ir jāvēršas apgabaltiesā, ja Jūsu lieta attiecas uz: paternitātes un/vai maternitātes noteikšanu vai apstrīdēšanu, adopcijas izbeigšanu, paziņojumu, ka personai nav tiesībspējas vai ierosināt atzīt tiesībspējas trūkumu,

- īpašumtiesībām vai lietu tiesībām uz īpašumu, ja Jūsu prasības vērtība pārsniedz BGN 50 000,
- civilprasību vai komercprasību par summu, kas pārsniedz BGN 25 000 (ja vien Jūsu lieta nav par uzturlīdzekļiem, prasību saskaņā ar darba tiesībām vai neatļautiem izdevumiem)
- nepieņemamu, spēkā neesošu vai nepareizu uzņēmuma reģistrāciju, par ko likums paredz, ka sākotnējā jurisdikcija ir apgabaltiesām,
- strīdu, ko izskata apgabaltiesa saskaņā ar citiem tiesību aktiem,
- prasībām, neatkarīgi no to vērtības, kas apvienotas vienā pieteikumā, kas ir apgabaltiesas jurisdikcijā, ja tās izskata saskaņā ar vienu un to pašu procedūru.

Ja vēlaties aizstāvēt savas tiesības kā uzņēmuma loceklis, apstrīdēt uzņēmuma akcionāru lēmumu, saņemt uzņēmuma dibināšanas atcelšanu, iegūt uzņēmuma slēgšanu vai uzsākt maksātnespējas procesu, Jums jāvēršas apgabaltiesā, kurā uzņēmumam ir reģistrētā uzņēmējdarbības vieta.

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.

Jums ir nepieciešams vērsties tiesā, kurai ir jurisdikcija rajonā (*rayon*), kurā atbildētājs ir rezidents vai kurā atrodas tā reģistrētā uzņēmējdarbības vieta vai galvenais birojs.

Ja Jūsu strīds ir ar valdības iestādi vai juridisku personu, Jums ir jāvēršas tiesā, kurā atrodas tās galvenā mītne vai birojs. Ja rodas strīds tieši ar uzņēmuma filiāli, Jūs varat arī vērsties tiesā, kurā atrodas filiāle.

Ja vēlaties iesniegt civilprasību pret Bulgārijas valsti, Jums ir jāvēršas tā rajona tiesās, kurā strīds ir radies, vai, ja tas ir ārpus Bulgārijas, Sofijas tiesās.

Ja jūs vēlaties uzsākt tiesvedību pret kādu personu, kurai nav zināma adrese, Jums ir jāvēršas tiesā, kurā ir šīs personas advokāts vai likumīgais pārstāvis, vai, ja tas nav iespējams, tās vietas tiesā, kurā atrodas Jūsu dzīvesvieta. Tas attiecas arī uz gadījumiem, kad persona dzīvo ārpus Bulgārijas. Ja arī Jūs dzīvojat ārpus Bulgārijas, Jums jāvēršas Sofijas tiesās.

Ja vēlaties iesniegt prasību pret nepilngadīgo vai personu, kura nav tiesībspējīga, Jums jāvēršas tiesā, kurā ir šīs personas likumīgais pārstāvis.

Ja Jūsu lieta attiecas uz mantojumu, pilnīgu vai daļēju testamenta atcelšanu, mantojuma nodalīšanu vai brīvprātīgas nodalīšanas atcelšanu, Jums ir jāpiesakās tiesā, kurā testaments tiks izpildīts. Ja mirušais ir Bulgārijas pilsonis, bet testaments ir sastādīts ārpus Bulgārijas, Jums ir jāvēršas tiesā vietā, kur atradās mirušā pēdējā dzīvesvieta Bulgārijā, vai vietā, kur atrodas īpašums.

Lai apstrīdētu valsts iestādes izdotu lēmumu, Jums ir jāvēršas iestādes galvenā biroja atrašanās vietas administratīvajā tiesā (*Administrativen sad*). Ja tas ir ārpus Bulgārijas, Jūsu lieta attiecas uz Sofijas pilsētas administratīvo tiesu (*Administrativen sad – grad Sofia*).

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Lai iesniegtu finanšu prasību, pamatojoties uz līgumu, Jūs varat arī vērsties tiesā vietā, kurā šobrīd atrodas otras puses dzīvesvieta.

Ja vēlaties pieprasīt uzturlīdzekļus, Jūs varat arī vērsties tiesā vietā, kurā atrodas Jūsu pastāvīgā dzīvesvieta.

Ja Jums ir prasība saistībā ar patērētāju aizsardzību, Jūs varat arī vērsties tiesā vietā, kurā atrodas Jūsu pastāvīgā dzīvesvieta.

Darba ņēmēji arī var celt prasību pret darba devēju vietā, kurā atrodas to pastāvīgās darba vietas.

Nodarbinātības starp ārvalstniekiem, firmām vai kopuzņēmumiem, kuru reģistrētā uzņēmējdarbības vieta ir Bulgārijā, un, no otras puses, ārvalstnieku darbinieki, kas strādā Bulgārijā, no otras puses, atrodas darba devēja reģistrētās uzņēmējdarbības vietas tiesās, ja vien puses ir vienojušās citādi.

Nodarbinātības strīdi starp Bulgārijas darba ņēmējiem, kas strādā ārvalstīs, strādā Sofijas tiesās, ja lieta tiek celta pret darba devēju un saskaņā ar darbinieka Bulgārijas rezidences lietu, ja lieta tiek vērsta pret darbinieku.

Ja jums ir nodarīts nepamatots kaitējums, jums ir iespēja iesniegt lietu tiesā, kur nodarīts kaitējums.

Ja jums ir nepieciešams iesniegt prasību pret pusēm, kas atrodas dažādos tiesas rajonos, vai ja jūsu lieta attiecas uz īpašumu, kas sadalīta vairāk nekā vienā tiesas rajonā, jūs varat vērsties tiesā vienā no šiem rajoniem.

Ja jums vai jūsu organizācijai ir jāpieprasa zaudējumu atlīdzība valsts iestādes izdota lēmuma dēļ, varat vērsties tiesās, kurās esat rezidents vai kurā esat reģistrējies, ja vien jūsu prasība nav saistīta ar apelāciju pret pats lēmums.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Ja jūsu lieta attiecas uz īstām tiesībām uz īpašumu, kopīpašuma nodalīšanu vai nekustamā īpašuma īpašumtiesību robežu noteikšanu vai atjaunošanu, jums ir jāvērsties tiesā, kur atrodas īpašums. Jums arī jāvērsties tiesā, kurai ir jurisdikcija attiecībā uz īpašumu, ja jūsu lieta attiecas uz aktu, kas apliecina patiesās tiesības šajā īpašumā, vai par nekustamā īpašuma nodalīšanu, izbeigšanu vai anulēšanu.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Tomēr īpašuma strīda puses var atkāpties no teritoriālās jurisdikcijas noteikumiem, parakstot līgumu, kas piešķir jurisdikciju konkrētai tiesai. Tomēr tas nav iespējams, ja jūsu lieta attiecas uz nekustamā īpašuma tiesībām, kopīpašuma nodalīšanu, īpašumtiesību uz nekustamo īpašumu robežu noteikšanu vai atjaunošanu, aktu, kas apliecina nekustamā īpašuma tiesības, vai par īpašuma atsaukšanu, izbeigšanu vai anulējot nekustamā īpašuma lietu, kādos gadījumos likums nosaka, kurai tiesai ir teritoriālā jurisdikcija.

Ja Jūsu lieta attiecas uz patērētāju aizsardzību vai darba tiesībām, un Jūs esat vienojušies ar otru pusi vai pusēm, kādai tiesai būs jurisdikcija, šāda vienošanās būs spēkā tikai tad, ja tā noslēgta pēc strīda rašanās.

Ja Jums ir finansiāla prasība, Jūs un otra puse var piekrist izskatīt šo lietu šķīrējtiesā, ja vien tas neattiecas uz citām tiesībām uz īpašumu vai nekustamo īpašumu, uzturlīdzekļu maksājumiem vai nodarbinātības tiesībām. Lai uzsāktu šķīrējtiesas procesu, visām iesaistītajām pusēm jānoslēdz īpaša procesuāla vienošanās (*arbitražhno sporazumenie* vai šķīrējtiesas līgums). Šķīrējtiesa var izmantot jebkādas attiecīgus starptautisko tiesību avotus un īpašu Bulgārijas avotu: Starptautiskais tirdzniecības strīdu šķīrējtiesas akts (*Zakon za mezhdunarodniya targovski arbitrazh*). Saskaņā ar šo likumu šķīrējtiesas vienošanās nozīmē to, ka visas iesaistītās puses lūdz šķīrējtiesu izšķirt visus vai daļu no strīdiem, kas var rasties vai radušies starp tām konkrētās līgumattiecībās vai ārpuslīgumiskās attiecībās. Vienošanos var šķīrējklauzulas veidā ietvert citā līgumā vai atsevišķā līgumā. Šķīrējtiesas vienošanās jānoslēdz rakstveidā. Šķīrējtiesa var būt pastāvīga institūcija vai var būt izveidota konkrēta strīda izšķiršanai. Šķīrējtiesa var norītēt ārpus Bulgārijas, ja viena no pusēm atrodas ārpus Bulgārijas, tur atrodas tās uzņēmējdarbības vieta vai galvenā mītne saskaņā ar tās statūtiem.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērstas?

Vienīgās specializētās Bulgārijas civiltiesas ir administratīvās tiesas.

Visas administratīvās lietas izskata administratīvās tiesas, izņemot tās, kuras ietilpst Augstākajā administratīvajā tiesā. Augstākajai administratīvajai tiesai ir pirmā jurisdikcija, ja vēlaties apstrīdēt: regulu, ko izdevusi valsts iestāde, kas nav pašvaldības padome, Ministru padomes, ministru prezidenta, ministru prezidenta vietnieka vai ministra vietnieka rīkojumu, lēmumu, ko pieņēmusi Augstākā tiesu padome, Bulgārijas Nacionālās bankas izdotus noteikumus, jebkurus citus noteikumus, kuros paredzēts, ka Augstākajai administratīvajai tiesai ir pirmā jurisdikcija.

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Vairāktās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto

informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 27/09/2018

Piekrītība - Čehija

SATURS

- 1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?
- 2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?
 - 2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?
 - 2.2 Teritoriālā piekrītība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)
 - 2.2.1 Teritoriālās piekrītības pamatnoteikums.
 - 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.
 - 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Čehijas civiltiesībās nav procesuālo noteikumu, kas regulē specializētas tiesas, lai risinātu konkrētus lietu veidus. Vispārējām tiesām civillietās principā ir jurisdikcija strīdu risināšanai visos civiltiesību jautājumos. Tās ir būtiski definētas tā, ka tiesas procesos civiltiesas izskata un lemj par strīdiem un citām juridiskām lietām, kas izriet no privāttiesiskajām attiecībām (likuma Nr. 99/1963 Coll. 7. panta 1. punkts, Civilprocesa kodekss ar grozījumiem). Turklāt Čehijas Republikā stājās spēkā jauns likums - 2014. gada 1. janvāra Likums Nr. 292/2013 Coll. par īpašu tiesvedību. Saskaņā ar šo likumu tiesas izskata un lemj par šajā aktā noteiktajiem juridiskajiem jautājumiem.

Atsevišķos gadījumos īpašie tiesību akti piešķir pilnvaras administratīvajām iestādēm lemt par civillietām. Tomēr šajā gadījumā administratīvās iestādes lēmumu pēc tam vienmēr var pārskatīt civillietu tiesvedībā saskaņā ar piekto daļu Likumā Nr. 99/1963 Coll., Civilprocesa kodekss, ar grozījumiem (244. un turpmākie panti).

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Čehijas Republikā pirmās instances civiltiesas ir rajonu tiesas (*okresní soud*) un apgabaltiesas (*krajský soud*), bet retos gadījumos arī Čehijas Republikas Augstākā tiesa (*Nejvyšší soud České republiky*).

1. Rajona tiesām ir jurisdikcija izskatīt lietu pirmajā instancē, ja vien likumā nav skaidri noteikts, ka jurisdikcija piekrīt Čehijas apgabaltiesām vai Augstākajai tiesai.

2.

a) Saskaņā ar Likumu Nr. 99/1963 Coll., rajona tiesām ir jurisdikcija pār šādiem gadījumiem pirmajā instancē:

- strīdos par savstarpēju atlīdzību par pensiju apdrošināšanas pabalsta pārmaksāšanu, slimības apdrošināšanu, valsts sociālā atbalsta un materiālo vajadzību palīdzību un strīdos par regresīvās kompensācijas savstarpēju atlīdzību, kas izmaksāta, pamatojoties uz tiesībām uz veselības apdrošināšanas pabalstiem,
- strīdos par streiku vai aizlieguma prettiesiskumu,
- strīdos par ārvalsti vai personām, kam ir diplomātiskā imunitāte un privilēģijas, ja šie strīdi ietilpst Čehijas tiesu jurisdikcijā,
- strīdos par šķīrējtiesneša lēmuma atcelšanu attiecībā uz to pienākumu izpildi, kas izriet no koplīguma,
- lietās, kas izriet no tiesiskajām attiecībām, kas saistītas ar komercsabiedrību, fondu, dotāciju un dotāciju fondu dibināšanu, un strīdos starp komercsabiedrībām, to partneriem vai dalībniekiem, kā arī strīdos starp partneriem vai dalībniekiem, kas izriet no viņu līdzdalības komercsabiedrībā,
- strīdos starp komercsabiedrībām, to partneriem vai dalībniekiem, kā arī to likumā noteikto institūciju locekļiem vai likvidatoriem, ja strīdi attiecas uz likumā paredzēto struktūru locekļu pilnvaru īstenošanu vai likvidāciju,
- strīdos, kas izriet no autortiesību likuma,
- strīdos par to tiesību aizsardzību, kuras tiek pārkāptas vai kurām draud negodīga konkurence vai nelikumīgi konkurences ierobežojumi,
- jautājumos, kas saistīti ar juridiskās personas vārda un reputācijas aizsardzību,
- strīdos par finanšu nodrošinājumu un strīdos saistībā ar vekseljiem, čekiem un ieguldījumu instrumentiem,
- strīdos, kas rodas no preču biržas darījumiem,
- lietās, kas attiecas uz Īpašnieku asociācijas kopsapulcēm, un no tām izrietošajos strīdos,
- jautājumos, kas attiecas uz uzņēmumu un kooperatīvu pārveidi, tostarp jebkuru kompensācijas procedūru, ievērojot Īpašu tiesisko regulējumu,
- strīdos par rūpnīcas iegādi, rūpnīcas vai tās daļas nomu,
- strīdos par būvdarbu līgumiem, kas pārsniedz valsts līgumus, ieskaitot piegādes, kas vajadzīgas, lai izpildītu šādus līgumus.

b) Saskaņā ar Likumu Nr. 292/2013 Coll. rajona tiesām ir jurisdikcija pār šādiem gadījumiem pirmajā instancē:

- attiecībā uz juridisko personu statusu, tostarp par to anulēšanu un likvidāciju, to likumā noteikto struktūru locekļu vai likvidatora iecelšanu un atcelšanu, to pārveidi un jautājumiem par to vispārējo stāvokli,
- jautājumos par juridisko personu aizbildnību,
- attiecībā uz noguldījumiem, lai izpildītu saistības nodrošināt atlīdzību vai kompensāciju vairāk nekā vienai personai, pamatojoties uz tiesas lēmumu saskaņā ar Komerccarbības korporācijas likumu vai Uzņēmumu un kooperatīvu pārveidošanas likumu (turpmāk tekstā — “obligātais depozīts”),
- jautājumos, kas saistīti ar kapitāla tirgu,
- attiecībā uz iepriekšēju piekrišanu veikt izmeklēšanu konkurences aizsardzības jautājumos,
- attiecībā uz Čehijas Advokātu kolēģijas pārstāvja vai Nodokļu padomnieku palātas piekrišanas aizstāšanu par piekļuvi dokumentu saturam.

3. Čehijas Augstākā tiesa ir kompetenta pirmajā un vienīgajā instancē procesā par ārvalstu spriedumu atzīšanu par laulības šķīršanu, laulāto atšķiršanu, laulības atzīšanu par spēkā neesošu un laulības pastāvēšanas vai neesamības noteikšanu, ja vismaz viena no pusēm ir pilsonis no Čehijas Republikas saskaņā ar Likuma Nr. 91/2012 Coll. 51. pantu par starptautiskajām privāttiesībām. Tomēr šo procedūru neizmanto, atzīstot spriedumus no citām ES dalībvalstīm gadījumos, ja tiek piemērota Padomes Regula (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu vai ja piemēro divpusēju vai daudzpusēju līgumu, kas paredz citu procedūru, nevis Čehijas tiesību aktus.

Augstākajai tiesai ir arī jurisdikcija jautājumos, kas saistīti ar ārvalstu sprieduma atzīšanu un vecāku tiesību atņemšanu saskaņā ar Likuma Nr. 91/2012 Coll., 55. pantu par starptautiskajām privāttiesībām.

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

Apstākļi, kas pastāvēja laikā, kad tika uzsākta tiesvedība, ir noteicošie materiāltiesiskās jurisdikcijas (skatīt 2.1. jautājumu) un teritoriālās jurisdikcijas noteikšanai. Jebkādas turpmākas izmaiņas šajos apstākļos (piemēram, atbildētāja dzīvesvietas maiņa) ar dažiem izņēmumiem (jurisdikcijas nodošana lietās par nepilngadīgo aprūpēšanu, aizbildnības un tiesībspējas lietu izskatīšanu) nav saistošas.

Saskaņā ar Likuma Nr. 99/1963, Civilprocesa kodeksa 105. panta 1. punktu, tiesai principā ir tiesības pārbaudīt teritoriālo piekritību procesa sākumā — līdz sagatavošanas procesa beigām vai, ja sagatavošanas process netiek veikts, līdz brīdim, kad lietu sāk izskatīt pēc būtības, t.i., kad prasītājs prasa celt prasību sākotnējās tiesvedības laikā vai kad tiesa izdod lēmumu, ja process notiek bez tiesas sēdes. Pēc tam teritoriālo piekritību var pārbaudīt tikai tad, ja nav notikusi sagatavošanās procedūra, un puse ir izvirzījusi iebildumus pret vietējo jurisdikciju, kad tā pirmo reizi bija tiesīga to darīt. Iespējams, ka atsevišķos gadījumos vairākām tiesām būs teritoriālā piekritība. Prasītājs var izvēlēties starp vispārējo tiesu un tiesām, kas norādītas likuma Nr. 99/1963 Coll., 87. nodaļā, Civilprocesa kodeksā (piemēram, pēc darba vietas, kompensācijas gadījumos atkarībā no vietas, kur nodarīts kaitējums). Prasītājam ir jāizvēlas vēlākais, kad tiek ierosināta prasība — jurisdikcijā būs tiesa, kurā vispirms tika uzsākta tiesvedība.

Attiecībā uz konkrētiem juridiskiem jautājumiem teritoriālo jurisdikciju nosaka likums Nr. 292/2013 Coll. par īpašu tiesvedību.

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.

Teritoriālās piekritības pamatnoteikumi ir izklāstīti Likuma Nr. 99/1963 Coll., Civilprocesa kodeksa 84.-86. punktā un Likuma Nr. 292/2013 Coll. 4. punktā. Tomēr jāpatur prātā, ka dažos gadījumos teritoriālo jurisdikciju var reglamentēt tieši piemērojami ES tiesību akti, kas ir pārāki par valsts tiesību aktiem (skat. dažus Regulas Nr. 44/2001 noteikumus, kas ne tikai reglamentē starptautiskos, bet arī teritoriālos jurisdikcija), kas nozīmē, ka teritoriālās jurisdikcijas noteikumi saskaņā ar Čehijas tiesību aktiem ne vienmēr tiek piemēroti.

Likuma Nr. 99/1963 Coll. pamatnoteikums ir Civilprocesa kodekss, saskaņā ar kuru vispārējās jurisdikcijas tiesa ir atbildētāja vispārējā tiesa. Vispārējā tiesa vienmēr ir rajona tiesa. Ja pirmās instances tiesai ir jurisdikcija (sk. 2.1. jautājumu), tās apgabaltiesā, kuras apgabalā atrodas pusei piederošās vispārējās (rajonu) tiesas, ir teritoriālā piekritība. Ja prasība ir iesniegta pret vairākiem apsūdzētajiem, teritoriālā piekritība ir jebkurai no vispārējām tiesām.

Fiziskās personas vispārējā tiesa ir apgabaltiesa, kuras apgabalā ir viņa / viņas dzīvesvieta, un, ja pusei nav, tad tiesa, kuras apgabalā viņš / viņa uzturas. Dzīvošana tiek uzskatīta par vietu, kur persona dzīvo, ar mērķi uzturēties pastāvīgi (iespējams, ka pastāv vairākas šādas vietas, un tādā gadījumā visas šādas tiesas ir vispārējā tiesa).

Uzņēmējdarbībā iesaistītas fiziskās personas vispārējā tiesa attiecībā uz lietās, kas saistītas ar uzņēmējdarbību, ir apgabaltiesa, kuras apgabalā ir viņa / viņas uzņēmējdarbības vieta (uzņēmējdarbības vieta ir publiskajā reģistrā ierakstītā adrese); ja viņam / viņai nav uzņēmējdarbības vietas, rajona tiesa, kuras apgabalā viņš / viņa dzīvo, un, ja pusei nav, rajona tiesa, kuras apgabalā viņš / viņa uzturas.

Juridiskās personas vispārējās tiesas noteikšanas kritērijs ir tā juridiskā adrese (skat. Likuma Nr. 89/2012 Coll., Civilprocesa kodekss, 136.-137. pantu).

Maksātspējas pārvaldnieka vispārējā tiesa viņa biroja laikā ir apgabaltiesa, kuras apgabalā viņam / viņai ir juridiskā adrese.

Īpašie noteikumi attiecas uz valsts vispārīgo tiesu (tiesa, kuras apgabalā ir tās valsts organizatoriskā vienība, kuras jurisdikcijā ir īpašs tiesiskais regulējums, un, ja teritoriālo piekritību nevar noteikt šādā veidā, tiesa, kuras apgabalā ir izvirzīti prasību pamatojošie apstākļi), pašvaldība (tiesa, kuras apgabalā atrodas pašvaldība) un augstāka teritoriālā pašvaldība (tiesa, kuras apgabalā ir tās administratīvo struktūru juridiskā adrese)

Ja atbildētājam, kas ir Čehijas Republikas pilsonis, nav vispārējās tiesas vai nav vispārējās tiesas Čehijas Republikā, jurisdikcija ir tai tiesai, kuras apgabalā bija viņa pēdējā zināmā dzīvesvieta Čehijas Republikā. Īpašumtiesības var īstenot pret personu, kuras tiesā, kuras apgabalā atrodas viņa aktīvi, Čehijas Republikā nav citas kompetentas tiesas.

Prasību (lūgumu uzsākt tiesvedību) pret ārvalstu personu var iesniegt arī tiesā, kuras apgabalā Čehijas Republikā atrodas tā rūpnīca vai tās rūpnīcas struktūrvienība.

Likuma Nr. 292/2013 Coll. 4. panta noteikumi par īpašu tiesvedību nosaka, ka jurisdikcija tiesvedībā ir tās personas vispārējā tiesā, kuras interesēs notiek tiesvedība, ja vien šajā aktā nav paredzēts citādi. Nepilngadīgā vispārējā tiesā, kurai nav pilnīgas

tiesībspējas, ir tiesa, kuras apgabalā nepilngadīgais ir bijis viņa dzīvesvieta, kā noteikts līgumā starp vecākiem vai tiesas lēmumu vai ar citiem izšķirošiem apstākļiem.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

Papildus atbildētāja vispārējās tiesas teritoriālajai piekritībai pastāv vēl viena īpaša teritoriāla jurisdikcija, kas ir a) īpaša teritoriāla jurisdikcija pēc izvēles (sk. 2.2.2.1. jautājumu zemāk) un b) ekskluzīva īpašā teritoriālā piekritība (sk. 2.2.2.2. jautājumu zemāk). Prorogācijas līgums ir iespējams arī komerciāliem jautājumiem (skat. 2.2.2.3. jautājumu).

Turklāt saskaņā ar Likuma Nr. 292/2013 Coll. 5. pantu par īpašu tiesvedību, ja apstākļi, kas nosaka jurisdikciju, mainās nepilngadīgā tiesas procesā par aizbildnību, tiesvedībā par tiesībspēju, tiesai ir tiesības nodot savu jurisdikciju citai tiesai, ja tas ir nepilngadīgā, aizbildņa vai personas, kuras tiesībspēju lemj, interesēs. Tomēr jurisdikcijas nodošana saskaņā ar šo punktu vienmēr ir atkarīga no tiesas apsvērumiem.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Šī ir tā sauktā "īpašā teritoriālā jurisdikcija pēc izvēles", kuru regulē 87. pants Likumā Nr. 99/1963 Coll., Civilprocesa kodekss. Prasītājs var izvēlēties, vai iesniegt prasību atbildētāja vispārējā tiesā vai citā tiesā, kurai ir teritoriālā piekritība. Tomēr jāievēro teritoriālās piekritības noteikumi — ja pirmajā instancē jurisdikcija ir reģionālajai tiesai, prasītājam ir jāiesniedz prasība reģionālajā tiesā. Tiklīdz prasība ir iesniegta tiesā, prasītājs nevar mainīt savu izvēli. Ja teritoriālo piekritību regulē tieši piemērojama ES regula, kurai ir prioritāte attiecībā pret valsts tiesību aktiem (sk. noteiktus Regulas Nr. 44/2001 noteikumus, kas regulē ne tikai starptautisko, bet arī teritoriālo jurisdikciju), nevar piemērot noteikumus par teritoriālo piekritību, pamatojoties uz Čehijas Republikas likumiem.

Atbildētāja vispārējās tiesas vietā prasītājs var izvēlēties tiesu, kuras apgabalā:

- ir atbildētāja pastāvīgā darba vieta;
 - ir radušies apstākļi, kas rada tiesības uz kompensāciju;
 - ja strīds attiecas uz šo vienību, atrodas fiziskas vai juridiskas personas, kas ir atbildētāja, rūpnīcas struktūrvienība;
 - atrodas personas, kas organizē regulētu tirgu vai darbojas daudzpusējā tirdzniecības sistēmā, juridiskā adrese, komerciāla strīda gadījumā
1. attiecībā uz šīs personas organizētu regulētu tirgu vai šādas uzņēmējdarbības norēķiniem, vai
 2. šīs personas organizētu daudzpusējās tirdzniecības sistēmu vai šādas tirdzniecības norēķiniem,
- atrodas maksājuma vieta, kurā tiek izmantotas tiesības, kas izriet no vekseļa, vekseļa vai cita nodrošinājuma;
 - atrodas preču apmaiņas juridiskā adrese strīda gadījumā par preču apmaiņas tirdzniecību.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Šī ir tā sauktā "ekskluzīvā īpašā teritoriālā jurisdikcija", kuru reglamentē Likuma Nr. 99/1963 Coll., 88. pants, Civilprocesa kodekss un atsevišķi Likuma Nr. 292/2013 Coll. noteikumi par īpašo tiesvedību. Ja noteiktiem jautājumiem ir uzlikta ekskluzīvā teritoriālā piekritība, teritoriālo piekritību nevar noteikt saskaņā ar atbildētāja vispārējo tiesu vai pēc izvēles tiesas.

Ja teritoriālo jurisdikciju regulē tieši piemērojama ES regula, kurai ir prioritāte pār valsts tiesību aktiem (sk. dažus noteikumus Regulā (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civilīetās un komercīetās, kas ne tikai reglamentē starptautisko, bet arī teritoriālo jurisdikciju), nevar piemērot ekskluzīvu teritoriālo jurisdikciju saskaņā ar Čehijas tiesību aktiem.

Saskaņā ar Likuma Nr. 99/1963 Coll., 88. pantu, Civilprocesa kodeksu, ekskluzīvā teritoriālā piekritība galvenokārt tiek noteikta šādiem procesiem:

- laulāto kopējā īpašuma vai citu īpašumu atdošana vai dzīvokļa kopīgas īres atcelšana pēc laulības šķiršanas — tiesai, kas nolēmusi laulības šķiršanu, ir teritoriālā piekritība
- tiesvedība par tiesībām uz nekustamo īpašumu (tiesvedībai ir jābūt tieši saistītai ar tiesībām uz īpašumu - tas galvenokārt attiecas uz īpašuma tiesībām vai īres tiesībām), — tiesa, kuras apgabalā atrodas īpašums, ir teritoriāla jurisdikcija, ja tā nav tiesvedība laulāto vai citu īpašumu kopīgu īpašumu vai dzīvokļa kopīgas īres atcelšanas pēc laulības šķiršanas (šajā gadījumā tiesai, kas nolēmusi laulības šķiršanu, būtu teritoriālā piekritība - sk. iepriekš)
- tiesvedība, lai izlemtu strīdu, kas saistīts ar probācijas procesu - tiesai, kurā notiek probācijas process, ir teritoriālā piekritība

Likums Nr. 292/2013 Coll, par īpašiem tiesas procesiem paredz īpašu teritoriālu jurisdikciju šādām procedūrām:

- laulības šķiršanas tiesvedība, tiesvedība, lai noteiktu, vai laulība pastāv vai nav, un laulības spēkā neesamība - saskaņā ar 373. un 383. pantu šī ir tiesa, kuras apgabālā laulātajiem bija pēdējā kopīgā dzīvesvieta Čehijas Republikā, ja vismaz viens no laulātajiem dzīvo šajā rajonā; ja šāda tiesa nepastāv, kopējā laulātā tiesa, kas nav iesniegusi pieteikumu par lietas ierosināšanu, ir kompetenta un, pat ja šī tiesa nepastāv, laulātā vispārējā tiesa, kas iesniegusi pieteikumu par lietas ierosināšanu.
- iztiesāšanas process - saskaņā ar 98. pantu šī ir mirušā reģistrētās pastāvīgās dzīvesvietas vieta, viņa pēdējā dzīvesvieta vai vieta, kurā viņš / viņa palika, kurā atrodas mirušā nekustamais īpašums vai miris (šie ir hierarhijas kritēriji).
- *starptautiskās bērnu nolaupīšanas jautājumos (bērna atgriešana)* saskaņā ar 479. pantu tiesai, teritoriālā jurisdikcija ir tiesai, kuras apgabālā ir Starptautiskās bērnu tiesību aizsardzības biroja juridiskā adrese, t.i., Brno pašvaldības tiesai.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Puses vienīgi var vienoties par citu teritoriālo jurisdikciju, kas noteikta likumā (tā dēvētais prorogācijas līgums) saskaņā ar Likuma Nr. 99/1963 Coll., 89.a pantu, Civilprocesa kodekss, jautājumos, kas attiecas uz attiecībām starp uzņēmumiem, kas rodas no uzņēmējdarbības, un tikai ar nosacījumu, ka konkrētajā lietā nav izveidota ekskluzīvā teritoriālā jurisdikcija saskaņā ar Likuma Nr. 99/1963 Coll., 88. pantu, Civilprocesa kodekss (sk. iepriekš). Prorogācijas līgumam jābūt rakstveidā. Ja prasītājs iesniedz prasību izvēlētajai tiesai un izveido prorogācijas līgumu, prasībai jāpievieno līgums (ticamā veidā — vēlams, oriģināls vai apstiprināta kopija), lai gan tas nav priekšnoteikums saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem .

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Čehijas Republikā nav specializētu tiesu (sk. atbildi uz 1. jautājumu).

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 27/08/2019

Piekrītība - Igaunija

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [et](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [en](#).

SATURS

- [1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā \(piemēram, darba strīdu tiesā\)?](#)
- [2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai \(t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas\), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?](#)
 - [2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām \(piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas\), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?](#)
 - [2.2 Teritoriālā piekrītība \(vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?\)](#)
 - [2.2.1 Teritoriālās piekrītības pamatnoteikums.](#)
 - [2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.](#)
 - [2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas \(atbilstoši pamatnoteikumiem\) un citu tiesu?](#)
 - [2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas \(atbilstoši pamatnoteikumiem\)?](#)
 - [2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?](#)

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Civillietas ietilpst apriņķa tiesu (*maakohus*) kompetencē. Apriņķa tiesas izskata civillietas pirmajā instancē. Civillietas aptver plašu tiesību jomu klāstu, un to ietvaros tiek izskatīti strīdi, kas izriet no dažādiem līgumiem un saistībām, ģimenes un mantojuma lietas, strīdi par īpašumtiesībām, lietas, kas saistītas ar uzņēmumu un bezpeļņas organizāciju darbību un pārvaldību, maksātnespējas lietas, kā arī darba tiesību lietas. Lai ierosinātu civillietu, apriņķa tiesā ir jāiesniedz prasības pieteikums. Minētajā prasības pieteikumā, kas iesniedzams tiesā, ir jānorāda persona, pret kuru tiek celta prasība, prasības būtība, pamatojums, kāpēc prasība tiek izvirzīta (t. i., juridiskais pamatojums), kā arī pierādījumi, ar kuriem prasība tiek pamatota.

Prasību pret citu personu par fiksētas naudas summas samaksu, kas izriet no privāttiesību attiecībām, pēc pieprasījuma var izskatīt arī paātrinātajā maksājuma rīkojumu procesā. Lai uzsāktu paātrināto procesu par maksājumu rīkojumiem attiecībā uz atbalsta maksājumu vai parāda prasību, var izmantot tīmekļa vietni <https://www.e-toimik.ee/>, kas ir paredzēta saziņai ar apriņķa tiesas maksājuma rīkojumu departamentu. Paātrinātais maksājuma rīkojumu process nav piemērojams prasībām, kuru summa pārsniedz EUR 6400 (parādu prasījumi); šajā summā ietilpst gan pamatprasībā, gan blakusprasībās norādītās summas. Tāpat paātrināto procesu nevar piemērot, ja pieprasītā atbalsta summa pārsniedz EUR 200 mēnesī. Paātrinātais maksājuma rīkojumu process nav piemērojams, ja bērna dzimšanas apliecībā parādnieks nav norādīts kā bērna vecāks. Paātrinātie maksājuma rīkojumu procesi notiek Pērnavas Apriņķa tiesas Hāpsalas Tiesu namā (*Pärnu Maakohtu Haapsalu kohtumaja*).

Pirms tiek izmantotas tiesības vērsties tiesā, noteiktus strīdus var izskatīt ārpus tiesas komisijās. Piemēram, darba strīdi tiek izšķirti darba strīdu komisijā (*töövaidluskomisjon*). Darba strīdu komisija ir neatkarīga pirmstiesas iestāde, kas izšķir individuālus darba strīdus. Komisijā var vērsties gan darbinieki, gan darba devēji, par to nemaksājot valsts nodevas. Darba strīdu komisijā var vērsties, lai izšķirtu strīdus, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām. Izmantojot tiesības vērsties darba strīdu komisijā, ir jāņem vērā, ka komisija izskata strīdus, kuros prasības summa nepārsniedz EUR 10 000. Ja prasības summa pārsniedz EUR 10 000, to izskata tiesā. Darba strīdu komisijā iesniedzamajā pieteikumā ir jāizklāsta apstākļi, kas ir būtiski saistībā ar konkrēto strīdu. Piemēram, apstrīdot darba līguma izbeigšanu, jānorāda izbeigšanas laiks un pamatojums. Ir jāapraksta pušu domstarpību būtība, t. i., ko darbinieks vai darba devējs nav izdarījis vai ko ir paveicis prettiesiski. Visi apgalvojumi un prasības ir jāpamato, tāpēc ir jāpievieno rakstveida pierādījumi par konkrētajiem apstākļiem (darba līgums, savstarpēja vienošanās vai sarakste starp darbinieku un darba devēju utt.) vai jānorāda citi pierādījumi vai liecinieki. Minētie rakstveida pierādījumi, ar kuriem tiek pamatota darbinieka vai darba devēja prasība, ir jāpievieno pieteikuma iesniegšanas laikā. Ja pieteicējs uzskata, ka izskatīšanas gaitā ir jāpieaicina liecinieks, pieteikumā ir jānorāda arī liecinieka vārds un adrese.

Prasības, kas izriet no līguma starp patērētāju un tirgotāju, var izskatīt patērētāju sūdzību komisija (*tarbijakaebuste komisjon*). Patērētāju sūdzību komisijas kompetencē ir tādu strīdu izšķiršana, kas izriet no līgumiem starp patērētājiem un tirgotājiem, ja puses nav spējušas domstarpības atrisināt, savstarpēji vienojoties, un ja strīdus preču vai pakalpojumu vērtība ir vismaz EUR 20. Ar nāves gadījumiem, miesas bojājumiem vai veselības traucējumiem saistītas prasības netiek izskatītas komisijā, šādas prasības ir jāizskata tiesā.

Komisija neizskata strīdus, kas saistīti ar veselības aizsardzības pakalpojumu vai juridisko pakalpojumu sniegšanu vai ar nekustamā īpašuma vai ēku īpašumtiesību nodošanu, kā arī strīdus, kuru izšķiršanas kārtība ir noteikta citos tiesību aktos. Šādus strīdus izskata kompetentā iestāde vai tiesa. Piemēram, nomas strīdu izšķiršanas procedūra ir izklāstīta Nomas strīdu izšķiršanas likumā (*üürivaidluse lahendamise seadus*).

Patērētāju sūdzību komisijas kompetencē ir tādu strīdu izskatīšana, kas saistīti ar zaudējumiem, kuri radušies bojātu izstrādājumu dēļ, ja šādus zaudējumus ir iespējams konstatēt. Ja ir konstatēts, ka zaudējumi ir radušies, taču to precīzu apmēru nav iespējams noteikt, piemēram, beznaudas zaudējumu vai nākotnes zaudējumu gadījumā, kompensācijas apmēru nosaka tiesa.

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

Lai noskaidrotu, kura tiesa ir kompetenta izskatīt kādu lietu, ir būtiski zināt jurisdikcijas principus. Jurisdikcija tiek iedalīta trijās sfērās: 1) vispārējā jurisdikcija, ko nosaka atkarībā no personas dzīvesvietas; 2) izvēles jurisdikcija; 3) ekskluzīvā jurisdikcija (sk. 2.2. sadaļu).

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Zemākas un augstākas instances tiesas ir atšķirīgas, jo Igaunijas tiesu sistēmā ir trīs instances.

Aprinķa tiesas (*maakohus*) izskata visas civillietas pirmajā instancē. Likumā var paredzēt, ka noteikta veida lietas izskatāmas noteiktās aprinķa tiesās, ja tas paātrina lietas izskatīšanas gaitu vai citādi optimizē procesu.

Apgabaltiesa (*ringkonnakohus*) pārskata tās teritoriālajā jurisdikcijā esošo aprinķa tiesu pieņemtos lēmumus civillietās, pamatojoties uz apelācijas sūdzībām par pieņemtajiem lēmumiem un spriedumiem. Apgabaltiesa iztiesā arī citus jautājumus, kas saskaņā ar likumu ietilpst to jurisdikcijā.

Augstākā tiesa (*Riigikohus*) pārskata apgabaltiesu pieņemtos lēmumus civillietās, pamatojoties uz kasācijas sūdzībām un apelācijas sūdzībām pret nolēmumiem. Augstākā tiesa izskata arī pieteikumus par spēkā esošu tiesas lēmumu pārskatīšanu, likumā noteiktajos gadījumos nozīmē tiesu, kurai ir atbilstošā piekritība kādas lietas izskatīšanai, kā arī izšķir citus jautājumus, kas saskaņā ar likumu ir tās jurisdikcijā.

Vispirms lietu izskata un lēmumu pieņem pirmās instances tiesa — aprinķa tiesa. Ja persona nav apmierināta ar spriedumu, tai ir juridiskas tiesības iesniegt apelācijas sūdzību augstākas instances tiesai, t. i., apgabaltiesai. Apgabaltiesas ir otrās instances tiesas, tāpēc tās pārskata aprinķa tiesu un administratīvo tiesu pieņemtos lēmumus, pamatojoties uz apelācijas sūdzībām par lēmumiem un spriedumiem. Apgabaltiesa civillietas izskata koleģiāli — apelācijas sūdzības tiesa izskata triju tiesnešu sastāvā.

Augstākā tiesa ir augstākā instance, kas izskata kasācijas sūdzības un pieteikumus par tiesas lēmumu pārskatīšanu. Kasācijas process ietver apelācijas sūdzības iesniegšanu pret tiesas spriedumu, kas nav stājies spēkā, balstoties uz juridiskiem apsvērumiem, un šāda sprieduma pārskatīšanu augstākas instances tiesā, atkārtoti neizvērtējot faktus. Tiesas lēmumu pārskatīšana ietver spēkā stājušos lēmumu un spriedumu atkārtotu izskatīšanu gadījumos, kad ir tapuši zināmi jauni apstākļi, kā arī pamatojoties uz kādas procesa puses pieteikumu.

Kasācijas sūdzību Augstākajā tiesā var iesniegt tā puse, kura nav apmierināta ar zemākas instances tiesas spriedumu. Apelācijas sūdzību var iesniegt vienīgi ar atbilstošas kvalifikācijas pārstāvja starpniecību, nevis personiski. Augstākā tiesa pieņem kasācijas sūdzību, ja sūdzības prasība aktualizē jautājumu par to, ka zemākās instances tiesa ir nepareizi piemērojusi materiālās tiesības, vai arī par to, ka ir noticis būtisks procesuālo tiesību pārkāpums, kā rezultātā pieņemtais spriedums varētu būt netaisnīgs. Turklāt Augstākā tiesa pieņem lietu izskatīšanā, ja kasācijas sūdzības izskatīšanai ir būtiska nozīme attiecībā uz juridiskās noteiktības garantēšanu un vienotas tiesu prakses izveidi vai arī attiecībā uz tiesību tālākveidošanu.

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

Jurisdikcija ir personas tiesības un pienākums izmantot savas procesuālās tiesības noteiktā tiesā. Jurisdikcija var būt vispārēja, izvēles vai ekskluzīva.

Vispārējā jurisdikcija nosaka tiesu, kurā var celt prasības pret personu un var veikt citas procesuālās darbības attiecībā uz personu, ja vien tiesību aktos nav noteikts, ka prasību var celt vai darbību var veikt citā tiesā.

Izvēles jurisdikcija nosaka tiesu, kurā var celt prasības pret personu un var veikt citas procesuālās darbības attiecībā uz personu papildus vispārējai jurisdikcijai. Tas nozīmē, ka prasību, kas saistīta ar īpašumtiesību prasījumiem pret fizisku personu, var celt arī tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas šādas personas pastāvīgā dzīvesvieta. Ja persona dzīvo ārvalstīs, tad prasību, kas saistīta ar īpašumtiesību prasījumiem, var celt arī tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas īpašums, par ko ir iesniegts prasījums, vai arī tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas minētās personas cits īpašums.

Ekskluzīvā jurisdikcija nosaka vienīgo tiesu, kurā var vērsties, lai izskatītu civillietu. Lūgumrakstu lietu jurisdikcija ir ekskluzīva, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi. Ekskluzīvu jurisdikciju var noteikt, piemēram, atbilstoši nekustamā īpašuma atrašanās vietai, juridiskas personas juridiskajai adresei u. c.

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.

Prasību pret fizisku personu var celt tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas šīs personas dzīvesvieta, savukārt prasību pret juridisku personu var celt tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas šīs juridiskās personas galvenais birojs. Ja fiziskās personas dzīvesvieta nav zināma, prasību pret šo personu var celt tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas tās pēdējā zināmā dzīvesvieta.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

Prasību pret Igaunijas Republikas pilsoni, kas dzīvo ārvalstīs un uz kuru attiecas ekstrateritorialitāte, vai pret Igaunijas Republikas pilsoni, kas strādā ārvalstīs un ir civildienesta ierēdnis, var celt tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas šīs personas pēdējā dzīvesvieta Igaunijā. Ja personai Igaunijā dzīvesvietas nav bijis, prasību pret šādu personu var celt Harju Aprinķa tiesā (*Harju Maakohus*). Prasību pret Igaunijas Republikas valsts vai pašvaldības iestādi var celt tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas attiecīgās valsts vai pašvaldības iestādes juridiskā adrese. Ja nav iespējams noteikt attiecīgo valsts iestādi, prasību ceļ Harju Aprinķa tiesā. Ja nav iespējams noteikt attiecīgo pašvaldības iestādi, prasību ceļ tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas pagasta vai pilsētas padomes birojs.

Prasību pret Igaunijas Republikas valsts vai pašvaldības iestādi var celt tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas attiecīgās valsts vai pašvaldības iestādes juridiskā adrese.

Ja attiecīgo valsts iestādi nav iespējams noteikt, prasību ceļ Harju Aprinķa tiesā. Ja nav iespējams noteikt attiecīgo pašvaldības iestādi, prasību ceļ tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas pagasta vai pilsētas padomes birojs. Pieteicējs prasību var celt arī tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas viņa paša dzīvesvieta.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Likumā noteiktos gadījumos persona papildus vispārējai jurisdikcijai var izvēlēties tiesu, kurā var celt prasības pret personu un var veikt citas procesuālās darbības attiecībā uz personu.

- Prasību, kas saistīta ar īpašumtiesību prasījumiem, pret fizisku personu var celt arī tajā tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas šīs personas dzīvesvieta, ja šī persona tur tika uzturējies ilgāku laiku darba vai dienesta pienākumu, studiju vai citu iemeslu dēļ.
- Jurisdikcijas noteikšana pēc uzņēmējdarbības veikšanas vietas. Prasību, kas saistīta ar atbildētāja saimniecisko vai profesionālo darbību, var celt arī tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas uzņēmējdarbības veikšanas vieta.
- Jurisdikcijas noteikšana pēc juridiskas personas juridiskās adreses. Pamatojoties uz dalību, juridiska persona, tostarp uzņēmums, vai dalībnieks, partneris vai akcionārs var celt prasību, kas izriet no personas dalības vai īpašumtiesībām, pret juridiskās personas dalībnieku, partneri vai akcionāru arī tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas juridiskās personas juridiskā adrese.
- Jurisdikcijas noteikšana pēc īpašuma atrašanās vietas. Ja persona dzīvo vai tai ir juridiskā adrese ārvalstīs, prasību, kas saistīta ar īpašumtiesību prasījumiem, pret šo personu var celt tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas īpašums, attiecībā uz kuru ir iesniegts prasījums, vai arī tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas cits īpašums, kas pieder minētajai personai. Ja īpašums ir reģistrēts publiskā reģistrā, prasību var celt tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas reģistrs, kurā īpašums ir reģistrēts. Ja īpašums ir prasījums saskaņā ar saistību tiesībām, prasību var celt tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas parādnieka dzīvesvieta vai juridiskā adrese. Ja prasījums ir nodrošināts ar parādnieka īpašumu, prasību var celt tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas parādnieka īpašums.
- Jurisdikcijas noteikšana prasībai, kurā ietilpst prasījums, kas apgrūtināts ar hipotēku vai reālnastu. Prasību, lai saņemtu prasījumu, kas apgrūtināts ar hipotēku vai reālnastu, vai citu prasību saistībā ar tamlīdzīgu prasījumu, var celt tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas nekustamais īpašums, ja parādnieks ir tā reģistrētā nekustamā īpašuma īpašnieks, kas ir apgrūtināts ar hipotēku vai reālnastu.
- Jurisdikcijas noteikšana prasībai, kas izriet no dzīvokļa īpašuma tiesībām. Tādu prasību pret dzīvokļu asociācijas vai citas dzīvokļu īpašnieku asociācijas biedru, kas izriet no dalībnieku kopīpašuma vai kopīpašuma objekta pārvaldīšanas vai kas balstīta uz dzīvokļa īpašuma fizisko daļu, var celt arī tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas reģistrētais nekustamais īpašums, kas apgrūtināts ar dzīvokļa īpašuma tiesībām.
- Jurisdikcijas noteikšana pēc līguma izpildes vietas. Prasību, kas izriet no līguma, vai prasību, ar ko noskaidro līguma spēkā neesamību, var celt arī tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas vieta, kur izpildāmas apstrīdamās līgumsaistības. Kustamas mantas pārdošanas līguma gadījumā par saistību izpildes vietu uzskatāma vieta, uz kuru kustamā manta tika nogādāta vai bija jānogādā pircējam, un pakalpojuma sniegšanas līguma gadījumā — vieta, kur pakalpojums tika sniegts vai bija jāsniedz. Citos gadījumos par saistību izpildes vietu uzskatāma parādnieka uzņēmējdarbības vieta vai, ja tādas nav, dzīvesvieta vai vieta, kur reģistrēta uzņēmuma juridiskā adrese. Šie noteikumi ir spēkā, ja puses nav vienojušās citādi.
- Jurisdikcijas noteikšana pēc patērētāja dzīvesvietas. Patērētājs prasību, kas izriet no līguma vai attiecībām, kuras aprakstītas Saistību tiesību likuma (*võlaõigusseadus*) 35., 46., 52. pantā, 208. panta 4. punktā, 379., 402. pantā, 635. panta 4. punktā,

709., 734. vai 866. pantā, vai prasību, kas izriet no cita līguma, kurš noslēgts ar uzņēmumu, kam juridiskā adrese vai uzņēmējdarbības veikšanas vieta ir Igaunijā, var celt arī tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas patērētāja dzīvesvieta. Šis noteikums neattiecas uz prasībām, kas izriet no pārvadājumu līgumiem.

- Jurisdikcijas noteikšana prasībai, kas izriet no apdrošināšanas līguma. Polises turētājs, apdrošinātā persona vai cita persona, kurai ir tiesības pieprasīt, lai apdrošinātājs pildītu savus pienākumus, pamatojoties uz apdrošināšanas līgumu, prasību, kas izriet no apdrošināšanas līguma, pret apdrošinātāju var celt arī tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas minētās personas dzīvesvieta vai juridiskā adrese. Civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas gadījumā vai gadījumā, kad apdrošināta ir būvniecība, nekustamais īpašums vai arī kustamā manta un būvniecība vai nekustamais īpašums, prasību pret apdrošinātāju var celt arī tiesā, kuras piekritības teritorijā ir vieta, kur norisinājās rīcība vai notikums, kura rezultātā ir radušies zaudējumi, vai arī vieta, kur zaudējumi tika izraisīti.
- Jurisdikcijas noteikšana pēc darbinieka dzīvesvietas vai darbavietas. Darbinieks prasību, kas izriet no darba līguma, var celt arī tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas šā darbinieka dzīvesvieta vai darbavieta.
- Jurisdikcijas noteikšana prasībai, kas izriet no vekseļa vai čeka. Prasību, kas izriet no vekseļa vai čeka, var celt arī tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas vekseļa vai čeka apmaksas vieta.
- Jurisdikcijas noteikšana prasībai par tādu zaudējumu atlīdzināšanu, kas radušies kriminālpārkāpuma rezultātā. Prasību par tādu zaudējumu atlīdzināšanu, kas radušies kriminālpārkāpuma rezultātā, var celt arī tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas vieta, kur tika veikta rīcība vai atgadījās notikums, kas izraisīja zaudējumus kriminālpārkāpuma rezultātā, vai arī vieta, kur radās zaudējumi.
- Jurisdikcijas noteikšana prasībai, kas izriet no jūras prasības, glābšanas darbiem vai glābšanas līguma. Prasību, kas izriet no vienas vai vairākām jūras prasībām, kuras noteiktas Jūras īpašuma likumā (*laeva asjaõigusseadus*), var celt arī tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas atbildētāja kuģis vai osta, kurā šis kuģis ir reģistrēts. Prasību, kas izriet no glābšanas darbiem vai glābšanas līguma, var celt arī tiesā, kuras piekritības teritorijā tika veikti glābšanas darbi.
- Jurisdikcijas noteikšana prasībai par īpašuma sadali. Prasību, kuras mērķis ir noteikt mantojuma tiesības, mantnieka prasījumu pret īpašuma turētāju, prasījumu, kas izriet no novēlējuma vai mantojuma līguma, vai prasījumu par obligātu īpašuma daļu vai īpašuma sadali var celt arī tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas mantojuma atstājēja dzīvesvieta nāves brīdī. Ja mantojuma atstājējs bija Igaunijas Republikas pilsonis, taču nāves brīdī tam dzīvesvietas Igaunijā nebija, prasību var celt arī tajā tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas mantojuma atstājēja pēdējā dzīvesvieta Igaunijā. Ja mantojuma atstājējam Igaunijā dzīvesvietas nav bijis, prasību var celt Harju Apriņķa tiesā (*Harju Maakohus*).
- Prasība pret līdzatbildētājiem un vairākas prasības pret vienu atbildētāju. Prasību pret vairākiem atbildētājiem var celt tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas viena līdzatbildētāja (pēc pieteicēja izvēles) dzīvesvieta vai juridiskā adrese. Ja pret vienu atbildētāju tiek iesniegtas vairākas prasības, pamatojoties uz vienu un to pašu faktu, visas prasības var celt tiesā, kurā var celt prasību saistībā ar vienu vai vairākiem prasījumiem, kas izriet no viena un tā paša fakta.
- Jurisdikcijas noteikšana pretprasībai un trešās personas prasībai ar neatkarīgu prasījumu. Pretprasību var celt tiesā, kurā tika celta sākotnējā prasība, ja ir ievēroti pretprasības celšanas nosacījumi un ja uz pretprasību neattiecas ekskluzīvā piekritība. Tas attiecas arī uz gadījumiem, kad saskaņā ar vispārējiem noteikumiem pretprasība būtu ceļama ārvalstu tiesā.
- Trešās personas prasību ar neatkarīgu prasījumu var celt tiesā, kas izskata pamatprasību.
- Jurisdikcija bankrota procesos. Prasību par bankrota procesu vai bankrota īpašumu pret bankrotējušo personu, pilnvaroto personu bankrota procesā vai bankrota komitejas dalībnieku, tostarp prasību par īpašuma izslēgšanu no bankrota īpašuma, var celt tiesā, kas bankrotu ir pasludinājusi. Prasību par prasījuma atzīšanu arī var celt tiesā, kas bankrotu ir pasludinājusi. Bankrotējusi persona var arī celt prasību par bankrota īpašumu, tostarp prasību par tā atgūšanu, tajā tiesā, kas bankrotu ir pasludinājusi.

2.2.2.2 *Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?*

Likumā noteiktajos gadījumos jurisdikcija ir ekskluzīva. Jurisdikcija nosaka vienīgo tiesu, kurā var vērsties, lai tiktu izskatīta civillietā. Lūgumrakstu lietu jurisdikcija ir ekskluzīva, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi.

1) *Jurisdikcija atbilstoši nekustamā īpašuma atrašanās vietai.* Tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas nekustamais īpašums, ceļ prasību par šādiem prasības priekšmetiem:

- prasījumi, kas saistīti ar īpašumtiesību atzīšanu, ierobežotām lietu tiesībām vai citiem lietu tiesību apgrūtinājumiem attiecībā uz nekustamo īpašumu, vai šādu tiesību vai apgrūtinājumu neesamības atzīšanu, vai prasījumi, kas saistīti ar citām tiesībām uz nekustamo īpašumu;
- nekustamā īpašuma robežu noteikšana vai tā sadalīšana;

- nekustamā īpašuma valdījuma aizsardzība;
- tādi prasījumi attiecībā uz lietu tiesībām, kas izriet no dzīvokļa īpašuma;
- prasījumi, kas saistīti ar nekustamā īpašuma obligātu uzraudzību;
- prasījumi, kas izriet no īres līguma vai komercnomas līguma attiecībā uz nekustamo īpašumu vai citu līgumu par nekustamā īpašuma lietošanu saskaņā ar saistību tiesībām, vai no šādu līgumu spēkā esamības.

Prasību, kas saistīta ar reālservitūtu, reālu apgrūtinājumu vai pirmtiesībām, ceļ tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas nekustamais īpašums, kurā ir servitūts, vai apgrūtinātais nekustamais īpašums.

2) *Prasījums par standarta noteikumu piemērošanas izbeigšanu.* Prasību par negodīga standarta noteikuma piemērošanas izbeigšanu vai par to, lai persona, kas iesaka piemērot kādu noteikumu, to izbeigtu darīt vai atsauktu minēto ieteikumu (Saistību tiesību likuma (*vōlaōīgusseadus*) 45. pants) ceļ tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas atbildētāja uzņēmējdarbības vieta vai, ja tādas nav, tad tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas atbildētāja dzīvesvieta vai juridiskā adrese. Ja atbildētājam Igaunijā nav uzņēmējdarbības veikšanas vietas, dzīvesvietas vai juridiskās adreses, prasību ceļ tiesā, kuras piekritības teritorijā standarta noteikums tika piemērots.

3) *Jurisdikcija lietā, ar ko atceļ juridiskas personas administratīvā orgāna pieņemtu lēmumu vai atzīst tā spēkā neesamību.* Prasību par juridiskas personas administratīvā orgāna pieņemta lēmuma atcelšanu vai tā atzīšanu par spēkā neesošu ceļ tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas juridiskās personas juridiskā adrese.

4) *Jurisdikcija laulības lietās*

Laulības lietas ir uzskatāmas par civillietām, kurās prasības priekšmets ir:

- laulības šķiršana;
- laulības anulēšana;
- laulības pastāvēšanas vai nepastāvēšanas noskaidrošana;
- kopīgās mantas sadale vai citi prasījumi, kas izriet no laulāto īpašumtiesību attiecībām;
- citi prasījumi, kas izriet no laulāto attiecībām un kurus viens laulātais ir cēlis pret otru laulāto.

Igaunijas tiesai ir kompetence izskatīt laulības lietu, ja:

- vismaz viens no laulātajiem ir Igaunijas Republikas pilsonis vai bija pilsonis laulības noslēgšanas brīdī;
- abu laulāto dzīvesvieta atrodas Igaunijā;
- viena laulātā dzīvesvieta ir Igaunijā, izņemot gadījumus, kad pasludināmais spriedums nepārprotami netiktu atzīts viena vai otra laulātā piederības valstī.

Igaunijas tiesā izskatāmas laulības lietas prasība ir jāceļ tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas laulāto kopīgā dzīvesvieta, vai, ja tādas nav, tad tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas atbildētāja dzīvesvieta. Ja atbildētāja dzīvesvieta nav Igaunijā, tad prasību ceļ tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas pušu kopīgā nepilngadīga bērna dzīvesvieta, savukārt, ja laulātajiem nav kopīga nepilngadīga bērna, tad tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas pieteicēja dzīvesvieta.

Ja ir arestēts prombūtnē esošas personas īpašums, tāpēc ka šī persona ir bezvēsts pazudusi, vai ja personai ir nozīmēts aizbildnis tās ierobežotās aktīvās tiesībspējas dēļ, vai ja personai kā soda mērs ir piespriests ieslodzījums, laulības šķiršanas prasību pret šādu personu var celt arī tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas prasītāja dzīvesvieta.

5) *Jurisdikcija paternitātes un uzturlīdzekļu lietās.* Paternitātes noteikšanas lieta ir civillietā, kurā izskata prasījumu, kura mērķis ir noteikt paternitāti vai apstrīdēt bērna dzimšanas apliecības vai iedzīvotāju reģistra ierakstu par bērna vecāku. Igaunijas tiesa var izskatīt paternitātes noteikšanas lietu, ja vismaz viena no pusēm ir Igaunijas Republikas pilsonis vai vismaz vienas puses dzīvesvieta ir Igaunijā. Igaunijas tiesā izskatāmā paternitātes noteikšanas lietā prasība ir ceļama tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas bērna dzīvesvieta. Ja bērna dzīvesvieta nav Igaunijā, tad prasība ir ceļama tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas atbildētāja dzīvesvieta. Ja atbildētāja dzīvesvieta nav Igaunijā, tad prasība ir ceļama tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas pieteicēja dzīvesvieta.

Šie noteikumi piemērojami arī uzturlīdzekļu piedziņas lietās. Uzturlīdzekļu piedziņas lieta ir civillietā, kurā izskata prasību par:

- saskaņā ar likumu noteiktā vecāku uzturlīdzekļu maksāšanas pienākuma izpildi attiecībā uz nepilngadīgu bērnu;
- to, kā izpildāms uzturlīdzekļu maksāšanas pienākums starp vecākiem;

- to, kā izpildāms uzturlīdzekļu maksāšanas pienākums starp laulātajiem;
- citu likumā noteikto uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumu izpildi.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Ja lieta vienlaicīgi ir vairāku Igaunijas tiesu kompetencē, pieteicējs var izvēlēties tiesu, kurā iesniegt pieteikumu. Šādos gadījumos lietu izskata tiesa, kas pirmā saņem pieteikumu.

Ja prasība ir celta tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas atbildētāja dzīvesvieta vai juridiskā adrese, vai ekskluzīvas piekritības tiesā, lieta tiek izskatīta tajā tiesu namā, kura piekritības teritorijā atrodas atbildētāja dzīvesvieta vai juridiskā adrese, vai vieta, saskaņā ar kuru tiek noteikta ekskluzīvā jurisdikcija. Ja vairākas vietas, pēc kurām nosaka piekritību, ir vienas apriņķa tiesas jurisdikcijā, taču dažādu tiesu namu apgabalā, tad tiesu namu, kurā lieta izskatāma, izvēlas pieteicējs. Ja pieteicējs izvēli neveic, to, kur lieta tiks izskatīta, nosaka tiesa.

Lūgumrakstu lietas tiek izskatītas tiesu namā, kura piekritības teritorijā atrodas vieta, pēc kuras tiek noteikta jurisdikcija. Ja dažādas vietas, pēc kurām nosaka piekritību, ir vienas apriņķa tiesas jurisdikcijā, taču dažādu tiesu namu apgabalā, tad to, kur lieta izskatāma, nosaka tiesa.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Maksājuma rīkojumu paātrinātos procesus izskata Pērnavas Apriņķa tiesas Hāpsalas Tiesu namā (*Pärnu Maakohtu Haapsalu kohtumaja*). Citu civillietu gadījumā piemērojami iepriekš minētie jurisdikcijas noteikšanas principi.

Saistītas saites

[Tiesu sistēma](#)

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 29/10/2018

Piekritība - Īrija

SATURS

- 1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?
- 2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?
 - 2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?
 - 2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)
 - 2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.
 - 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.
 - 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem un citu tiesu)?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Trījas civiltiesas ir tiesīgas izskatīt lietas, kas saistītas ar strīdiem starp personām, organizācijām vai valsti. Šie strīdi var attiekties uz jebkādu kaitējumu, sākot no tāda, kas nodarīts autoavārijā, līdz pat, lai apstrīdētu uzņēmuma pārņemšanu. Civillietās prasītājs iesūdz atbildētāju par zaudējumu kompensāciju. Kompensācija parasti ir naudas atlīdzība par zaudējumiem.

Apgabaltiesa, iecirkņa tiesa un Augstā tiesa ir pirmās instances tiesas. Augstākajai tiesai ir tikai apelācijas jurisdikcija, izņemot atsevišķus ar Konstitūciju saistītus jautājumus. Apelācijas tiesai ir tikai apelācijas jurisdikcija.

Apgabaltiesas un iecirkņu tiesas ir vietējās un ierobežotas jurisdikcijas tiesas, t.i., tās var risināt tikai lietas, kuru vērtība nepārsniedz noteikto sliekšni, un, ja puses dzīvo vai to reģistrētā uzņēmējdarbības vieta ir noteiktā ģeogrāfiskā atrašanās vietā, vai ja līgums ir noslēgts noteiktā ģeogrāfiskā atrašanās vietā. Pārsūdzības par apgabaltiesu tiek izskatītas iecirkņa tiesā, un pārsūdzības par iecirkņa tiesu tiek izskatītas Augstajā tiesā.

Maza apmēra prasību tiesa ir daļa no apgabaltiesas, kas izskata ar patērētājiem saistītās lietas, ka pieprasītā summa nepārsniedz EUR 2 000. Šo procedūru var izmantot arī viens uzņēmums pret citu.

Apgabaltiesa izskata lietas, kas attiecas uz prasībām, kuru vērtība nepārsniedz EUR 15 000. Iecirkņa tiesa izskata prasības, kuras nepārsniedz EUR 75 000 (EUR 60 000 personiskās traumas gadījumā). Tai ir arī jurisdikcija ģimenes lietu tiesvedībā, ieskaitot laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu un laulības spēkā neesamību. Augstā tiesa izskata prasības, kuras pārsniedz EUR 75 000 (EUR 60 000 personiskās traumas gadījumā).

Prasības attiecībā uz nodarbinātības tiesībām izskata Apelācijas instances tiesa nodarbinātības lietās, kas ir neatkarīga iestāde. Tas izskata dažādus strīdus par nodarbinātības tiesībām. Noteiktos gadījumos jebkura puse var iesniegt pārsūdzību iecirkņa tiesai sešu nedēļu laikā pēc tiesas lēmuma pieņemšanas. Ja iecirkņa tiesā nav iesniegta pārsūdzība, un darba devējs neīsteno apņemšanos, nodarbinātības, uzņēmējdarbības un inovācijas ministrs var celt prasību iecirkņa tiesā darbinieku vārdā. Jebkura no pusēm var pārsūdzēt tiesas pieņemto lēmumu Augstajā tiesā, bet tikai tiesību jautājumos.

Komerctiesā, kas izveidota 2004. gadā, ir specializēta [Augstās tiesas](#) nodaļa, un to reglamentē [Noteikumu par augstākajām tiesām 63A sadaļa](#). Tā izskata komercstrīdus, kuros prasības vērtība ir vismaz 1 miljons euro, strīdus par intelektuālo īpašumu un pārsūdzības vai pieteikumus regulatīvo lēmumu tiesiskai izskatīšanai. Tā izskata arī citas lietas, kuras tiesnesis uzskata par atbilstošām. Nav automātisku tiesību reģistrēties Augstās tiesas komercreģistrā. To veic komerctiesas tiesnesis pēc saviem ieskatiem. Tiesa izmanto detalizētu lietu pārvaldības sistēmu, kas ir izstrādāta, lai vienkāršotu sagatavošanos tiesas procesam, novērstu nevajadzīgās izmaksas un kavēšanas taktiku, un nodrošinātu pilnīgu pirmstiesas informācijas izpaušanu.

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Attiecīgo tiesu, kurā var iesniegt prasību pirmajā instancē, nosaka prasības būtība (līgums, civiltiesību pārkāpums utt.) un vērtība (skatīt iepriekš).

Apgabaltiesas nolūkā valsts ir sadalīta 24 apgabalos, no kuriem katram ir pastāvīgi piešķirts viens vai vairāki tiesneši. Attiecībā uz divām lielākajām pilsētām — Dublinu un Korku — uzņēmējdarbības apjoms prasa pastāvīgu vairāku tiesnešu norīkošanu. Iecirkņa tiesas vajadzībām valsts ir sadalīta astoņos iecirkņos. Katram iecirknim ir piešķirts viens iecirkņa tiesas tiesnesis, izņemot Dublīnas un Korkas iecirkņus, kur uzņēmējdarbības apjoma dēļ ir lielāks tiesnešu skaits. Augstā tiesa atrodas Dublīnā, lai izskatītu sākotnējās lietas. Tā izskata arī lietas par miesas bojājumiem un nāvējošām traumām vairākās provinces vietās noteiktos laikos gada laikā. Turklāt Augstā tiesa norit arī provincēs, lai izskatītu pārsūdzības par iecirkņa tiesu civillietās un ģimenes tiesībās.

Apgabaltiesai ir jurisdikcija izskatīt lietas par līgumiem, atsevišķiem civiltiesību pārkāpumiem, līgumiem par pirkšanu uz nomaksu un kredītu piešķiršanas līgumiem, īres lietu gadījumiem, piemēram, izlikšanu par nomas nemaksāšanu, un lietas par nelikumīgu preču aizturēšanu, ja prasības vērtība nepārsniedz EUR 15 000. Apgabaltiesai ir arī dažādas pilnvaras attiecībā uz jebkuras tiesas

spriedumu izpildi attiecībā uz parādu, tādu licenču izsniegšanu kā alkoholisko dzērienu pārdošanas licences, kā arī bērnu aizbildnību un uzturēšanu.

Iecirkņa tiesai ir jurisdikcija lietās, kas attiecas uz līgumiem un civiltiesību pārkāpumiem, testamenta lietās un lietās par īpašuma pārvaldīšanu, lietās par tainīgu tiesu, izlikšanas lietās vai pieteikumos par jaunu īres maksu, kas pamatojas uz nolīgumiem par nomu un kredīta piešķiršanu, ja prasības vērtība nepārsniedz EUR 75 000 (EUR 60 000 personiskās traumu gadījumos). Iecirkņa tiesai ir jurisdikcija ģimenes lietu tiesvedībā (tostarp par laulāto nošķiršanu, laulības šķiršanas spēkā neesamību un pārsūdzībām par apgabaltiesu), un tai ir pārsūdzības piekritība šķīrējtiesnešu lēmumiem strīdos saistībā ar zemes nomas maksu saskaņā ar iznomātāju un īrnieku tiesību aktiem.

Civillietas iecirkņa tiesā izskata tiesnesis sēde bez zvērinātajiem. Pārsūdzības par apgabaltiesu notiek atkārtotas izskatīšanas veidā, un iecirkņa tiesas lēmums ir galīgs un to nevar pārsūdzēt.

Saskaņā ar Konstitūciju Augstajai tiesai ir pilnīga sākotnējā jurisdikcija visos faktu vai tiesību jautājumos. Tas nozīmē, ka tā ir kompetenta izskatīt visas civillietas valstī, kurā dzīvo atbildētājs, kurā tika noslēgts iespējamais noziedzīgais līgums, kurā tika nodarīts iespējamais noziedzīgais civiltiesību pārkāpums, vai kurā atrodas nekustamais īpašums, par kuru ir ierosināta tiesvedība. Augstā tiesa izskata pārsūdzības par iecirkņa tiesu un īsteno uzraudzības jurisdikciju apgabaltiesā un citās zemāka līmeņa tiesās. Pārsūdzības par Augsto tiesu izskata Apelācijas tiesa vai Augstākā tiesa, ja Augstākā tiesa ir apliecinājusi, ka tā ir vispārējais nozīmes jautājums vai tiesiskuma interesēs. Pārsūdzību par Apelācijas tiesu var iesniegt Augstākajai tiesai, ja Augstākā tiesa ir apliecinājusi, ka tā ir vispārējais nozīmes jautājums vai tiesiskuma interesēs. Pārsūdzības laikā lieta netiek izskatīta atkārtoti, bet tās pamatā ir pirmās instances pieraksti par pierādījumiem un tiesiskie argumenti.

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.

Attiecīgo apgabalu vai iecirkni, kurā celt civilprasību, nosaka vieta, kurā pastāvīgi dzīvo vai strādā, veic uzņēmējdarbību vai ir nodarbināts atbildētājs vai kāds no atbildētājiem. Lielākajā daļā līgumu lietu attiecīgais apgabals vai iecirknis ir tas, kurā tiek apgalvots, ka līgums ir noslēgts, civiltiesību pārkāpuma gadījumos vietā, kurā tiek uzskatīts, ka pārkāpums ir izdarīts, ģimenes lietās vietā, kurā dzīvo prasītājs, un lietās, kas attiecas uz nekustamo īpašumu, īpašumtiesībām vai citām tiesībām uz nekustamo īpašumu, vietā, kur atrodas telpas vai zeme, par kuru ierosināta šī tiesvedība.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Netiek piemērots.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Netiek piemērots.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Netiek piemērots.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

 [Īrijas Tiesu dienesta](#) tīmekļa vietne sniedz visaptverošu paskaidrojumu par šīs valsts tiesu struktūru. Tā arī publicē brošūru “*Explaining the Court*” sabiedrības informēšanai. Sīkāka informācija par tiesu sistēmu ir pieejama arī Pilsoņu informācijas pārvaldē, kas ir oficiāla iestāde, kas atbalsta informācijas, konsultāciju un aizstāvības nodrošināšanu plaša spektra valsts un sociālo pakalpojumu jomā. Pilsoņu informācijas pārvalde nodrošina tīmekļa vietni, tālruna līniju un daudzus centrus visā valstī.

Saites

 [Tiesu dienests - Īrija](#)

 <http://www.citizensinformation.ie/>

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 26/11/2019

Piekrītība - Grieķija

SATURS

- 1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?
- 2 Ja lieta ir piekrītīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?
 - 2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?
 - 2.2 Teritoriālā piekrītība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)
 - 2.2.1 Teritoriālās piekrītības pamatnoteikums.
 - 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.
 - 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Vispārējās piekrītības civiltiesām ir jurisdikcija izskatīt lielāko daļu civillietu un komercietu Grieķijā. Izņēmuma kārtā ar ģpašu likumu lielo pilsētu civiltiesu ietvaros ir izveidotas specializētas palātas, kurām ir ekskluzīva jurisdikcija izskatīt specifiskas lietas saskaņā ar juridisko aspektu. Šīs palātas ir: palātas, kas ir kompetentas izskatīt Kopienas preču zīmju lietas Atēnās un Salonikos, un palāta, kuras kompetencē ir izskatīt jūras tiesību lietas Pirejā.

2 Ja lieta ir piekrītīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

Lielākajā daļā gadījumu tiesu jurisdikciju nosaka strīda priekšmeta vērtība. Lai noteiktu strīda priekšmeta vērtību, ņem vērā ierosinātās lietas prasību, neņemot vērā nevienu blakus prasību. Ja ierosinātā lieta attiecas uz vairākām prasībām, tās apkopo.

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Lietas, kas ietilpst civiltiesu jurisdikcijā, pirmajā instancē izskata apgabaltiesas, ko sauc arī par maza apmēra prasību tiesām (*Irinodikia*), pirmās instances tiesas viena locekļa sastāvā (*Monomeli Protodikia*) un pirmās instances tiesas vairāku tiesnešu sastāvā (*Polymeli Protodikia*).

Maza apmēra prasību tiesu jurisdikcija galvenokārt attiecas uz: a) visiem strīdiem, kurus var novērtēt naudas izteiksmē, ja strīda vērtība nepārsniedz divdesmit tūkstošus euro (EUR 20 000); b) visiem strīdiem — gan pamata, gan izrietošajiem — saskaņā ar nomas līgumu, ar noteikumu, ka visos gadījumos saskaņotā mēneša īres maksa nepārsniedz sešus simtus euro (EUR 600).

Maza apmēra prasību tiesu jurisdikcija neatkarīgi no strīda vērtības attiecas arī uz lielāko daļu strīdu, kas saistīti ar lauksaimniecību, dzīvnieku pārdošanu, īpašuma strīdiem ar kaimiņiem, strīdiem, kas izriet no līgumiem ar viesnīcu un transporta operatori, asociāciju un kooperatīvu prasībām pret to locekļiem un otrādi, juristu prasībām par viņu sniegtajiem pakalpojumiem pirmās instances tiesās un policijas tiesās (*Ptaismatodikija*), kā arī liecinieku, tulku, sekvestratoru vai sargu tiesībām, kompensācijām vai izmaksām, kas ir liecinājuši jebkurā tiesā vai kurus tiesa ir izraudzījusies.

Pirmās instances tiesu viena locekļa sastāvā jurisdikcija attiecas uz visiem strīdiem, kurus var novērtēt naudas izteiksmē, ja lietas vērtība pārsniedz divdesmit tūkstošus euro (EUR 20 000), bet nepārsniedz divsimt piecdesmit tūkstošus euro (EUR 250 000).

Pirmās instances tiesu viena locekļa sastāvā jurisdikcija attiecas arī uz šādiem strīdiem, pat ja to vērtība pārsniedz divsimt piecdesmit tūkstošus euro (EUR 250 000): strīdiem, kas izriet no nomas vai īres līgumiem; darba strīdiem par darbiniekiem vai attiecībā uz profesionāļu vai amatnieku izgatavotiem darbiem vai priekšmetiem; strīdiem, kas saistīti ar kolektīvajiem darba līgumiem starp sociālās apdrošināšanas organizācijām un apdrošinātajām personām; strīdiem par juristu honorāriem, kompensācijām un izmaksām, izņemot iepriekš minētos, kas tiek izskatīti maza apmēra prasību tiesās; strīdiem par personām, kas nodarbojas ar juridisko, medicīnisko vai paramedicīnisko darbu, kā arī par inženieriem, ķīmiķiem vai māklieriem / aģentiem, kā arī par tiesu iestādes ieceltajiem pārstāvjiem, piemēram, ekspertiem, ekspertiem-šķīrējtiesnešiem, novērtētājiem, šķīrējtiesnešiem, testamentu izpildītājiem, administratoriem, likvidatoriem; strīdiem par visiem kompensācijas prasību veidiem, kas radušies transportlīdzekļa radītā kaitējuma dēļ, ieskaitot prasības saistībā ar transportlīdzekļu apdrošināšanas līgumiem, kā arī strīdiem par kustamo vai nekustamo īpašumu īpašumtiesību vai apdzīvošanas apstrīdēšanu.

Pirmās instances tiesu viena locekļa sastāvā jurisdikcija vienmēr attiecas, neatkarīgi no to vērtības, uz: strīdiem, kas saistīti ar laulības šķīršanu; laulības atzīšanu par spēkā neesošu; laulības esamības vai neesamības atzīšanu; laulāto mantiskajām attiecībām laulības laikā un no tās izrietošajām attiecībām, tostarp paternitātes apstrīdēšanu, atzīšanu, vai pastāv vai nepastāv vecāku un bērnu attiecības vai vecāku atbildība; ārliulībā dzimuša bērna paternitātes atzīšanu; atzīšanu, vai ārliulībā dzimušais bērns tiek vai netiek atzīts brīvprātīgi, kā arī vai šāda atzīšana ir derīga, vai šādam bērnam ir tāds pats statuss kā laulībā dzimušajam bērnam sakarā ar tā vecāku laulībām, kā arī brīvprātīgas atzīšanas apstrīdēšanu; atzīšanu par adopcijas pastāvēšanu vai nepastāvēšanu vai tās izbeigšanu, vai arī par aizbildniecības pastāvēšanu vai nepastāvēšanu. Tāpat arī uz strīdiem par uzturlīdzekļiem laulības, laulības šķīršanas vai radniecības dēļ; vecāku atbildības īstenošanu; domstarpībām starp vecākiem kopīgas vecāku aizgādības īstenošanā, kā arī par domstarpībām saziņā starp vecākiem un citiem radniekiem augšupejošā saiknē ar bērnu; par ģimenes dzīvesvietas izmantošanas noteikumiem un kustamo aktīvu sadali starp laulātajiem, tostarp arī par ģimenes dzīvesvietas izmantošanas noteikumiem un kustamo aktīvu sadali starp laulātajiem kopdzīves izbeigšanas gadījumā; strīdiem, kas saistīti ar īpašumtiesībām uz ēkas stāviem, un strīdiem, kas saistīti ar apvienību vai kooperatīvu kopsapulču pieņemto lēmumu atcelšanu.

Pirmās instances tiesu vairāku tiesnešu sastāvā jurisdikcija attiecas uz visiem strīdiem, par kuriem maza apmēra prasību tiesām un pirmās instances tiesām viena locekļa sastāvā nav jurisdikcijas.

2.2 Teritoriālā piekrišana (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsēta vai B pilsēta tiesa?)

2.2.1 Teritoriālās piekrišanas pamatnoteikums.

Teritoriālā jurisdikcija ir tā apgabala tiesai, kurā atrodas atbildētāja pastāvīgā dzīvesvieta.

Ja atbildētājam nav pastāvīgas dzīvesvietas Grieķijā vai ārvalstīs, jurisdikcija ir tā apgabala tiesai, kurā ir tā uzturēšanās vieta. Ja atbildētāja dzīvesvieta nav zināma, jurisdikcija ir tā apgabala tiesai, kurā atradās atbildētāja pēdējā pastāvīgā dzīvesvieta Grieķijā vai pēdējā uzturēšanās vieta bez pastāvīgas dzīvesvietas.

Valsts atrodas tā apgabala tiesas jurisdikcijā, kurā atrodas konkrētā iestāde, kas saskaņā ar likumu ir aicināta pārstāvēt valsti tiesā.

Juridiskās personas, kuras spēj būt lietas dalībnieki, ietilpst tā apgabala jurisdikcijā, kurā atrodas to vai to filiāles juridiskā adrese, ja strīds ir saistīts ar to darbību.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Ja jurisdikcija piekrīt vairāk nekā vienai tiesai, prasītājam ir tiesības izvēlēties. Starp tām prioritāte tiek noteikta, pamatojoties uz prasības iesniegšanas datumu.

Ja tiesai nav jurisdikcijas attiecībā uz *ratione materiae* vai *ratione loci*, tiesa pati par to nolemj *ex officio* un nosaka, kurai tiesai ir jurisdikcija, kā arī nodod lietu šai tiesai. Ierosinātās lietas tiesiskās sekas saglabājas.

Līgumiski strīdi

Strīdus, kas saistīti ar tiesību akta pastāvēšanu vai spēkā esamību personas dzīves laikā un visām no tā izrietošajām tiesībām, var iesniegt arī tā reģiona tiesā, kurā tika sastādīts tiesību akts, vai arī tajā reģionā, kurā jāveic izpilde. Strīdus, kas saistīti ar zaudējumu atlīdzību (negatīvas procentu likmes) un kompensāciju vainas dēļ sarunu laikā, var iesniegt arī tajā pašā tiesā.

Delikts

Strīdus, kas radušies no deliktiem, var iesniegt arī tās vietas tiesā, kurā ir noticis vai notiks notikums, kas radījis kaitējumu.

Civilprasība

Civilprasību par zaudējumu atlīdzināšanu un restitūciju par noziegumu, kā arī par morālo kaitējumu vai garīgo ciešanu kompensāciju var iesniegt krimināltiesai, kas izskata lietu.

Lietas, kas saistītas ar uzturlīdzekļiem, laulības šķiršanu un vecāku atbildību

Strīdus starp laulātajiem (strīdi par uzturlīdzekļiem laulības, laulības šķiršanas vai radniecības dēļ; vecāku atbildības īstenošanu; domstarpībām starp vecākiem kopīgas vecāku aizgādības īstenošanā, kā arī par domstarpībām saziņā starp vecākiem un citiem radniekiem augšupejošā saiknē ar bērnu; par ģimenes dzīvesvietas izmantošanas noteikumiem un kustamo aktīvu sadali starp laulātajiem, tostarp arī par ģimenes dzīvesvietas izmantošanas noteikumiem un kustamo aktīvu sadali starp laulātajiem kopdzīves izbeigšanas gadījumā) arī var iesniegt tiesā tajā apgabalā, kurā atrodas laulāto pēdējā kopīgā dzīvesvieta.

Strīdus par uzturlīdzekļu prasībām var iesniegt arī tās vietas tiesā, kurā atrodas uzturlīdzekļu saņēmēja domicils vai dzīvesvieta.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Strīdi saistībā ar tiesībām *in rem* attiecībā uz nekustamo īpašumu un strīdi, kas iriet no nekustamā īpašuma nomas, ietilpst tā apgabala tiesas izņēmuma jurisdikcijā, kurā atrodas nekustamais īpašums.

(Ja nekustamais īpašums atrodas apgabalā, kurā ir vairāk nekā viena tiesa, prasītājam ir tiesības izvēlēties.)

Strīdi, kas attiecas uz administrāciju, kas tiek veikta pēc tiesas rīkojuma, ietilpst tās tiesas izņēmuma jurisdikcijā, kura izdevusi rīkojumu.

Strīdi par mantošanu ietilpst tā reģiona tiesas izņēmuma jurisdikcijā, kurā mirušajam bija domicils, vai, ja domicila nav, viņa / viņas dzīvesvieta nāves brīdī.

Ja secīga lieta ir saistīta ar galveno lietu, tostarp jo īpaši gadījuma rakstura prasības vai prasības par garantiju, šāda iejaukšanās un citas līdzīgas prasības ietilpst tās tiesas izņēmuma jurisdikcijā, kurā tiek izskatīta galvenā lieta.

Galvenās saistītās lietas ietilpst pirmās iesaistītās tiesas izņēmuma jurisdikcijā.

Pirmās instances tiesas vairāku tiesnešu sastāvā, kas izskata galveno lietu, jurisdikcija attiecas uz visām secīgajām lietām, kas ietilpst pirmās instances tiesas viena locekļa sastāvā un apgabaltiesas jurisdikcijā, kā arī pirmās instances tiesas viena locekļa sastāvā, kas izskata galveno lietu, jurisdikcija attiecas uz visām secīgajām lietām, kas ietilpst apgabaltiesas jurisdikcijā.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Pirmās instances vispārējā tiesa, kurai nav teritoriālas jurisdikcijas, ar lietas dalībnieku tiešu vai netiešu piekrišanu var kļūt kompetenta, ja vien attiecīgais strīds nav saistīts ar īpašumu. Nepārprotama vienošanās jāpanāk attiecībā uz strīdiem, kuriem ir izņēmuma jurisdikcija.

Piekrišana klusuciešot tiek secināta, ja atbildētājs piedalās atklātā tiesas sēdē un savlaicīgi neiebilst pret jurisdikcijas trūkumu.

Pušu vienošanās, ar kuru vispārējās piekritības tiesa kļūst kompetenta turpmākos strīdos, ir spēkā tikai tad, ja tā ir uzrakstīta un attiecas uz konkrētām tiesiskajām attiecībām, no kurām izriet strīdi.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Attiecībā uz specializētajām palātām, kas ir kompetentas Kopienas preču zīmes un jūras tiesību jomā: *Ratione materiae* jurisdikcija tiek noteikta saskaņā ar vispārējās piekritības civiltiesu noteikumiem. Attiecībā uz teritoriālo jurisdikciju: a) palātas, kas ir kompetenta par Kopienas preču zīmi Atēnās, kompetencē ietilpst Atēnu, Egejas, Dodekanēzas, Korfu, Krētas, Lamijas, Nafplionu, Patrasu un Pireju apelācijas tiesu rajoni; b) palātas, kas ir kompetenta par Kopienas preču zīmi Salonikos, kompetencē ietilpst Soloniku, Rietumekoedonijas, Trāķijas, Joaninas un Larissas apelācijas tiesu reģioni, un c) palāta, kas ir kompetenta Pireju jūras tiesību jomā, aptver visu Atikas prefektūru.

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Vairumā gadījumu, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes saturs, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 05/06/2018

Piekrītība - Spānija

SATURS

- 1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?
- 2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?
 - 2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?
 - 2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)
 - 2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.
 - 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.
 - 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Spānijā tiesu organizācijas pamatā ir jurisdikcijas vienotības princips. Izņēmumi ir tikai militārā jurisdikcija kara laikā un aplenkuma stāvokļos un Konstitucionālā tiesa (*Tribunal Constitucional*) kā galvenais pamattiesību un pilsonisko brīvību garants, kad tiek iesniegts pieteikums par pamattiesību un brīvību izpildi (*recurso de amparo*).

Tomēr jurisdikcija ir sadalīta starp četrus veidus tiesām, proti, civiltiesām, krimināltiesām, administratīvo strīdus procedūru tiesām un sociālajām tiesām.

Civiltiesu "stūrakmens" ir pirmās instances tiesa (*Juzgado de Primera Instancia*), kas izskata civilstrīdus pirmajā instancē un lietas, kuras nav skaidri piešķirtas citai tiesai. Tāpēc pirmās instances tiesu var raksturot kā vispārējās piekritības jeb parasto tiesu.

Civillietu nodaļa ietver bāriņtiesas (*Juzgados de Familia*), kas ir pirmās instances tiesas. Vietās, kur ir pieejamas bāriņtiesas (parasti blīvāk apdzīvotos centros), tās atbild par ģimenes tiesību strīdu izskatīšanu saistībā ar laulības atzīšanu par neesošu, laulāto atšķiršanu un laulības šķiršanu, vecāku un bērnu attiecībām un to personu aizsardzību, kurām ir ierobežota tiesībspēja un rīcībspēja. Ja pret vienu no pusēm tiek uzsākts kriminālprocess tiesā, kas izskata vardarbības gadījumus pret sievietēm (*Juzgado de Violencia sobre la Mujer*), šādai tiesai ir arī jurisdikcija attiecībā uz konkrēto civiltiesvedību.

Civillietu nodaļa ietver arī specializētās komercietības (*Juzgados de lo Mercantil*) un ES preču zīmju tiesas (*Juzgados de Marca Comunitaria*).

Sociālās tiesas (*Juzgados de lo Social*) atbild par to lietu izskatīšanu, kas saistītas ar darba tiesībām. Tās izskata individuālus strīdus starp darba ņēmējiem un darba devējiem par darba līgumiem, strīdus par koplīgumiem, prasības saistībā ar sociālo nodrošinājumu un pret valsti iesniegtas prasības par tās saistībām atbilstoši darba tiesībām.

Krimināltiesas atbild par krimināllietu izskatīšanu.

Spānijas tiesību raksturīgā iezīme ir tas, ka civiltiesvedību, kas izriet no noziedzīgiem nodarījumiem, var apvienot ar krimināltiesvedību. Šādās lietās krimināltiesā lemj par zaudējumu atlīdzības summu, kas maksājama saistībā ar pārkāpumu. Ja civilprasību neceļ cietusī puse, to ceļ prokurors cietušās puses vārdā, ja vien tā nav skaidri atteikusies no savām tiesībām celt prasību krimināllietā.

Visbeidzot, administratīvo strīdus procedūru tiesas pārrauga publisko iestāžu darbību likumību un izskata pret šādām iestādēm ierosinātas finanšu prasības.

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

Skatīt turpmāk sniegtās atbildes.

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Spānijā dažādās pirmās instances tiesas netiek nošķirtas pēc tādiem kritērijiem kā prasību summas vai lietu nopietnība, un neviena pirmās instances tiesa neizskata apelācijas pret citu pirmās instances tiesu pieņemtiem nolēmumiem. Civiltiesvedībā apelācijas vienmēr izskata provinču tiesas (*Audiencias Provinciales*).

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

No ģeogrāfiskā viedokļa tiesas Spānijā ir iedalītas municipālajās tiesās, apgabaltiesās, provinču tiesās un autonomo kopienu tiesās. Apgabals ir teritoriāla vienība, kas aptver vienu vai vairākas blakusesošas municipalitātes vienā un tajā pašā provincē. Šis ir vissvarīgākais teritoriālais iedalījums, jo tā ir teritorija, kurā pirmās instances tiesai ir jurisdikcija. (Plašāka informācija atrodama Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē mjusticia.gob.es.)

Var būt vairākas viena un tā paša veida tiesas, ja tas vajadzīgs lietu apjoma dēļ. Pašlaik šāda situācija ir lielākajā daļā pilsētu. Tiesas ir secīgi numurētas atbilstoši to izveides laikam.

Principā visām tiesām ir vienāda jurisdikcija, un darbs starp tām ir sadalīts atbilstoši iekšējiem valdības piešķiruma noteikumiem. Tomēr dažos apstākļos piešķiruma noteikumus var izmantot, lai piešķirtu atšķirīgu veidu lietas atšķirīgām tiesām vienā un tajā pašā apgabalā.

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.

Ja nav vienošanās vai obligātu noteikumu, piemēro pamatnoteikumu, saskaņā ar kuru jurisdikcija ir tā apgabala pirmās instances tiesai, kurā ir atbildētāja domicils vai dzīvesvieta. Ja atbildētāja domicils un dzīvesvieta nav Spānijā, kompetentā tiesa ir tā apgabala pirmās instances tiesa, kurā atbildētājs atrodas vai kurā bijusi viņa pēdējā dzīvesvieta. Ja neviens no šiem kritērijiem nav piemērojams, prasītājs var celt prasību tā apgabala pirmās instances tiesā, kurā atrodas viņa domicils.

Šajā nolūkā:

- prasības pret uzņēmumu īpašniekiem un profesionāļiem saistībā ar viņu darījumdarbību vai profesionālo darbību var ierosināt pēc prasītāja izvēles jebkurā no vietām, kurās viņi veic savas darbības;
- prasības pret juridiskām personām var ierosināt arī vietā, kur norisinājusies vai jāīsteno situācija vai tiesiskās attiecības, kas ir prasības priekšmets, ar nosacījumu, ka tajā pašā vietā juridiskā persona ir reģistrēta vai tai ir pārstāvis.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Pašreizējā Spānijas procesuālajā sistēmā nemēdz teritoriālās jurisdikcijas izvēli atstāt prasītāja ziņā. Tas notiek tikai šādos gadījumos:

- prasības par lietu tiesībām uz nekustamo īpašumu — vairākiem vai vienu nekustamā īpašuma objektu, kas atrodas dažādos apgabalos. Šādos gadījumos prasītāji var izvēlēties ierosināt prasību jebkurā no apgabaliem, kam ir jurisdikcija;
- prasības, pieprasot personām, kuras atbild par citas puses aktīvu pārvaldību, uzrādīt un apstiprināt kontus, ja vieta, kur konti jāuzrāda, nav noteikta. Šādos gadījumos prasītāji var izvēlēties starp atbildētāja domicilu un vietu, kur tiek pārvaldīti aktīvi;
- strīdi par mantojumu — prasītāji var izvēlēties starp mirušās personas pēdējā domicila tiesām Spānijā un tiesām, kuru jurisdikcijā atrodas lielākā daļa īpašuma;
- prasības saistībā ar intelektuālo īpašumu — prasītāji var izvēlēties starp vietu, kur noticis pārkāpums, vietu, kur atrodas *prima facie* pierādījumi par pārkāpuma izdarīšanu, un vietu, kur atrodas nelikumīgās kopijas;
- lietas saistībā ar negodīgu konkurenci, ja atbildētāja reģistrācijas vieta, domicils vai dzīvesvieta neatrodas Spānijā. Šādos gadījumos prasītāji var izvēlēties vai nu vietu, kur notikusi negodīga konkurence, vai vietu, kur ir jūtamas tās sekas;
- prasības, kas attiecas tikai uz nepilngadīgo aizgādību, vai prasības par uzturlīdzekļu piedziņu, ko iesniedz viens no vecākiem pret otru vecāku, ja abi vecāki dzīvo dažādos tiesas apgabalos. Šādos gadījumos prasītāji var izvēlēties tiesu, kuras jurisdikcijā ir atbildētāja domicils, vai bērna dzīvesvietas tiesu;
- vispārīgi — prasības, kas saistītas ar individuālu patērētāju vai lietotāju tiesību īstenošanu, pēc patērētāja izvēles var izskatīt tiesa, kuras jurisdikcijā ir patērētāja, lietotāja vai atbildētāja domicils.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Turpmāk minētajos gadījumos piemēro imperatīvas normas, kas nosaka, ka prasītājam jāvēršas tiesā, kuras jurisdikcijā neatrodas atbildētāja domicils. Šajos gadījumos puses nevar izvēlēties celt prasību konkrētas tiesas jurisdikcijā — ne tieši, ne netieši:

- lietu tiesības vai tiesības saņemt īres maksu par nekustamo īpašumu, kā arī lietas, kas saistītas ar kopīpašumu (*propiedad horizontal*) — jurisdikcija ir tā apgabala tiesām, kurā atrodas īpašums;
- mantojuma lietas — pēc prasītāja izvēles ir piekritis vai nu tiesai, kuras jurisdikcijā bijis mirušās personas pēdējais domicils Spānijā, vai tiesai, kuras jurisdikcijā atrodas lielākā daļa nekustamā īpašuma;
- lietas, kas saistītas ar palīdzības sniegšanu personām bez rīcībspējas un tiesībspējas vai šādu personu pārstāvību — izskata attiecīgās personas dzīvesvietas tiesa;
- pamattiesību aizsardzība, vērsties civiltiesās — šādas lietas izskata prasītāja domicila tiesa vai, ja prasītāja domicils nav Spānijā, tās vietas tiesa, kurā noticis attiecīgo tiesību pārkāpums;
- prasības par zaudējumu atlīdzināšanu saistībā ar mehānisko transportlīdzekļu izmantošanu — jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kurā radīti zaudējumi;
- uzņēmuma lēmumu apstrīdēšana — teritoriālo jurisdikciju nosaka, vadoties no vietas, kur ir uzņēmuma juridiskā adrese;
- prasības atzīt, ka konkrēti līguma vispārējie nosacījumi nav daļa no līguma vai ka kāds no līguma noteikumiem nav spēkā — jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur atrodas prasītāja domicils;
- deklaratīvas prasības izbeigt vai atsaukt standartlīgumu nosacījumus, ja atbildētāja reģistrācijas vieta vai domicils nav Spānijā — šādos gadījumos jurisdikcija ir standartlīguma noslēgšanas vietas tiesai;
- prasības izbeigt standartlīgumu nosacījumus, aizstāvēt patērētāju vai lietotāju kolektīvās vai kopīgās intereses, ja atbildētāja reģistrācijas vieta vai domicils nav Spānijā — šādos gadījumos jurisdikcija ir prasītāja domicila tiesai;
- prasības, kurās pieprasa šādu personu saistību izpildi: apdrošināšanas sabiedrība, persona, kura pārdevusi personīgo īpašumu citai personai pa daļām vai finansējusi šāda īpašuma iegādi, persona, kura izteikusi publisku piedāvājumu par personīgo īpašumu vai pakalpojumiem, ko cita persona ir pieņēmusi. Šādos gadījumos jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur atrodas prasītāja domicils;
- trešo personu prasības, ar ko apstrīd īpašuma konfiskāciju — jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur atrodas konfiskāciju pieprasījušās struktūras domicils;
- prasības pieteikumi par laulāto atšķiršanu, laulības atzīšanu par neesošu vai laulības šķiršanu — jurisdikcija ir ģimenes mājokļa atrašanās vietas bāriņtiesai vai, ja bāriņtiesas nav, pirmās instances tiesai. Ja ģimenei nav kopīga mājokļa, jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur atradies pēdējais ģimenes mājoklis, vai otra laulātā dzīvesvietas tiesai. Visos pārējos gadījumos jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur atrodas attiecīgās personas domicils. Ja prasības pieteikumu iesniedz pēc abpusējas vienošanās, jurisdikcija ir tās vietas tiesai kur atradies pēdējais kopīgais mājoklis vai kur atrodas otra laulātā domicils;

- prasības, kas attiecas tikai uz nepilngadīgo aizgādību, vai prasības par uzturlīdzekļu piedziņu, ko ierosina viens no vecākiem pret otru vecāku nepilngadīgo vārdā — šādos gadījumos jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur atradies pēdējais vecāku kopīgais mājoklis. Ja vecāki dzīvo dažādos tiesas apgabalos, prasītājs var izvēlēties starp tiesu, kuras jurisdikcijā ir atbildētāja domicils, un bērna dzīvesvietas tiesu.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Parasti Spānijā teritoriālo jurisdikciju var mainīt, proti, ka tiesvedības dalībnieki var, paužot brīvu gribu vai klusējot, celt prasības konkrēta apgabala tiesās ar nosacījumu, ka šādām tiesām ir jurisdikcija attiecībā uz prasības priekšmetu.

Prasības celšana, paužot brīvu gribu, ir tad, ja ieinteresētās personas noslēdz skaidru vienošanos, kurā norāda konkrēto apgabalu, kura tiesās tās ceļ prasības.

Prasības celšana klusējot notiek šādos gadījumos:

- prasītāja gadījumā — vēršoties konkrēta apgabala tiesās un ierosinot prasību vai iesniedzot prasības pieteikumu, kas jāiesniedz tiesai, kurai ir jurisdikcija to izskatīt;
- atbildētāja gadījumā — ja atbildētājs ir ieradies klātienē un vēlāk veic jebkādu procesuālu darbību, kas nav prasības pieteikuma iesniegšana noteiktajā termiņā un tiesas jurisdikcijas apstrīdēšana.

Pušu domicila, strīdus priekšmeta atrašanās vietas vai tiesvedības mērķa izmaiņas, kas notiek pēc tiesvedības sākšanas, nemaina jurisdikciju, ko nosaka atkarībā no situācijas, kuru apstiprina tiesvedības sākumā (*Perpetuatio Jurisdictionis*).

Tomēr:

Prasības celšana, paužot brīvu gribu, nav atļauta attiecībā uz standarta formāta līgumiem, līgumiem, kuros vispārējos nosacījumus noteikusi viena no pusēm, un patērētāju/lietotāju līgumiem. Tomēr minētajos gadījumos ir iespējama prasības celšana klusējot.

Nekāda veida prasības celšana nav iespējama, ja tiesību aktos ir paredzētas imperatīvas normas par teritoriālo jurisdikciju.

Nekāda veida prasības celšana nav atļauta paātrinātajā tiesvedībā, maksājuma rīkojuma procedūrās vai parāda piedziņas procedūrās.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvēršas?

Specializētās tiesas Spānijā ietver turpmāk uzskaitītās tiesas.

Bāriņtiesas ir pirmās instances tiesas. Vietās, kur ir pieejamas bāriņtiesas (parasti blīvāk apdzīvotos centros), tām ir ekskluzīva jurisdikcija ģimenes lietās. Konkrētāk, tās izskata lietas, kas attiecas uz:

- laulāto atšķiršanu, laulības atzīšanu par neesošu un laulības šķiršanu un
- vecāku aizgādības īstenošanu attiecībā uz nepilngadīgajiem.

Noteikumi par teritoriālo jurisdikciju ir tie paši, kurus piemēro pirmās instances tiesām, kas izskata ģimenes tiesību lietas, ja attiecīgajā apgabalā nav specializētas bāriņtiesas.

Sociālās tiesas izskata ar darba tiesībām saistītas prasības. Tās ietver individuālus strīdus starp darba ņēmējiem un darba devējiem par darba līgumiem, strīdus par koplīgumiem, prasības saistībā ar sociālo nodrošinājumu un pret valsti iesniegtas prasības par tās saistībām atbilstoši darba tiesībām.

Vispārējais noteikums paredz, ka teritoriālā jurisdikcija pēc prasītāja izvēles ir tās vietas tiesai, kur darba ņēmējs sniedz pakalpojumus vai kur ir atbildētāja domicils.

Komerctiesas darbojas provinču līmenī, un tajās notiek komerciāla tiesvedība.

Šīs tiesas izskata ar maksātnespēju saistītas lietas, izņemot, ja maksātnespējas procesā ir iesaistīta privātpersona, kas nav uzņēmējs, — šādos gadījumos jurisdikcija ir nespecializētajām pirmās instances tiesām.

Minētās tiesas arī izskata šādas saistītās lietas:

- finanšu civilprasības pret maksātnespējīgas personas aktīviem, izņemot prasības tiesvedībā, kas saistīta ar tiesībspēju un rīcībspēju, izcelšanos, laulību un nepilngadīgajiem;
- korporatīvas prasības par darba līgumu kolektīvu izbeigšanu, grozīšanu vai apturēšanu, ja maksātnespējīgā puse ir darba devējs, vai prasības apturēt vai izbeigt augstākās vadības līgumus;

- jebkāda izpildes prasība vai pagaidu pasākums pret maksātnespējīgās puses aktīviem un ekonomiskajām tiesībām neatkarīgi no tā, kura tiesa izdevusi rīkojumu;
- civiltiesiskās atbildības prasības pret uzņēmumu direktoriem, revidentiem vai likvidatoriem saistībā ar kaitējumu un zaudējumiem, kas radušies maksātnespējīgajai pusei maksātnespējas procedūrā;
- prasības, kas saistītas ar:
 - negodīgu konkurenci;
 - intelektuālo īpašumu un reklāmu;
 - uzņēmējdarbības tiesībām un tiesībām, kas reglamentē kooperatīvās sabiedrības;
 - vietējiem vai starptautiskiem pārvadājumiem;
 - jūras tiesībām;
 - līgumu vispārējiem nosacījumiem;
 - šķīrējtiesas noteikumu piemērošanu iepriekš uzskaitītajām lietām.

Jurisdikcija uzsākt un izskatīt maksātnespējas procedūras ir tās teritorijas komerciesai, kurā ir parādnieka galveno interešu centrs. Ja parādniekam ir arī domicils Spānijā un ja domicils un galveno interešu centrs atrodas dažādās vietās, pēc kreditora, kurš iesniedzis prasības pieteikumu, izvēles arī parādnieka domicila komerciesai ir kompetenta izskatīt lietu.

Ja parādnieks ir juridiska persona, pieņem, ka tā juridiskā adrese ir tā galveno interešu centrs. Šajā nolūkā juridiskās adreses izmaiņas, kas notiek sešu mēnešu laikā pirms prasības pieteikuma iesniegšanas, ar ko uzsākta maksātnespējas procedūra, neņem vērā.

Komerciesas Alikantē darbojas kā ES preču zīmju tiesas, ja tās īsteno savu ekskluzīvo jurisdikciju pirmajā instancē izskatīt jebkuru lietu, kas tajās ierosināta atbilstoši Padomes 1993. gada 20. decembra Regulai (EK) Nr. 40/94 par Kopienas preču zīmi un Padomes 2001. gada 12. decembra Regulai (EK) Nr. 6/2002 par Kopienas dizainparaugiem.

Īstenojot savu jurisdikciju šajos jautājumos, preču zīmju tiesām ir jurisdikcija visā valsts teritorijā.

Papildus šīm specializētajām tiesām pēc likuma Vispārējā tiesu padome (*Consejo General del Poder Judicial*) var nospriest, ka gadījumos, kad ir vairākas viena veida tiesas, vienai vai vairākām no tām ir ekskluzīva jurisdikcija izskatīt konkrētu kategoriju lietas vai pārraudzīt izpildi attiecīgajā tiesību jomā.

Šīs pilnvaras jau ir īstenotas vairākās vietās, jo īpaši saistībā ar rīcībnespēju un piespiedu institucionalizāciju, pamatojoties uz garīgu slimību, kur jurisdikcija nodota pārsvarā bāriņtiesām.

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minētu informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 06/06/2019

Piekrītība - Francija

SATURS

- [1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā \(piemēram, darba strīdu tiesā\)?](#)
- [2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai \(t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas\), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?](#)
 - [2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām \(piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas\), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?](#)
 - [2.2 Teritoriālā piekrītība \(vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?\)](#)

- 2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.
 - 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.
 - 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
 - 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?
-

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Francijas tiesību struktūrā pastāv divu veidu tiesas — administratīvās un vispārējās jurisdikcijas tiesas.

Katrai kategorijai ir trīs līmeņu struktūra.

Pirmajā kategorijā vispārējās piekritības tiesas, kas pasludina spriedumus, ir administratīvās tiesas (*tribunaux administratifs*), kā arī dažādas specializētas administratīvās tiesas. To lēmumus var apstrīdēt administratīvajās apelācijas tiesās (*cours administratives d'appel*). Visbeidzot, šo tiesu nolēmumus pārskata Valsts padome (*Conseil d'Etat*).

Otrajā kategorijā vispārējās piekritības tiesas, kas pieņem lēmumus pirmajā instancē, ir apgabaltiesas (*tribunaux de grande instance*), kā arī vairākas citas tiesas, kuru jurisdikcija noteikta ar tiesību aktiem. Šādus lēmumus var apstrīdēt apelācijas tiesās (*cours d'appel*), kurās ir vairākas palātas (civillietu (*civile*), sociālo lietu (*sociale*), komercietu (*commerciale*) un krimināllietu (*criminelle*) palātas). Apelācijas tiesu nolēmumus var pārsūdzēt Kasācijas tiesā (*Cour de cassation*) (kam ir vairākas palātas, kuras strukturētas atbilstoši jomām, kas uzskaitītas attiecībā uz apelācijas tiesām).

Tiesu kategoriju iedalījums ir norādīts turpmāk.

Administratīvās tiesas:

- Valsts padome (1)
- Administratīvās apelācijas tiesas (8)
- Administratīvās tiesas (42)

Vispārējās tiesas:

- Kasācijas tiesa (1)
- Apelācijas tiesas (36)
- Augstākā apelācijas tiesa (*Tribunal supérieur d'appel*) (1)
- Apgabaltiesas (164) (no tām 16 ir jurisdikcija komercietās)
- Pirmās instances tiesas (*Tribunaux de première instance*) (4) (no tām 2 ir jurisdikcija komercietās)
- Mazgadīgo tiesas (*Tribunaux pour enfants*) (155)
- Sociālā nodrošinājuma lietu tiesas (*Tribunaux des affaires de sécurité sociale*) (114)
- Rajona tiesas (*Tribunaux d'instance*) (307)
- Nodarbinātības lietu tiesas (*Conseils de prud'hommes*) (210)
- Darba tiesas (*Tribunaux du travail*) (6)
- Komerctiesas (*Tribunaux de commerce*) (134)

Vispārējo tiesu specializācija ir šāda:

- Rajona tiesas izspriež visbiežāk sastopamos strīdus. Parasti tās izskata visas prasības par summām, kas nepārsniedz EUR 10 000. Tām ir arī jurisdikcija spriest par konkrētiem specifiskiem strīdiem (nesamaksāta Ties maksas, darba samaksas apķīlāšana, darbvieta līmeņa vēlēšanas, kredīts patērētāju tiesību jautājumos);
- Komerctiesām ir jurisdikcija attiecībā uz strīdiem starp tirgotājiem, kredītiestādēm vai abu minēto veidu uzņēmumiem, strīdiem, kas saistīti ar tirdzniecības uzņēmumiem, kā arī strīdiem, kas attiecas uz komercdarījumiem starp jebkurām personām un uz tirdzniecības uzņēmumu finansiālām grūtībām (likvidāciju un maksātnespējas administrēšanu, utt.);
- lauksaimniecības zemes tiesām (*tribunaux paritaires des baux ruraux*) ir jurisdikcija izskatīt strīdus starp lauksaimniecības zemes nomniekiem un īpašniekiem (nomas saimniecība, graudniecības līgumu slēgšana);
- nodarbinātības lietu tiesas izskata visus strīdus starp darba ņēmējiem un darba devējiem, uz ko attiecas individuāli privāttiesību darba līgumi;
- līdz datumam, kas noteikts ar dekrētu, un vēlākais līdz 2019. gada 1. janvārim sociālā nodrošinājuma lietu tiesām (*tribunaux des affaires de sécurité sociale*) ir jurisdikcija izskatīt strīdus, kuriem piemērojami tiesību akti un noteikumi par sociālo nodrošinājumu un lauksaimniecisko savstarpējo apdrošināšanu; no datuma, kas noteikts ar dekrētu, un vēlākais no 2019. gada 1. janvāra šādi strīdi būs īpaši izraudzītu apgabaltiesu jurisdikcijā;
- līdz datumam, kas noteikts ar dekrētu, un vēlākais līdz 2019. gada 1. janvārim darbnespējas strīdu tiesas (*tribunaux du contentieux de l'incapacité*) izskata strīdus, kas attiecas uz darbnespēju vai darbnespējas pakāpēm, pastāvīgu darbnespēju un neatbilstību amatam; no datuma, kas noteikts ar dekrētu, un vēlākais no 2019. gada 1. janvāra šādi strīdi būs īpaši izraudzītu apgabaltiesu jurisdikcijā;
- militāro pensiju tiesas izskata strīdus, kas saistīti ar militārajām pensijām.

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Jurisdikcijas sadalījums starp apgabaltiesām, rajona tiesām un vietējām tiesām (*juridictions de proximité*) ir norādīts iepriekš. Jāņem vērā, ka gadījumos, kad jurisdikcija nav īpaši piešķirta citām tiesām, kompetentās vispārējās piekritības tiesas ir apgabaltiesas.

- Rajona tiesām ir jurisdikcija iztiesāt strīdus par summu līdz EUR 10 000 ieskaitot un strīdus saistībā ar konkrētām lietām, piemēram, patērētāju tiesībām, pieaugušo aizgādību un telpu nomu, par neierobežotām summām.
- Apgabaltiesām ir jurisdikcija attiecībā uz visiem citiem civilstrīdiem, kas nav citu tiesu jurisdikcijā, īpaši saistībā ar ģimenes lietām.

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.

Vispārējais noteikums paredz, ka jurisdikcija ir atbildētāja dzīvesvietas tiesai. Šā noteikuma mērķis ir sniegt atbildētājiem noteiktu aizsardzības pakāpi, jo viņiem ir vieglāk aizstāvēties tiesā, kas atrodas vistuvāk to mājām.

Tāpēc, ja atbildētājs ir fiziska persona, jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur atrodas atbildētāja domicils vai dzīvesvieta. Juridiskas personas (uzņēmuma, apvienības) gadījumā jurisdikcija ir tās reģistrācijas vietas tiesai, parasti — juridiskās adreses vietas tiesai. Dažreiz galvenā zināmā reģistrācijas vieta atšķiras no juridiskās adreses. Šādos gadījumos ir iespējams vērsties galvenās reģistrācijas vietas tiesā. Attiecībā uz lieliem uzņēmumiem ar vairākām filiālēm prasības pieteikumu var iesniegt tās vietas tiesai, kur atrodas viena no uzņēmuma filiālēm.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

- Līgumi — prasītāji var ierosināt prasību vai nu tās vietas tiesai, kur atbildētājs ir rezidents, vai — atkarībā no līguma veida — tās vietas tiesai, kur paredzēts piegādāt preces vai sniegt pakalpojumus.
- Lietās, kas attiecas uz atbildību par kaitniecisku darbību (kaitējumu/deliktu), un civiltiesvedībā, kas apvienota ar kriminālvajāšanu, prasību var ierosināt atbildētāja dzīvesvietas tiesā vai tās vietas tiesā, kur radušies zaudējumi vai kur notikusi kaitnieciskā darbība.

- Ar nekustamo īpašumu saistītās lietās — prasītājs lietu var ierosināt īpašuma atrašanās vietas tiesā.
- Lietās, kas saistītas ar uzturlīdzekļiem vai iemaksām laulības izmaksu segšanā — prasītājs var izvēlēties starp atbildētāja dzīvesvietas tiesu vai kreditora dzīvesvietas tiesu, t. i., prasītāja dzīvesvietas tiesu.
- Strīdos, kuros iesaistīti patērētāji — patērētāji var izvēlēties vērsties tās vietas tiesā, kur viņi dzīvojuši līguma noslēgšanas vai kaitnieciskās darbības brīdī.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

- Strīdos par uzturlīdzekļiem vai kompensācijas maksājumiem — jurisdikcija ir kreditora laulātā dzīvesvietas tiesai vai tā vecāka dzīvesvietas tiesai, kurš ir galvenais bērnu aprūpētājs, pat ja bērni ir pieauguši.
- Laulības šķiršana — jurisdikcija ir ģimenes dzīvesvietas tiesai. Ja laulātie dzīvo atsevišķi, jurisdikcija ir bērnu dzīvesvietas tiesai. Ja laulātajiem nav bērnu, jurisdikcija ir atbildētāja dzīvesvietas tiesai.
- Mantošana — jurisdikcija ir mirušās personas pēdējās dzīvesvietas tiesai.
- Ar nekustamo īpašumu saistītās lietās — jurisdikcija ir īpašuma atrašanās vietas tiesai.
- Īpašuma noma — jurisdikcija ir īpašuma atrašanās vietas tiesai.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Visām specializētajām tiesām ir ekskluzīva jurisdikcija, un tiesai iebildums pret jurisdikciju jāizvirza automātiski. Vienīgā iespēja iesniegt prasību tiesā, kam parasti nebūtu jurisdikcijas, ir izvēlēties starp apgabaltiesām un rajona tiesām lietās, kurās tām nav ekskluzīvas kompetences.

Līguma noteikumi, kas ir pretrunā teritoriālās jurisdikcijas un piešķiršanas noteikumiem, parasti nav spēkā, izņemot starp diviem tirgotājiem noslēgtus līgumus, ar nosacījumu, ka konkrētais noteikums ir formulēts ļoti skaidri.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

- Komerctiesas — parasti jurisdikcija ir atbildētāja dzīvesvietas tiesai. Lietās, kas attiecas uz atbildību par kaitniecisku darbību, jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kur notikusi kaitnieciskā darbība, vai tiesai, kuras jurisdikcijā nodarīts kaitējums.
- Lauksaimniecības zemes tiesas — jurisdikcija ir īpašuma atrašanās vietas tiesai.
- Nodarbinātības lietu tiesas — darba ņēmēji var vērsties tās vietas tiesā, kur reģistrēta viņu darbavieta, līguma noslēgšanas vietas tiesā vai tās vietas tiesā, kur ir uzņēmuma, kas viņus nodarbina, juridiskā adrese. Ja darbs veikts ārpus uzņēmuma reģistrācijas vietas, lieta jāierosina darba ņēmēja dzīvesvietas nodarbinātības lietu tiesai.
- Sociālo lietu tiesas (līdz datumam, kas noteikts ar dekrētu, un vēlākais līdz 2019. gada 1. janvārim) — jurisdikcija parasti ir attiecīgā maksājumu saņēmēja vai darba devēja dzīvesvietas tiesai vai atbildētājorganizācijas juridiskās adreses vietas tiesai, ja strīds ir starp organizācijām, kuru juridiskās adreses ir dažādās jurisdikcijās.

Saistītās saites

[Tieslietu ministrijas tīmekļa vietne](#)

[Legifrance tīmekļa vietne](#)

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 23/07/2018

Piekrītība - Horvātija

- 1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?
- 2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?
 - 2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?
 - 2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa)?
 - 2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.
 - 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.
 - 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Prasības pieteikumu iesniedz tiesai, kam ir teritoriālā jurisdikcija vai jurisdikcija izskatīt attiecīgo lietu pēc būtības, un specifiska strīda gadījumā — specializētai tiesai. Tomēr tikai Zagrebas pilsētā (*Grad Zagreb*) ir municipālā civiltiesa (*Općinski građanski sud*) un municipālā darba tiesa (*Općinski radni sud*), kas ir specializētas tiesas šādu lietu iztiesāšanai, savukārt citviet jurisdikcija parasti ir municipālajām tiesām (*Općinski sudovi*).

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

Noteikumi par tiesu jurisdikciju ir atrodami Civilprocesa likumā.

Tie konkrēti paredz, ka prasības pieteikumu iesniedz tiesai, kurai ir vispārējā teritoriālā jurisdikcija attiecībā uz atbildētāju, t. i., vispārējā teritoriālā jurisdikcija, pamatojoties uz atbildētāja pagaidu vai pastāvīgo dzīvesvietu vai juridisko adresi, ja atbildētājs ir juridiska persona. Ja iesniedz strīdu pret županiju, Zagrebas pilsētu, pilsētām un pašvaldībām, tiesu, kam ir vispārējā teritoriālā jurisdikcija, nosaka, pamatojoties uz šo teritoriālo vienību pārstāvniecības atrašanās vietu.

Tomēr strīdos pret Horvātijas Republiku tiesu, kam ir vispārējā teritoriālā jurisdikcija, nosaka, vadoties no tā, kur ir prasītāja pastāvīgā dzīvesvieta vai juridiskā adrese Horvātijā. Ja prasītāja pastāvīgā dzīvesvieta vai juridiskā adrese nav Horvātijā, tiesa, kam ir vispārējā teritoriālā jurisdikcija strīdos pret Horvātijas Republiku, ir tiesa, kam ir jurisdikcija teritorijā, kur atrodas Horvātijas Parlaments (*Hrvatski Sabor*).

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Izšķir zemākās un augstākās tiesas. Municipālās tiesas (*Općinski sudovi*) un komercietas (*Trgovački sudovi*) ir pirmās instances tiesas, un županiju tiesas (*Županijski sudovi*) un Horvātijas Republikas Augstā komercietas (*Visoki trgovački sud RH*) ir apelācijas tiesas. Konkrēti, županiju tiesas lemj par apelācijām, kas iesniegtas pret municipālo tiesu lēmumiem, un Horvātijas Republikas Augstā komercietas lemj par apelācijām, kas iesniegtas pret komercietas lēmumiem.

Tikai īpaši noteiktos gadījumos županiju tiesas un Horvātijas Republikas Augstā komercietas var būt pirmās instances tiesas; tādā gadījumā to lēmumus var pārsūdzēt Horvātijas Republikas Augstākajā tiesā (*Vrhovni sud RH*).

Tāpēc augstākās tiesas ir kompetentas izskatīt apelācijas tikai izņēmuma gadījumos, kad zemākās tiesas pasludina, ka tām nav jurisdikcijas, un nodod lietu turpmākai izskatīšanai.

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

Kompetentās tiesas noteikšana konkrētai lietai ir atkarīga no dažādiem apstākļiem, tomēr parasti kompetentā tiesa ir tiesa, kam ir vispārējā teritoriālā jurisdikcija attiecībā uz atbildētāju.

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.

Teritoriālās jurisdikcijas pamatnoteikums ir atbildētāja pastāvīgā vai pagaidu dzīvesvieta vai — ja atbildētājs ir juridiska persona — juridiskās adreses vieta.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Atkāpjoties no vispārējās teritoriālās jurisdikcijas pamatnoteikuma, Civilprocesa likumā (50.–66. pantā) ir noteikti īpašas teritoriālās jurisdikcijas gadījumi, kas attiecināmi uz pusēm, kuras lietā pievienojas prasītājam, strīdiem par likumā noteiktiem uzturlīdzekļiem, strīdiem par kaitējumu, strīdiem, kas izriet no ražotāju garantijām, strīdiem par paternitātes vai maternitātes noteikšanu vai noliegšanu, strīdiem par nekustamo īpašumu un īpašuma robežu pārkāpšanu, strīdiem par gaisa kuģiem un kuģiem, kā arī uz jurisdikcijas noteikšanu attiecībā uz personām, kurām nav vispārējās teritoriālās jurisdikcijas Horvātijas Republikā, jurisdikcijas noteikšanu atbilstoši vietai, kur atrodas juridiskas personas filiāle, jurisdikcijas noteikšanu atbilstoši vietai Horvātijas Republikā, kur atrodas citas valsts personas pārstāvniecība, jurisdikcijas noteikšanu strīdos, kas izriet no attiecībām ar Horvātijas Republikas bruņoto spēku organizatoriskām vienībām, jurisdikcijas noteikšanu strīdos, kas izriet no mantojuma tiesību attiecībām, jurisdikcijas noteikšanu strīdos izpildes un bankrota procedūrās, jurisdikcijas noteikšanu atbilstoši maksājuma veikšanas vietai, jurisdikcijas noteikšanu ar nodarbinātību saistītos strīdos un savstarpējas jurisdikcijas noteikšanu attiecībā uz sūdzībām pret ārvalstniekiem.

Iepriekš minētajos gadījumos prasītājs vienmēr var — bet tam nav pienākums — izvēlēties citu tiesu, nevis atbildētāja dzīvesvietas tiesu, kas noteikta, piemērojot pamatnoteikumu.

Visbeidzot, saskaņā ar Civilprocesa likuma 70. pantu puses var vienoties par citas tādas tiesas teritoriālo jurisdikciju, kurai ir piekritība iztiesāt lietu pēc būtības, bet tikai tad, ja tā ir tiesa, kam nav ekskluzīvas jurisdikcijas.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Atkarībā no tā, vai strīds ir civiltiesisks vai komerciāls, prasības pieteikumu var iesniegt municipālajā tiesā (*Općinski sud*) vai komercietisā (*Trgovački sud*), un Zagrebas pilsētā darba strīdu gadījumā prasības pieteikumu var iesniegt arī municipālajā darba tiesā (*Općinski radni sud*).

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 13/01/2020

Piekritība - Itālija

Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [en](#) [it](#).

SATURS

- 1 [Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā \(piemēram, darba strīdu tiesā\)?](#)

- 2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?
 - 2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?
 - 2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)
 - 2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.
 - 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.
 - 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvēršas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Noteiktas civilprasības ir ceļamas specializētajās tiesās. Strīdi par lauksaimniecības jautājumiem tiek izskatīti vispārējās piekritības tiesu specializētajās palātās, savukārt uzņēmējdarbības un korporatīvie strīdi — komercietu tiesā (*tribunale delle imprese*). Citas specializētās tiesas ir, piemēram, jauniešu lietu tiesa un tiesa, kas izskata lietas par publiskajiem ūdeņiem. Visos citos gadījumos civillietas tiek izskatītas vispārējās piekritības tiesās, taču tajās var piemērot īpašu kārtību, piemēram, risinot darba tiesību strīdus un īres strīdus.

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

Kompetentā tiesa tiek noteikta atbilstoši teritoriālajai jurisdikcijai — “tiesa, kurai parasti ir piekritīgi strīdi, kuros iesaistītas fiziskas personas” (*foro generale delle persone fisiche*), ir tā tiesa, kuras teritorijā uzturas atbildētājs; vai arī atkarībā no prasības summas — prasība izskatāma mirtiesā (*giudice di pace*) vai vispārējās piekritības tiesā (*tribunale*); vai arī atkarībā no lietas būtības — noteiktas lietas tiek iztiesātas īpašās tiesās neatkarīgi no prasības summas, piemēram, pieteikumi par laulības anulēšanu izskatāmi vispārējās piekritības tiesā tiesnešu kolēģijas sastāvā.

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Starp tiesām nav noteiktas hierarhiskās attiecības — pastāv tikai atšķirīgas jurisdikcijas tiesas. Atkarībā no prasības summas lietu pirmajā instancē izskata mirtiesā vai vispārējās piekritības tiesā. Vispārējās piekritības tiesā lietu izskata viena tiesneša sastāvā vai tiesnešu kolēģijā atkarībā no lietas būtības. Parasti par pirmajā instancē pieņemtajiem lēmumiem iesniegtās pārsūdzības tiek izskatītas apelācijas tiesās (*corti d'appello*). Taču atsevišķos gadījumos tiesvedība ir jāuzsāk apelācijas tiesā (lietās, kurās apelācijas tiesai ir “funkcionālā” jurisdikcija (*competenza funzionale*), piem., saistībā ar pieteikumiem par šķīrējtiesas lēmuma atcelšanu). Parasti lietu izskata pirmās instances tiesa atbilstoši atbildētāja dzīvesvietai.

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

Lai noskaidrotu, kurai pirmās instances tiesai ir teritoriālā jurisdikcija, jānoskaidro kurā pilsētā ir atbildētāja dzīvesvietas adrese vai deklarētā adrese, kas, kā minēts, nosaka “tiesu, kurai parasti ir piekritīgi strīdi, kuros iesaistītas fiziskas personas”, vai arī jānoskaidro, kurai tiesai citā vietā varētu būt alternatīva piekritība attiecībā uz konkrēto lietu kategoriju, piemēram, saistībā ar strīdiem par līgumsaistībām piekritīgā tiesa būtu tiesa, kuras jurisdikcija ir vietā, kur saistības ir radušās.

Atsevišķos strīdos jāvēršas specializētās tiesās, kurām piemīt ekskluzīva jurisdikcija. Patērētāju strīdu gadījumos lieta ir piekritīga tai tiesai, kuras teritoriālajā jurisdikcijā atrodas patērētāja dzīvesvieta vai deklarētā adrese, savukārt lietas, kas attiecas uz nekustamā īpašuma tiesībām un izlikšanu no īpašuma vai īpašuma atgūšanu, ir piekritīgas tai tiesai, kuras teritoriālajā jurisdikcijā atrodas īpašums.

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.

Attiecībā uz fiziskajām personām tiesa, kurai lieta ir piekritīga, parasti tiek noteikta atbilstoši atbildētāja dzīvesvietai (*residenza*), deklarētajai adresei (*domicilio*) vai, ja tās nav zināmas, tad atbilstoši uzturēšanās vietai (*dimora*). Ja atbildētājam Itālijā nav dzīvesvietas, deklarētās adreses vai uzturēšanās vietas vai arī ja uzturēšanās vieta nav zināma, tad tiesu, kurai lieta piekritīga, nosaka pēc pieteicēja dzīvesvietas.

Attiecībā uz juridiskām personām tiesa, kurai lieta ir piekritīga, ir tās teritorijas tiesa, kurā atrodas juridiskās personas galvenais birojs vai (pēc pieteicēja izvēles) iestāde un pārstāvis, kuram ir pilnvaras rīkoties juridiskās personas vārdā. Tādu partnerību, kam nepiemīt tiesībsubjektība, biedrību un komiteju galvenā mītne ir tur, kur tās parasti veic savu darbību.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

Izņēmumi no noteikuma par parasto tiesu jurisdikciju attiecas uz tiesām, kurām piemīt ekskluzīva kompetence, piemēram, patērētāju tiesību lietās piekritīgā tiesa ir tiesa patērētāja dzīvesvietā.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Dažos gadījumos ir iespējams izvēlēties, vai celt prasību parastajā tiesā, vai alternatīvajā tiesā. Piemēram, līdz ar parastās piekritības tiesu fiziskām vai juridiskām personām pieteicējs var izvēlēties lietu izskatīt arī citā tiesā, kurā var alternatīvi ierosināt lietas, kas saistītas ar saistību tiesībām pret konkrētām personām (*diritti di obbligazione*), — šādos gadījumos pieteicējs var izvēlēties parasto tiesu vai tiesu vietā, kurā radušās saistības (izcelsmes notikumam var būt gan līgumisks, gan ārpuslīgumisks raksturs), vai arī tiesu vietā, kur saistības izpildāmas (Civilprocesa kodeksa 20. pants).

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Tas jā dara, ja tiesai ir ekskluzīva jurisdikcija. Piemēram, lietās par īpašumtiesībām vai izlikšanu no nekustamā īpašuma ekskluzīva jurisdikcija ir tiesai vietā, kur atrodas nekustamais īpašums; patērētāju tiesību strīdos piekritības tiesa vienmēr ir tiesa tajā vietā, kur atrodas patērētāja dzīvesvieta.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Izņemot obligātās jurisdikcijas gadījumus (piem., teritoriālā jurisdikcija ar nekustamo īpašumu saistītās lietās), puses var kopīgi vienoties par citu tiesu (Civilprocesa kodeksa 20. pants).

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvēršas?

Atkarībā no strīdus būtības lieta izskatāma vispārējās piekritības tiesā, kas izskata personas tiesību un saistību lietas, vai arī specializētajās tiesās, kas izskata tiesiskās intereses darījumos ar valsts iestādēm un citus specifiskus gadījumus (piem., administratīvā tiesa, revīzijas palāta vai nodokļu tiesa).

Parasto tiesu sistēmā strīdus būtība nosaka, vai lietu izskatīs specializēta palāta vai tiesnesis. Piemēram, ar uzņēmumiem saistītus strīdus izskata komerclietu tiesa.

Saisītās saites

<http://www.giustizia.it/>

Saisītie pielikumi

Civilprocesa kodekss, 1.–30. B/S pants

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 30/07/2019

Piekritība - Kipra

SATURS

- 1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?
- 2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?
 - 2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?
 - 2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)
 - 2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.
 - 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.
 - 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Vispārējās piekritības civiltiesām (Kipras tiesību sistēmā tās dēvē par rajona tiesām) ir jurisdikcija uzklaut visas civillietas.

Tomēr specifiska tiesību strīda gadījumā būtu jāvērsas specializētajā tiesā, kurai ir jurisdikcija attiecīgajā lietā.

Piemēram, ģimenes strīdus (laulības šķiršanas, alimentu, vecāku atbildības, saziņas ar nepilngadīgiem bērniem, mantisku strīdu u. c. lietas) uzklasa Kipras Republikas **ģimenes tiesas**.

Darba strīdu (darba devēja un darba ņēmēja attiecības, piem., nelikumīga atļaišana, atļaišana darbinieku skaita samazināšanas dēļ u. c.) gadījumā ir jāvērsas tā rajona **darba strīdu tiesā**, kurā strīds radies, vai, ja tur šādas tiesas nav, tad darba strīdu tiesā, kurai ir jurisdikcija vietā, kur atrodas prasītāja parastais domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta. Taču vispārējās piekritības civiltiesu (rajona tiesu) jurisdikcijā ietilpst tādu lietu izskatīšana, kurās prasītā zaudējumu kompensācija pārsniedz divu (2) gadu algas apmēru, tāpēc ar šādām prasībām būtu jāvērsas šajās tiesās.

Ja strīds attiecas uz trētu īpašumu (piem., saistībā ar īres maksas palielināšanu, izlikšanu no dzīvokļa), ir jāvērsas **nomas pārraudzības tiesā tajā** rajonā, kur ir īpašuma atrašanās vieta.

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

Skatīt atbildi uz 2.2. jautājumu turpmāk.

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Kipras tiesību sistēmā starp vispārējās piekritības pirmās instances civiltiesām nav atšķirību. Taču atšķiras rajona tiesu tiesnešu kvalifikācijas klase (rajona tiesas sastāva priekšsēdētāji, rajona tiesu vecākie tiesneši un rajona tiesu tiesneši) un no tās ir atkarīga viņu jurisdikcija konkrētu lietu izskatīšanā.

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.

Rajona tiesai (vispārējās piekritības civiltiesai) ir jurisdikcija izspriest jebkādu strīdu, ja:

- strīda cēlonis pilnībā vai daļēji ir radies tā rajona robežās, kurā ir attiecīgās tiesas jurisdikcija;
- atbildētājs vai kāds no atbildētājiem prasības iesniegšanas brīdī dzīvoja vai strādāja rajonā, kurā ir attiecīgās tiesas jurisdikcija;
- visas lietā iesaistītās puses ir Kipras valstspiederīgie un ja prasības cēlonis pilnībā vai daļēji ir radies Suverēnajās bāzu teritorijās vai ja atbildētājs (vai kāds no atbildētājiem) tur dzīvo vai strādā;
- prasības cēlonis pilnībā vai daļēji ir radies Suverēnajā bāzes teritorijā, jo persona, kas bija apdrošināta vai kurai vajadzēja būt apdrošinātai atbilstīgi Mehānisko transportlīdzekļu (Trešo personu apdrošināšana) likumam, izmantoja mehānisku transportlīdzekli;
- prasības cēlonis pilnībā vai daļēji ir radies Suverēnajā bāzes teritorijā saistībā ar nodarbinātības laikā notikušu negadījumu, kurā ir cietis darba ņēmējs, vai darba ņēmēja arodslimības dēļ, kas ir radusies nodarbinātības laikā, un attiecībā uz darba devēja saistībām, par ko viņš/viņa bija vai par ko viņam/viņai bija jābūt apdrošinātam(-ai) atbilstīgi Mehānisko transportlīdzekļu (Trešo personu apdrošināšana) likuma 4. pantam;
- prasība attiecas uz jebkāda nekustamā īpašuma sadalīšanu vai pārdošanu vai jebkādu citu aspektu saistībā ar nekustamo īpašumu, kas atrodas tā rajona robežās, kurā ir attiecīgās tiesas jurisdikcija.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

Ja prasība attiecas uz labdarības iestādi vai jebkādu patentu vai preču zīmi, par ko saskaņā ar 7. pantu un uzskaitījumu Likumā Nr. 29/1983 atbild apgabaltiesa, minēto prasību iesniedz jebkurā rajona tiesā.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Ja 2.2.1. punktā minētajos gadījumos jau ir iespējama alternatīva teritoriālā jurisdikcija vai 2.2.2. punktā minētajos gadījumos.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Ja kādai tiesai ir ekskluzīva jurisdikcija attiecībā uz īpašumu (skatīt pēdējo punktu atbildē uz 2.2.1. jautājumu).

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Nē.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Parasti procesu ierosina pilnvarots advokāts, kas zina, kurā tiesā jāvērsas. Ja juridiskā pārstāvja nav, vajadzīgo informāciju var lūgt Augstākās tiesas Reģistrācijas departamentā.

Kipras Augstākā tiesa

Charalambou Mouskou,

1404 Nicosia, Cyprus

Tāl.: +357 22865741

Fakss: +357 22304500

e-pasts: chief.reg@sc.judicial.gov.cy

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir

atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 13/05/2019

Piekritība - Latvija

SATURS

- 1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?
- 2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?
 - 2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?
 - 2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)
 - 2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.
 - 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.
 - 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Civilprocesa likums garantē katras fiziskas un juridiskas personas tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā. Pēc vispārēja noteikuma visi civiltiesiskie strīdi ir pakļauti tiesai un izskatāmi prasības tiesvedības kārtībā. Vienīgi izņēmuma kārtā un tikai likums var noteikt civiltiesiskajiem strīdiem citādu, ārpus tiesas izskatīšanas kārtību. Tiesa izskata arī fizisko un juridisko personu pieteikumus, kuriem nav civiltiesiska strīda rakstura, ja tas noteikts likumā. Taču jebkurā gadījumā jautājumu par strīda pakļautību izšķir tiesa vai tiesnesis. Ja tiesa vai tiesnesis atzīst, ka strīds nav pakļauts tiesai, lēmumā tiek norādīta iestāde, kuras kompetencē ietilpst šī strīda izšķiršana.

Latvijā nepastāv specializētas tiesas kādu atsevišķu civillietu kategoriju izskatīšanai. Taču vienlaikus pastāv atsevišķi piekritības izņēmumi, nosakot kuras instances tiesā lieta izskatāma kā pirmās instances tiesā.

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

Rajona (pilsētas) tiesa izskata civillietas kā pirmās instances tiesa. Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa izskata lietas, kuru materiālos ir iekļauts valsts noslēpuma objekts, un lietas par patenttiesību, pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju, dizainparaugu, preču zīmju un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību. Rajona (pilsētas) tiesas zemesgrāmatu nodaļa izskata pieteikumus par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu un saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā, kā arī pieteikumus par izsoles aktu apstiprināšanu, izņemot to apstiprināšanu maksātnespējas procesa lietās.

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Lieta nav izskatāma pēc būtības augstākā tiesu instancē, iekams tā nav izskatīta zemākā tiesu instancē. Pirmā instance civillietām atbilstoši to piekritībai ir rajona (pilsētas) tiesa un apgabaltiesa. Piekritība civilprocesā nozīmē tiesai pakļauto civillietu sadalījumu starp pirmās instances tiesām to izskatīšanai pēc būtības, ievērojot sugas jeb priekšmetisko piekritību, kā arī teritoriālo piekritību.

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

Civillietu kompetences sadalījumu starp dažāda līmeņa pirmās instances tiesu iestādēm sauc par sugas jeb priekšmetisko piekritību, jo šīm tiesām piekritīgās civillietas nošķir atkarībā no lietas sugas (šķiras) vai šo lietu prasības priekšmeta (rakstura). Taču arī šajos gadījumos jāskatās pēc teritoriālās piekritības starp viena līmeņa tiesu iestādēm.

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.

Vispārīgā teritoriālās piekritības kārtība nosaka, ka prasību pret fizisko personu ceļ tiesā pēc tās deklarētās dzīvesvietas (Civilprocesa likuma 26.pants). Prasību pret juridisko personu ceļ tiesā pēc tās juridiskās adreses. Tas nozīmē, ka prasība ceļama pirmās instances tiesā, ievērojot sugas jeb priekšmetisko piekritību, kā arī ievērojot teritoriālās piekritības noteikumus.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

Civilprocesa likums paredz arī izņēmuma gadījumus no civillietu teritoriālās piekritības, dodot prasītājam izvēles iespējas - celt prasību pēc vispārējās teritoriālās piekritības noteikumiem, t.i. griezties tiesā pēc atbildētāja deklarētās dzīvesvietas vai juridiskās adreses, vai arī iesniegt prasību citā tā paša līmeņa pirmās instances tiesā, kura kā alternatīva tiesa norādīta likumā.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Prasība pret atbildētāju, ja atbildētājam nav deklarētās dzīves vietas, ceļama pēc viņa dzīvesvietas,

Savukārt, ja atbildētāja dzīvesvieta nav zināma, vai atbildētājam nav pastāvīgas dzīvesvietas Latvijā, prasība ceļama pēc viņa nekustamā īpašuma atrašanās vietas vai pēc viņa pēdējās zināmās dzīvesvietas.

Atsevišķos, likumā noteiktos gadījumos, prasītājam ir noteiktas izvēles tiesības prasību iesniegt tiesā pēc atbildētāja deklarētās dzīvesvietas vai juridiskās adreses, vai citā tiesā.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Piekritība pēc prasītāja izvēles noteikta Civilprocesa likuma 28.pantā, dodot izsmeļošu uzskaitījumu lietu kategorijām un alternatīvai tiesai, kurā ceļama prasība:

- prasību, kas radusies sakarā ar juridiskās personas filiāles vai pārstāvniecības darbību, var celt tiesā arī pēc filiāles vai pārstāvniecības juridiskās adreses;
- prasību par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam vai paternitātes noteikšanu prasītājs var celt arī pēc savas deklarētās dzīvesvietas;
- prasību, kas izriet no personiskiem aizskārumiem (Civillikuma 1635., 2347.—2353.pants), prasītājs var celt arī pēc savas deklarētās dzīvesvietas vai pēc aizskāruma nodarīšanas vietas;
- prasību par fiziskās vai juridiskās personas mantai nodarītajiem zaudējumiem var celt arī pēc to nodarīšanas vietas;
- prasību par mantas atdošanu vai tās vērtības atlīdzināšanu prasītājs var celt arī pēc savas deklarētās dzīvesvietas;
- jūras prasību var celt arī pēc atbildētāja kuģa aresta vietas;
- prasību pret vairākiem atbildētājiem, kuri dzīvo vai atrodas dažādās vietās, var celt pēc viena atbildētāja deklarētās dzīvesvietas vai juridiskās adreses;
- prasību par laulības šķiršanu vai laulības neesamību var celt tiesā pēc prasītāja izvēles vai deklarētās dzīvesvietas, bet ja tādas nav, - pēc prasītāja dzīvesvietas, ja:
 - pie prasītāja ir nepilngadīgi bērni;
 - laulība šķirama ar personu, kas izcieš sodu brīvības atņemšanas vietā;
 - laulība šķirama ar personu, kurai nav deklarētās dzīvesvietas un kuras dzīvesvieta nav zināma vai kura dzīvo ārzemēs;
- prasību, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, prasītājs var celt arī pēc savas deklarētās dzīvesvietas vai darbavietas.

Savukārt, ja prasītājam iepriekš minētajos gadījumos nav deklarētās dzīvesvietas, viņš prasību var celt pēc savas dzīvesvietas.

Civillietu izņēmuma piekritība nosaka izņēmumu ne tikai no vispārējās teritoriālās civillietu piekritības, bet arī no visiem pārējiem teritoriālās piekritības veidiem. Piekritības gadījumu uzskaitījums prasības tiesvedības lietās:

- prasība par īpašuma tiesībām un par jebkuru citu lietu tiesību uz nekustamo īpašumu vai tā piederumiem, kā arī prasība par minēto tiesību ierakstīšanu zemesgrāmatā vai par šo tiesību dzēšanu un par mantas izslēgšanu no aprakstes akta ceļama pēc mantas atrašanās vietas;
- kreditora prasības pret mantojuma masu, kad nav zināmi mantojuma tiesībās apstiprinātie vai mantojumu pieņēmušie mantinieki, piekrikt tiesai pēc mantojuma atstājēja deklarētās dzīvesvietas vai dzīvesvietas, bet, ja viņa deklarētā dzīvesvieta vai dzīvesvieta nav bijusi Latvijā vai ja tā nav zināma, — tiesai pēc mantojamās mantas vai tās daļu atrašanās vietas.

Izņēmuma piekritība var būt noteikta arī citos likumos.

Turpmāk minētie noteikumi attiecināmi arī uz sevišķās tiesāšanās kārtības lietām:

pieteikums par adopcijas apstiprināšanu iesniedzams tiesai pēc adoptētāja deklarētās dzīvesvietas, bet, ja tādas nav, — pēc adoptētāja dzīvesvietas, bet pieteikums par adopcijas atcelšanu — tiesai pēc viena pieteicēja deklarētās dzīvesvietas, bet, ja tādas nav, — pēc pieteicēja dzīvesvietas.

Ārvalstnieka vai ārvalstīs dzīvojošas personas pieteikums par adopcijas apstiprināšanu iesniedzams tiesai pēc adoptējamā deklarētās dzīvesvietas, bet, ja adoptējamais atrodas ārpusģimenes aprūpē, — pēc tās vietas adreses, kur tiek nodrošināta ārpusģimenes aprūpe. (Civilprocesa likuma 259.panta otrā daļa);

Pieteikumu par personas rīcībspējas ierobežošanu garīga rakstura vai citu veselības traucējumu dēļ iesniedz tiesā pēc šīs personas deklarētās dzīvesvietas, bet, ja tādas nav, — pēc šīs personas dzīvesvietas; ja persona ievietota ārstniecības iestādē, — pēc ārstniecības iestādes adreses. (Civilprocesa likuma 264.pants);

- pieteikums par rīcībspējas ierobežošanu un aizgādības nodibināšanu personai izlaidīgas vai izšķērdīgas dzīves dēļ, kā arī alkohola vai citu apreibinošo vielu pārmērīgas lietošanas dēļ iesniedzams tiesā pēc šīs personas deklarētās dzīvesvietas, bet, ja tādas nav, — pēc tās dzīvesvietas (Civilprocesa likuma 271.pants);
- lietas par promesošās vai pazudušās personas mantas aizgādību izskata tiesa pēc promesošās vai pazudušās personas pēdējās dzīvesvietas (Civilprocesa likuma 278.pants);
- pieteikums par pazudušās personas izsludināšanu par mirušu iesniedzams tiesai pēc šīs personas pēdējās zināmās dzīvesvietas (Civilprocesa likuma 282.pants);
- pieteikumu par juridiskā fakta konstatēšanu iesniedz tiesai pēc pieteicēja deklarētās dzīvesvietas, bet, ja tādas nav, - pēc dzīvesvietas (Civilprocesa likuma 290.pants);
- pieteikums par tādu tiesību dzēšanu, kas saistītas ar nekustamo īpašumu, iesniedzams tiesā pēc šā īpašuma atrašanās vietas, bet par citām tiesībām — pēc pieteicēja — fiziskās personas deklarētās dzīvesvietas, bet, ja tādas nav, — pēc dzīvesvietas vai juridiskās personas juridiskās adreses, ja likumā nav noteikts citādi (Civilprocesa likuma 294.panta otrā daļa);
- pieteikums par nozaudētā, nozagtā vai iznīcinātā dokumenta anulēšanu un tiesību atjaunošanu iesniedzams tiesai pēc dokumentā norādītās maksāšanas vietas, bet, ja maksāšanas vieta nav zināma, — tiesai pēc parādnieka — fiziskās personas deklarētās dzīvesvietas, bet, ja tādas nav, — pēc dzīvesvietas vai juridiskās personas juridiskās adreses; ja arī tā nav zināma, — pēc dokumenta izdošanas vietas (Civilprocesa likuma 299.pants);
- pieteikums par nekustamā īpašuma izpirkšanu iesniedzams tiesai pēc izpērkamā nekustamā īpašuma atrašanās vietas (Civilprocesa likuma 336.pants);
- tiesiskās aizsardzības procesa lietu tiesa izskata pēc parādnieka juridiskās adreses, kas parādniekam bija reģistrēta trīs mēnešus pirms pieteikuma iesniegšanas tiesā. (Civilprocesa likuma 341.¹pants);
- juridiskās personas maksātnespējas procesa lietu atbilstoši parādnieka, kreditora vai Maksātnespējas likuma 42. panta trešajā daļā noteiktā kreditoru vairākuma pieteikumam tiesa izskata pēc parādnieka juridiskās adreses, kas parādniekam bija reģistrēta trīs mēnešus pirms pieteikuma iesniegšanas tiesā. Savukārt, lietu par Padomes regulas Nr. 1346/2000 3.panta 1. punktā noteiktās maksātnespējas procedūras uzsākšanu izskata tiesa pēc parādnieka galveno interešu centra atrašanās vietas, bet šīs regulas 3.panta 2.punktā noteiktās maksātnespējas procedūras uzsākšanas gadījumā — pēc parādnieka uzņēmuma (Padomes regulas Nr. 1346/2000 2.panta "h" punkta izpratnē) atrašanās vietas (Civilprocesa likuma 363¹.pants);
- fiziskās personas maksātnespējas procesa lietu atbilstoši parādnieka pieteikumam tiesa izskata pēc parādnieka deklarētās dzīvesvietas, kas parādniekam bija reģistrēta trīs mēnešus pirms pieteikuma iesniegšanas tiesā, bet, ja tādas nav, — pēc dzīvesvietas. Lietu par Padomes regulas Nr. 1346/2000 3.panta 1.punktā noteiktās maksātnespējas procedūras uzsākšanu

izskata tiesa pēc parādnieka galveno interešu centra atrašanās vietas, bet šīs regulas 3.panta 2.punktā noteiktās maksātnespējas procedūras uzsākšanas gadījumā — pēc parādnieka uzņēmuma (Padomes regulas Nr. 1346/2000 2.panta "h" punkta izpratnē) atrašanās vietas (Civilprocesa likuma 363.²² pants);

- kredītiestādes maksātnespējas vai likvidācijas lietu izskata tiesa pēc kredītiestādes juridiskās adreses (Civilprocesa likuma 364.pants);
- pieteikumu par streika vai streika pieteikuma atzīšanu par nelikumīgu saskaņā ar Streiku likumā minēto pamatu un noteikto kārtību var iesniegt darba devējs. Pieteikums par streika vai streika pieteikuma atzīšanu par nelikumīgu iesniedzams tiesai pēc streika norises vietas (Civilprocesa likuma 390.pants);
- pieteikumu par lokauta vai lokauta pieteikuma atzīšanu par nelikumīgu saskaņā ar Darba strīdu likumā minēto pamatu un noteikto kārtību var iesniegt darbinieku pārstāvji. Pieteikums par lokauta vai lokauta pieteikuma atzīšanu par nelikumīgu iesniedzams tiesai pēc lokauta norises vietas (Civilprocesa likuma 394.1pants).

Bezstrīdus kārtībā izskatāmajām saistību izpildes lietām:

- par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā, pieteikums iesniedzams rajona (pilsētas) tiesai pēc nekustamā īpašuma atrašanās vietas (Civilprocesa likuma 395.pants);
- pieteikumi par bezstrīdus piespiedu izpildīšanu naudas maksājumu saistībās, kustamās mantas atdošanas saistībās vai saistībās pēc līgumiem, kas nodrošinātas ar komercrīti, iesniedzami rajona (pilsētas) tiesas zemesgrāmatu nodaļai pēc parādnieka deklarētās dzīvesvietas, bet, ja tādas nav, — pēc dzīvesvietas. (Civilprocesa likuma 403.pants pirmā daļa);
- pieteikumi par bezstrīdus piespiedu izpildīšanu pēc nekustamā īpašuma ieķīlājuma aktiem un pēc saistībām atstāt vai atdot nomāto vai īrēto nekustamo īpašumu iesniedzami rajona (pilsētas) tiesas zemesgrāmatu nodaļai pēc nekustamā īpašuma atrašanās vietas. Ja saistība nodrošināta ar vairākiem nekustamiem īpašumiem un pieteikumi piekrīt dažādu rajona (pilsētas) tiesu zemesgrāmatu nodaļu izskatīšanai, pieteikumu izskata rajona (pilsētas) tiesa zemesgrāmatu nodaļa pēc pieteicēja izvēles — pēc viena nekustamā īpašuma atrašanās vietas. (Civilprocesa likuma 403.pants otrā daļa);
- pieteikumi par bezstrīdus piespiedu izpildīšanu pēc kuģa hipotēkas obligācijas iesniedzami rajona (pilsētas) tiesas zemesgrāmatu nodaļai pēc hipotēkas reģistrācijas vietas. (Civilprocesa likuma 403.pants trešā daļa).

Saistību piespiedu izpildīšanas brīdinājuma kārtībā lietām:

Pieteikums par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā iesniedzams rajona (pilsētas) tiesas zemesgrāmatu nodaļai pēc parādnieka deklarētās dzīvesvietas, bet, ja tādas nav, — pēc dzīvesvietas vai juridiskās adreses. (Civilprocesa likuma 406.²pants).

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Jā, šāda iespēja pastāv, jo Latvijas nacionālie tiesību akti paredz līgumisko piekritību, piešķirot pusēm tiesības vienojoties noteikt savu lietu teritoriālo piekritību. Slēdzot līgumu, tā slēdzēji var noteikt to pirmās instances tiesu, kurā izšķirami strīdi, kas viņiem varētu celties par šo līgumu vai tā izpildīšanu. Taču puses nevar grozīt lietu priekšmetisko (sugas) piekritību (Civilprocesa likuma 25.pants), proti, civillietu sadalījumu starp pirmās instances dažādu posmu tiesām, kā arī nevar grozīt izņēmuma piekritību (Civilprocesa likuma 29.pants). Līgumiskajam piekritības veidam ir noteikti divi ierobežojumi:

- šo piekritības veidu var izmantot tikai līgumstrīdos;
- vienošanās par teritoriālās piekritības maiņu pusēm jāpanāk jau līguma slēgšanas laikā un jānorāda tā konkrētā pirmās instances tiesā, kas izskatīs pušu strīdu.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Saskaņā ar Latvijas normatīvajiem aktiem Latvijā pastāv vispārējās jurisdikcijas tiesas, kas skata gan civillietas, gan krimināllietas. Specializētas tiesas, piemēram, ģimenes tiesas vai specializētie tiesneši noteiktos tiesību jautājumos, kā tas ir citās valstīs, Latvijā nepastāv.

Kā jau iepriekš norādīts, civillietu pēc būtības izskata pirmās instances tiesa, un tā nav izskatāma pēc būtības augstākā tiesu instancē, iekams tā nav izskatīta zemākā tiesu instancē. Pirmā instance civillietām atbilstoši to piekritībai ir rajona (pilsētas) tiesa. Pēc vispārējiem noteikumiem visi civiltiesiskie strīdi ir pakļauti tiesai un izskatāmi prasības tiesvedības kārtībā.

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto

informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 07/02/2019

Piekrītība - Lietuva

SATURS

- 1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?
- 2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?
 - 2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?
 - 2.2 Teritoriālā piekrītība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)
 - 2.2.1 Teritoriālās piekrītības pamatnoteikums.
 - 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.
 - 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Ar Likuma par tiesām (*Lietuvos Respublikos teismų įstatymas*) 12. pantu ir noteikta vienota tiesu sistēma, kas ietver vispārējās jurisdikcijas tiesas un specializētās jurisdikcijas tiesas.

Vispārējās jurisdikcijas tiesas (pirmās instances tiesas — gan rajona, gan apgabaltiesas) izskata visas civillietas, kas saistītas ar strīdiem par civiltiesībām, ģimenes, darba tiesībām, intelektuālo īpašumu, bankrotu, pārstrukturēšanu vai citām privātām attiecībām vai izriet no šādām attiecībām; šādas tiesas arī izskata lietas ārkārtas tiesvedībā un lemj par prasībām, kas attiecas uz ārvalstu tiesu un šķīrējtiesu spriedumu atzīšanu un izpildi Lietuvas Republikā (*Civilprocesa kodeksa (Civilinio proceso kodeksas)* 22. pants).

Specializētās tiesas, t. i., administratīvās tiesas (reģionālās un administratīvās tiesas) izskata administratīvās lietas, kas izriet no administratīva rakstura tiesiskām attiecībām.

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

Prasītājs var celt prasību tiesā pēc savas izvēles, ievērojot šādus nosacījumus:

- prasību pret atbildētāju, kura dzīvesvieta nav zināma, var celt atbilstoši atbildētāja īpašuma atrašanās vietai vai pēdējai zināmajai atbildētāja dzīvesvietai;

- prasību pret atbildētāju, kura dzīvesvieta nav Lietuvas Republikā, var celt atbilstoši atbildētāja īpašuma atrašanās vietai vai pēdējai zināmajai atbildētāja dzīvesvietai Lietuvas Republikā;
- prasību par uzturlīdzekļu piešķiršanu un paternitātes noteikšanu var celt atbilstoši prasītāja dzīvesvietai;
- prasību par personas veselībai nodarīta kaitējuma atlīdzināšanu, tostarp prasību par atlīdzību nāves gadījumā, var celt atbilstoši prasītāja dzīvesvietai vai vietai, kur nodarīts kaitējums;
- prasību par personas īpašuma bojājumiem var celt atbilstoši prasītāja dzīvesvietai (juridiskajai adresei) vai vietai, kur izdarīts bojājums;
- prasību par zaudējumiem, kas izriet no nelikumīga notiesājoša sprieduma, aizgādības pasākumu nelikumīgas piemērošanas, nelikumīgas brīvības atņemšanas, procesuālu ierobežošanas līdzekļu nelikumīgas piemērošanas vai nelikumīga administratīva soda (apcietināšanas), tostarp par zaudējumiem, kas izriet no tiesneša vai tiesas nelikumīgām darbībām civillietas izskatīšanas laikā, var celt atbilstoši prasītāja dzīvesvietai;
- prasību par vienošanos/līgumu, kurā noteikta tā izpildes vieta, var celt arī atbilstoši vienošanās dokumentā/līgumā noteiktajai izpildes vietai;
- prasību par darbošanos aizbildņa, turētājbankas vai īpašuma pārvaldītāja statusā var celt arī atbilstoši aizbildņa, turētājbankas vai īpašuma pārvaldītāja dzīvesvietai (juridiskajai adresei);
- prasību par patērētāja līgumiem var celt arī atbilstoši patērētāja dzīvesvietai;
- prasību par juridiskas personas filiāles darbībām var celt arī atbilstoši filiāles juridiskajai adresei;
- prasību par zaudējumiem, kas izriet no kuģu sadursmes, un par kompensācijas piedziņu saistībā ar palīdzības un glābšanas pasākumiem jūrā, tostarp visos citos gadījumos, kad no tiesiskajām attiecībām izriet strīds saistībā ar kuģniecību, var celt arī atbilstoši atbildētāja kuģa atrašanās vietai vai reģistrācijas ostai.

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Civillietas izskata rajona tiesas un apgabaltiesas kā pirmās instances tiesas (Civilprocesa kodeksa 25. pants).

Saskaņā ar kodeksā ietvertu vispārējo noteikumu visas civillietas izskata rajona tiesas. Attiecībā uz vispārējo noteikumu pastāv arī izņēmums, kas nosaka, ka konkrētas lietas ir apgabaltiesu jurisdikcijā vai Viļņas apgabaltiesas ekskluzīvā jurisdikcijā.

Tas ir atkarīgs no apstrīdētās prasības summas, proti, civillietas, kurās prasības summa pārsniedz LTL 150 000, izņemot lietas, kas saistītas ar ģimenes un darba attiecībām, un lietas, kas saistītas ar kompensāciju par morālu kaitējumu, izskata apgabaltiesas.

Jurisdikcija ir atkarīga arī no citiem faktoriem papildus apstrīdētajai prasībai.

Apgabaltiesas kā pirmās instances tiesas izskata arī šādas civillietas:

lietas, kas attiecas uz tiesiskām attiecībām, kuras nav saistītas ar īpašuma autortiesībām;

lietas, kas attiecas uz tiesiskām attiecībām civilā publiskā iepirkumā;

lietas, kas attiecas uz bankrotu vai pārstrukturēšanu, izņemot lietas saistībā ar fizisku personu bankrotu;

lietas, kurās viena no pusēm ir cita valsts;

lietas, kuru pamatā ir prasības par akciju (kapitāla daļu, līdzdalības procentu) piespiedu pārdošanu;

lietas, kuru pamatā ir prasības par juridiskas personas darbību izmeklēšanu;

lietas, kas attiecas uz kompensāciju par materiāliem zaudējumiem un morālu kaitējumu, kurš izriet no iegūtu pacientu tiesību pārkāpuma;

9) citas civillietas, kas saskaņā ar īpašiem tiesību aktiem jāizskata apgabaltiesām kā pirmās instances tiesām.

Viļņas apgabaltiesai ir ekskluzīva jurisdikcija kā pirmās instances tiesai šādās civillietās:

lietas, kas attiecas uz strīdiem, kā minēts Likumā par patentiem (*Lietuvos Respublikos patentų įstatymas*);

lietas, kas attiecas uz strīdiem, kā minēts Likumā par preču zīmēm (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*);

lietas, kas attiecas uz Lietuvas Republikā dzīvojoša Lietuvas pilsoņa adopciju, kurai piesakās citu valstu piederīgie;

citas civillietas, kas saskaņā ar īpašiem tiesību aktiem ir Viļņas apgabaltiesas kā pirmās instances tiesas ekskluzīvā jurisdikcijā.

2.2 Teritoriālā piekrišana (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

2.2.1 Teritoriālās piekrišanas pamatnoteikums.

Prasību tiesā ceļ atbilstoši atbildētāja dzīvesvietai. Prasību pret juridisku personu ceļ atbilstoši juridiskās personas juridiskajai adresei, kas norādīta Juridisko personu reģistrā. Ja atbildētājs ir valsts vai pašvaldība, prasību ceļ atbilstoši valsti vai pašvaldību pārstāvošās iestādes mītnes vietai.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

Prasītājs ir tiesīgs izvēlēties starp vairākām tiesām, kurām ir jurisdikcija attiecībā uz konkrēto lietu.

Puses var arī vienoties par to, kurā tiesā ir jāceļ prasība. Civilprocesa kodeksa 32. pantā ir noteikts, ka puses pēc abpusējas vienošanās var mainīt to lietas teritoriālo jurisdikciju, tomēr tiesas kompetenci, kas noteikta, pamatojoties uz tiesas ekskluzīvo jurisdikciju lietas izskatīšanai vai uz lietas priekšmetu, nevar mainīt pēc pušu vienošanās.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Kā noteikts Civilprocesa kodeksa 30. pantā, prasītājs var izvēlēties, kura tiesa ir kompetenta, šādos gadījumos:

prasību pret atbildētāju, kura dzīvesvieta nav zināma, var celt atbilstoši viņa īpašuma atrašanās vietai vai pēdējai zināmajai viņa dzīvesvietai;

prasību pret atbildētāju, kura dzīvesvieta nav Lietuvas Republikā, var celt atbilstoši viņa īpašuma atrašanās vietai vai pēdējai zināmajai viņa dzīvesvietai Lietuvas Republikā;

prasību par juridiskas personas filiāles darbībām var celt arī atbilstoši filiāles juridiskajai adresei;

prasību par uzturlīdzekļu piešķiršanu vai paternitātes noteikšanu var celt arī atbilstoši prasītāja dzīvesvietai;

prasību par personas veselībai nodarīta kaitējuma atlīdzināšanu, tostarp prasību par atlīdzību nāves gadījumā, var celt atbilstoši prasītāja dzīvesvietai vai vietai, kur nodarīts kaitējums;

prasību attiecībā uz kompensāciju par personas īpašuma bojājumiem var celt atbilstoši prasītāja dzīvesvietai (juridiskajai adresei) vai vietai, kur izdarīts bojājums;

prasību par zaudējumiem, kas izriet no nelikumīga notiesājoša sprieduma, aizgādības pasākumu nelikumīgas piemērošanas, nelikumīgas brīvības atņemšanas, procesuālu ierobežošanas līdzekļu nelikumīgas piemērošanas vai nelikumīga administratīva soda (apcietināšanas), tostarp par zaudējumiem, kas izriet no tiesneša vai tiesas nelikumīgām darbībām civillietas izskatīšanas laikā, var celt atbilstoši prasītāja dzīvesvietai;

prasību attiecībā uz kompensāciju par zaudējumiem, kas izriet no kuģu sadursmes, un par kompensācijas piedziņu saistībā ar palīdzības un glābšanas pasākumiem jūrā, tostarp visos citos gadījumos, kad no tiesiskajām attiecībām izriet strīds saistībā ar kuģniecību, var celt atbilstoši atbildētāja kuģa atrašanās vietai vai reģistrācijas ostai;

prasību par vienošanos/līgumu, kurā noteikta tā izpildes vieta, var celt arī atbilstoši vienošanās/līguma izpildes vietai;

prasību par darbošanos aizbildņa, turētājbankas vai īpašuma pārvaldītāja statusā var celt arī atbilstoši aizbildņa, turētājbankas vai īpašuma pārvaldītāja dzīvesvietai (juridiskajai adresei);

prasību par patērētāja līgumiem var celt arī atbilstoši patērētāja dzīvesvietai;

turklāt prasību pret vairākiem atbildētājiem, kuri dzīvo vai atrodas dažādās vietās, var celt atbilstoši viena atbildētāja dzīvesvietai vai juridiskajai adresei pēc prasītāja izvēles (Civilprocesa kodeksa 33. panta 1. punkts).

Prasību par vienošanos/līgumu, kurā norādīta tā izpildes vieta, pēc prasītāja izvēles var celt atbilstoši atbildētāja dzīvesvietai vai juridiskajai adresei vai atbilstoši vienošanās/līguma izpildes vietai. Prasību par patērētāju līgumiem var celt atbilstoši atbildētāja vai patērētāja dzīvesvietai vai juridiskajai adresei.

Prasību par uzturlīdzekļu piešķiršanu pēc prasītāja izvēles var celt atbilstoši atbildētāja vai prasītāja dzīvesvietai vai juridiskajai adresei.

Civilprasību par zaudējumu atlīdzināšanu krimināllietā var ierosināt iztiesāšanai saskaņā ar Civilprocesa kodeksa noteikumiem par jurisdikciju, ja attiecīgā prasība nav celta vai iztiesāta krimināllietas ietvaros.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Civilprocesa kodeksa 31. panta 1. un 2. punktā ir noteikti šādi izņēmumi attiecībā uz vispārējo noteikumu par teritoriālo jurisdikciju, kuri ir saistoši prasītājam, kas uzsāk tiesvedību:

prasības par lietu tiesībām uz nekustamo īpašumu, nekustamā īpašuma izmantošanu, izņemot prasības par laulāto mantisko attiecību izbeigšanu laulības šķiršanas lietās, un prasības par nekustamā īpašuma konfiskācijas atcelšanu ir īpašuma vai lielākās tā daļas atrašanās vietas tiesas kompetencē;

kreditoru prasības par mantojumu, kas celtas, pirms mantinieki ir pieņēmuši mantojumu, ir mantojuma vai lielākās tā daļas atrašanās vietas tiesas kompetencē.

Jānorāda arī, ka saskaņā ar Lietuvas Republikas Civilprocesa kodeksa 33. panta 2.–4. punktu:

pretprasība — neatkarīgi no tās jurisdikcijas — jāceļ tiesā, kurā celta sākotnējā prasība. Ja prasības summa ir palielināta, tiek mainīts tās priekšmets, vai ja, ceļot pretprasību, tiek mainīta tiesa, kas kompetenta izskatīt lietu pēc būtības, tad tiesai, kurā celta sākotnējā prasība, ir jāizlemj par visiem ar prasību (pretprasību) saistītajiem jautājumiem un jāizskata visa lieta kopumā pēc būtības.

Ja kāda no prasītāja prasībām ir jāceļ saskaņā ar ekskluzīvās jurisdikcijas noteikumiem, tad visa prasība kopumā ir jāceļ saskaņā ar minētajiem noteikumiem.

Ja kāda no prasītāja prasībām ir apgabaltiesas jurisdikcijā, tad visa prasība kopumā ir jāizskata apgabaltiesai.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Puses var mainīt lietas teritoriālo jurisdikciju, noslēdzot rakstisku savstarpēju vienošanos. Tomēr puses nevar pēc vienošanās mainīt tiesas kompetenci, kas noteikta, pamatojoties uz tiesas ekskluzīvo jurisdikciju lietas izskatīšanai vai uz lietas priekšmetu (Civilprocesa kodeksa 32. pants).

Izņēmuma kārtā jurisdikcija lietas izskatīšanai var būt pamatota ar atbildētāja piedalīšanos.

Tiesa var nodot lietu citai tiesai, ja atbildētājs, kura dzīvesvieta nav bijusi zināma, lūdz nodot lietu viņa dzīvesvietas tiesai (Civilprocesa kodeksa 34. panta 2. punkta 2. apakšpunkts).

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Specializētās administratīvās tiesas, kas darbojas Lietuvā, neizskata civillietas, komercietas vai ar ģimeni saistītas lietas. Tās izskata lietas, kas izriet no administratīva rakstura tiesiskām attiecībām.

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 21/10/2019

Piekritība - Luksemburga

SATURS

- [1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā \(piemēram, darba strīdu tiesā\)?](#)
- [2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai \(t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas\), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?](#)
 - [2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām \(piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas\), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?](#)
 - [2.2 Teritoriālā piekritība \(vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?\)](#)
 - [2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums](#)
 - [2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi](#)

- 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Luksemburgas Lielhercogistē civillietas un komercietas parasti izskata apgabaltiesa (*tribunal d'arrondissement*). Luksemburgas Lielhercogistē ir divi tiesu apgabali — Luksemburgas un Dīkirhes, un katrā no tiem ir apgabaltiesa.

Apgabaltiesas jurisdikcijā ir visas civillietas un komercietas, kurās jurisdikcija normatīvajos aktos nav piešķirta citai tiesai.

Atšķirībā no dažām citām valstīm Luksemburgas Lielhercogistē nav specializētu tiesu komercietu izskatīšanai. Komercietas skata specializētas apgabaltiesu nodaļas, taču tās ievēro vienkāršotu procedūru.

Specializētās tiesas galvenokārt izskata:

- maza apmēra prasības: ja prasības summa ir mazāka par 10 000 euro, lietu izskata miertiesā (*justice de paix*). Luksemburgas Lielhercogistē ir trīs šādas tiesas — viena Luksemburgā, viena Ešā pie Alzetes un viena Dīkirhē. Katrai no tām ir jurisdikcija noteiktā teritorijā;
- darba strīdus: darba tiesai (*tribunal du travail*) ir jurisdikcija lietās, kas attiecas uz darba līgumiem. Luksemburgas Lielhercogistē ir trīs darba tiesas — viena Luksemburgā, viena Ešā pie Alzetes un viena Dīkirhē. Katrai no tām ir jurisdikcija noteiktā teritorijā. Praksē darba tiesas sēdes notiek miertiesas telpās;
- strīdus par nomas līgumiem: strīdi, kas attiecas uz nomas līgumiem, ir miertiesneša (*judge de paix*) kompetencē neatkarīgi no strīda apmēra. Ja strīds attiecas uz īres apmēru, pirms prasības celšanas attiecīgajā tiesā ir jāvērsas konkrētās pašvaldības Īres komisijā (*commission des loyers*);
- kaimiņu strīdus: vairums strīdu starp kaimiņiem attiecas uz piekļuves tiesībām vai robežām un ir miertiesas kompetencē. Taču, ja lieta ir nopietnāka un tiek iesniegts zaudējumu atlīdzības pieteikums, noteicošais faktors ir prasības summa — ja tā pārsniedz 10 000 euro, lieta ir izskatāma apgabaltiesā;
- sociālā nodrošinājuma lietas: sociālā nodrošinājuma lietās jurisdikcija ir Sociālā nodrošinājuma arbitražas padomei (*Conseil arbitral de la sécurité sociale*). Padome atrodas Luksemburgas pilsētā, un tās jurisdikcija aptver visu valsti;
- strīdus par parādiem: šādās lietās jurisdikcija ir miertiesai.

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Miertiesām ir jurisdikcija civillietās un komercietās, kurās prasības summa (neskaitot procentu maksājumus un izmaksas) ir mazāka par 10 000 euro. Prasības, kuru summa ir lielāka, izskata apgabaltiesa.

Lietās, kurās prasība nav mantiski novērtējama, piemēram, ģimenes lietās, jurisdikcija vienmēr ir apgabaltiesai.

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums

Parasti lieta ir tās tiesas jurisdikcijā, kuras darbības teritorijā ir atbildētāja dzīvesvieta. Šā noteikuma mērķis ir nodrošināt atbildētājiem noteiktu aizsardzību, jo tiem būs vienkāršāk aizstāvēties tiesā, kas ir tuvāk to dzīvesvietai.

Ja atbildētājs ir fiziska persona, jurisdikcija ir tai tiesai, kuras darbības teritorijā ir atbildētāja domicils vai dzīvesvieta.

Prez uzņēmumiem, asociācijām u. c. var celt prasību ne tikai tajā tiesā, kuras darbības teritorijā ir to juridiskā adrese, bet arī tiesā, kuras darbības teritorijā atrodas to filiāle vai pārstāvniecība, ar nosacījumu, ka tur atrodas pārstāvis, kam ir tiesības rīkoties attiecībā uz trešām personām, un strīds ir saistīts ar šīs filiāles vai pārstāvniecības darbību.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

- Līgumi: prasītājs var ierosināt prasību vai nu vietā, kur dzīvo atbildētājs, vai — atkarībā no līguma būtības — vietā, kur tiek piegādātas preces vai sniegti pakalpojumi.
- Atbildība par kaitējumu izraisītu nodarījumu (neatļautu darbību) un civilprasība kriminālprocesā: prasību var celt tajā tiesā, kuras darbības teritorijā mitinās atbildētājs, vai arī tiesā, kuras darbības teritorijā radies kaitējums vai paveikts kaitējumu izraisītais nodarījums.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

- Tālāk uzskaitītajās lietās:

1) nepilngadīgo laulības pieteikumos, prasībās par laulības spēkā neesības atzīšanu, prasībās par saistībā ar laulību noteiktu atlikšanas pasākumu atcelšanu vai atjaunošanu, prasībās, ar ko pauž iebildumus pret laulību, un prasībās par šādu iebildumu atcelšanu;

2) prasībās par laulības līgumiem un laulāto mantiskajām attiecībām, kā arī prasībās par īpašuma atšķiršanu;

3) prasībās par attiecīgajām laulāto tiesībām un pienākumiem, kā arī par ieguldījumiem ar laulību vai reģistrētām partnerattiecībām saistītu izdevumu segšanā;

4) reģistrētu partnerattiecību pārtraukšanas lietās;

5) uzturlīdzekļu piedziņas prasībās;

6) prasībās par piekļuves tiesību īstenošanu, dzīves apstākļiem un ieguldījumu bērnu uzturēšanas un audzināšanas izdevumu segšanā;

7) prasībās par vecāku atbildības īstenošanu, izņemot prasības par vecāku atbildības anulēšanu;

8) lēmumos par nepilngadīgo īpašuma juridisko pārvaldību un lēmumos par nepilngadīgo aizbildnību;

9) prasībās par aizliegumu atgriezties mājoklī personām, kuras no tā ir izliktas, pamatojoties uz 1. panta 1. punktu 2003. gada 8. septembra Grozītajā likumā par vardarbību ģimenē (*loi modifiée du 8 septembre 2003 sur la violence domestique*), prasībās par šādu aizliegumu termiņa pagarināšanu atbilstīgi minētā likuma 1. panta 2. punktam, kā arī šādu pasākumu pārsūdzībās teritoriālā jurisdikcija, ja vien nav konkrēti norādīts citādi, ir šādai apgabaltiesai:

- 1) tiesa, kuras darbības teritorijā atrodas ģimenes mājoklis;
- 2) ja vecāki dzīvo atsevišķi — tiesa, kuras darbības teritorijā atrodas tā vecāka dzīvesvieta, pie kura nepilngadīgie bērni pastāvīgi dzīvo (ja vecāku atbildību vecāki īsteno kopīgi), vai tiesa, kuras darbības teritorijā ir tā vecāka dzīvesvieta, kurš šo atbildību īsteno viens;
- 3) citos gadījumos — tiesa, kuras darbības teritorijā atrodas tās personas dzīvesvieta, kura nav tiesvedības ierosinātāja.

Lai iesniegtu kopīgas prasības, puses izvēlas tiesu, kuras darbības teritorijā atrodas vienas vai otras puses dzīvesvieta.

Tomēr, ja strīds attiecas tikai uz laulātā uzturēšanu, ieguldījumu bērnu uzturēšanā un audzināšanā, ieguldījumu ar laulībām saistītu izdevumu segšanā vai steidzamiem un pagaidu pasākumiem reģistrētu partnerattiecību izbeigšanas gadījumā, lietas izskatīšana var būt tās tiesas jurisdikcijā, kuras darbības teritorijā dzīvo laulātais vai bijušais partneris, kas saņem uzturlīdzekļus, vai tas vecāks, kuram ir galvenā atbildība par bērnu aprūpi, pat ja šie bērni ir pilngadīgi.

Teritoriālo jurisdikciju nosaka, ņemot vērā dzīvesvietu prasības iesniegšanas dienā vai — laulības šķiršanas lietās — sākotnējā pieteikuma iesniegšanas dienā.

- Juridiskās palīdzības pieteikumi saistībā ar aizgādības tiesībām pār bērniem un piekļuves tiesībām: jurisdikcija ir tā apgabala tiesai, kurā atrodas — vai tiek uzskatīts, ka atrodas — bērna dzīvesvieta.
- Laulības šķiršana, laulāto atšķiršana un attiecīgās sekas: jurisdikcija ir tā apgabala tiesai, kurā atrodas laulāto kopīgā dzīvesvieta, vai, ja tādas nav, tā apgabala tiesai, kurā dzīvo atbildētājs vai — ja laulību šķir uz abpusējas vienošanās pamata — viens no laulātajiem.
- Mantojuma strīdi: jurisdikcija ir tai tiesai, kuras darbības teritorijā atradās mirušā pēdējā dzīvesvieta.
- Strīdi par īres līgumiem: jurisdikcija ir tai tiesai, kuras darbības teritorijā atrodas īpašums.
- Darba strīdi: jurisdikcija ir tai tiesai, kuras darbības teritorijā atrodas darbavieta. Taču atsevišķos gadījumos, ja darba devējs ceļ prasību pret darba ņēmēju, kas dzīvo citā dalībvalstī, jurisdikcija ir tai tiesai, kuras darbības teritorijā ir darba ņēmēja dzīvesvieta.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Luksemburgas normatīvie akti pieļauj "jurisdikcijas klauzulas", kurās līgumslēdzēji vienojas par konkrētu tiesu, kas izšķirs to strīdu.

Šādas klauzulas ir īpaši noderīgas, ja iespējamā strīda puses dzīvo dažādās dalībvalstīs, jo tādējādi tiesu, kurai būs jurisdikcija, var noteikt jau iepriekš. Šādu klauzulu spēkā esību starp Eiropas Savienības dalībvalstīm reglamentē Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 12. decembra Regula (ES) Nr. 1215/2012.

Puses par tiesas izvēli var vienoties arī iekšzemes strīdos. Šādos gadījumos puses var vērsties miertiesā, kurai parastos apstākļos attiecīgajā lietā nebūtu jurisdikcijas prasības summas vai teritoriālās jurisdikcijas noteikumu dēļ. Pušu vienošanās var būt gan skaidri izteikta, gan izrietēt no fakta, ka atbildētājs ierodas tiesā, sāk izklāstīt savus argumentus un pirms aizstāvības sākšanas nav izteicis iebildumus pret lietas izskatītājas tiesas jurisdikciju. Tomēr puses nevar izvēlēties, kura apgabaltiesa izskatīs to lietu, jo noteikumi par jurisdikcijas noteikšanu, pamatojoties uz prasības summu, izriet no sabiedriskās politikas.

Jurisdikcijas klauzula ir spēkā vienīgi tad, ja tai ir piekritušas abas puses. Šīs vienošanās apliecinājums ir jāiesniedz atbilstīgi vispārējām tiesību normām.

Pušu brīvību izvēlēties tiesu dažkārt ierobežo normatīvie akti. Piemēram, Patērētāju juridiskās aizsardzības likums (*loi sur la protection juridique du consommateur*) paredz, ka klauzulas, kuru mērķis ir ierobežot patērētāju tiesības celt prasību vispārējās jurisdikcijas tiesās, nav spēkā.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Pirmajā instancē visas lietas atbilstīgi jurisdikcijai un neatkarīgi no prasības summas izskata specializētajās tiesās, kuras pastāv saskaņā ar Luksemburgas tiesību aktiem — darba tiesā, miertiesā (īres līgumu lietas), pirmās instances administratīvajā tiesā (*tribunal administratif*), Sociālā nodrošinājuma arbitražas padomē.

Tāpēc, piemēram, lai gan miertiesai atbilstīgi vispārējām tiesību normām parasti ir jurisdikcija tikai lietās, kurās prasības summa ir mazāka nekā 10 000 euro, šis ierobežojums neattiecas uz strīdiem par īres līgumiem.

Teritoriālā jurisdikcija

- Teritoriālās jurisdikcijas pamatnoteikums

Lai arī parasti jurisdikcija ir tiesai, kuras darbības teritorijā dzīvo atbildētājs, attiecībā uz specializētajām tiesām pastāv izņēmumi.

Piemēram, kompetentā darba tiesa parasti ir tā tiesa, kuras darbības teritorijā atrodas darbavieta, nevis tā tiesa, kuras darbības teritorijā dzīvo kāda no pusēm. Arī strīdos par īres līgumiem prasība ir ceļama tiesā, kuras darbības teritorijā atrodas konkrētais īres īpašums.

Jautājums par teritoriālo jurisdikciju nerodas attiecībā uz pirmās instances administratīvo tiesu vai Sociālā nodrošinājuma arbitražas padomi, jo to jurisdikcija aptver visu Luksemburgas Lielhercogisti.

- Pamatnoteikuma izņēmumi

Specializētajām tiesām ir vienīgi nepārprotami piešķirtā jurisdikcija, un parasti puses nevar izvēlēties citu tiesu, kā vien to, kas noteikta tiesību aktos.

Kopumā jurisdikciju uzskata par jautājumu, ko nosaka sabiedriskā politika (piemēram, darba tiesību lietās), tāpēc, pat ja puses pret jurisdikciju neiebilst, tiesai pēc savas iniciatīvas ir jāapsver, vai tai ir jurisdikcija attiecīgajā lietā. Kā skaidrots iepriekš, šis princips neattiecas uz mirtiesu lietās, kurās prasības summa pārsniedz mirtiesneša jurisdikcijai noteikto apmēru un starp pusēm pastāv skaidra vai klusējot izteikta vienošanās. Šādos gadījumos mirtiesneša nevar atteikties pieņemt jurisdikciju.

Noderīgas saites

<http://www.legilux.lu/>

<https://justice.public.lu/fr.html>

Saistīti dokumenti

[Tiesu sistēmas organizācija \(147 kb\) \(147 Kb\)](#)

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā saturs lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes saturs, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 10/01/2020

Piekrītība - Ungārija

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesens tika atjaunināta oriģinālvalodas [hu](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējis.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [en](#).

SATURS

- 1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?
- 2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?
 - 2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?
 - 2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)
 - 2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.
 - 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.
 - 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Saskaņā ar Likumu par tiesu organizāciju un administrāciju Ungārijā darbojas tikai viena veida specializēta tiesa: administratīvā un darba tiesa, kas izskata darba un administratīvās lietas. Lietas, kas nav darba vai administratīvās lietas, ir vispārējās piekritības tiesu kompetencē. Pat ja specializētā tiesa izskata lietu, apelācijas sūdzības neizskata specializētā tiesa, bet gan vispārējās piekritības tiesa, proti, apgabaltiesa (*törvényszék*), kurai ir jurisdikcija teritorijā, kurā atrodas administratīvā un darba tiesa.

Administratīvo un darba tiesu kompetencē ir lietas par administratīvo lēmumu pārskatīšanu, kā arī par darba strīdu un tamlīdzīgu tiesisko attiecību jautājumiem. Šādās lietās izskatāmie administratīvie lēmumi var būt šādi: lēmumi, ko par oficiāliem jautājumiem ir pieņēmusi iestāde vai iestādes vadītājs saskaņā ar Likumu par vispārējiem administratīvā procesa noteikumiem; tādu rīkojumu izpilde, kas izdoti oficiālu līgumsaistību pārkāpumu rezultātā; saistoši pašvaldību lēmumi un citu iestāžu, organizāciju vai personu lēmumi, kurus saskaņā ar citiem tiesību aktiem var izskatīt atbilstoši noteikumiem, kas piemērojami administratīvo lietu izskatīšanai.

Lietas par darba un tamlīdzīgu tiesisko attiecību jautājumiem, cita starpā ir lietas par prasību izpildi saskaņā ar darba tiesībām, vai lietas, kas izriet no darba civildienestā, darba valdībā un valsts sektorā, vai lietas par kooperatīvu dalībnieku attiecībām saistībā ar dienesta un nodarbinātības pienākumiem. Prasījumu saskaņā ar tiesību aktiem, kas reglamentē attiecības starp darbiniekiem un darba devējiem un ir tieši saistītas ar nodarbinātību, izpildi var arī panākt tiesvedībā par darba strīdiem. Administratīvo un darba tiesu jurisdikcija ietver arī administratīvos lēmumus, kas pieņemti darba un darba drošības inspekciju kontekstā, lēmumus attiecībā uz Nozares sociālā dialoga komitejas izveidi, dalību tajā un tās ietvaros realizētajām pilnvarām, administratīvos lēmumus, ko pieņēmusi valsts nodarbinātības iestāde saskaņā ar Likumu par nodarbinātības veicināšanu un bezdarba pabalstiem, kā arī sociālā nodrošinājuma jomā pieņemto lēmumu izskatīšanu tiesā. Šajos jautājumos administratīvās un darba tiesas darbojas saskaņā ar administratīvo lietu izskatīšanas noteikumiem.

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Saskaņā ar Likumu par tiesu organizāciju un administrāciju pirmajā instancē spriedumus pieņem rajona tiesas (*járásbíróság*) un apgabaltiesas. Visas prasības, kas saskaņā ar tiesību aktiem nav jāceļ apgabaltiesās, ir rajona tiesu kompetencē. Apgabaltiesu kompetencē ir šādas prasības:

- a) prasības par īpašumtiesībām, kuru vērtība pārsniedz 30 miljonus Ungārijas forintu, izņemot prasības par īpašumtiesībām, kuras izriet no laulāto attiecībām, ja tās iesniedz vienlaicīgi ar tiesvedību vai tādas tiesvedības gaitā, kas notiek ar laulāto attiecībām saistītos jautājumos;
- b) prasības par kompensācijas saņemšanu par zaudējumiem, ko nodarījušas personas, pildot savus oficiālos pienākumus valsts pārvaldē;
- c) strīdi par autortiesībām un saistītām tiesībām, tostarp prasības par tiesību izpildi un izmaksu segšanu kopīgas likumīgas pārvaldības ietvaros, kā arī prasības, kas attiecas uz rūpniecisko īpašumu, un lietas par tiesībām, kas noteiktas Civilt kodeksa 86. panta 3. un 4. punktā;
- d) prasības saistībā ar starptautiskiem preču pārvadājumu un transporta līgumiem;
- e) noteiktas prasības saistībā ar uzņēmumiem;
- f) noteiktas apgabaltiesā reģistrētas prasības, kuras saistītas ar organizācijām, kas nav uzņēmumi;
- g) prasības par tādu civiltiesisku prasījumu izpildi, kuri izriet no indivīdu tiesību pārkāpumiem, tostarp prasības par kompensācijām saistībā ar šādiem pārkāpumiem, ja tās iesniedz vienlaicīgi ar tiesvedību vai tādas tiesvedības gaitā;
- h) prasības par tiesiskajām attiecībām, kas izriet no vērtspapīriem;
- i) prasības par labojumiem presē.

Apgabaltiesas ne vien izskata lietas pirmajā instancē, bet arī pieņem spriedumus otrajā instancē attiecībā uz apelācijas sūdzībām par rajona tiesu un administratīvo un darba tiesu spriedumiem.

Tiesību aktos noteiktos gadījumos apelācijas apgabaltiesas (*Itélőtábla*) lemj par tiesību aizsardzības līdzekļu piemērošanu pret rajona tiesu un apgabaltiesu pieņemtiem lēmumiem, kā arī izskata citas lietas, kas tām nodotas to kompetences ietvaros. Ungārijas augstākās instances tiesa ir Ungārijas Augstākā tiesa (*Kúria*). Augstākā tiesa tiesību aktos noteiktos gadījumos izskata pieteikumus par tiesību aizsardzības līdzekļu piemērošanu pret apgabaltiesu un apelācijas apgabaltiesu spriedumiem, pārsūdzības pieteikumus, kā arī kolīzijas starp pašvaldību rīkojumiem un citiem tiesību aktiem un atceļ šādus rīkojumus. Turklāt Augstākā tiesa konstatē gadījumus, kad pašvaldības nepilda tiesību aktos noteiktos pienākumus, un izskata citas lietas, kas ir to kompetencē.

2.2 Teritoriālā piekrišana (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

2.2.1 Teritoriālās piekrišanas pamatnoteikums.

Kopumā tiesai, kuras jurisdikcijas teritorijā dzīvo atbildētājs, ir jurisdikcija izskatīt visas lietas, kurās citai tiesai nav noteikta ekskluzīva kompetence (vispārējā piekrišana). Ja atbildētāja dzīvesvieta atrodas ārpus Ungārijas, jurisdikcija tiek noteikta atbilstoši atbildētāja uzturēšanās vietai. Ja atbildētāja uzturēšanās vieta nav zināma vai tā atrodas ārvalstīs, tad tiek ņemta vērā atbildētāja pēdējā dzīvesvieta Ungārijā. Ja to noskaidrot nav iespējams vai arī atbildētājam šādas dzīvesvietas nav bijis, jurisdikciju nosaka atbilstoši prasītāja dzīvesvietai vai arī, ja tādas nav, tad atbilstoši prasītāja uzturēšanās vietai. Ja darbavieta un dzīvesvieta neatrodas vienā un tajā pašā ģeogrāfiskajā apgabalā, pēc atbildētāja pieprasījuma, kas veikts vēlākais lietas pirmajā sēdē, tiesa lietu nodod izskatīšanai un sprieduma pieņemšanai tai tiesai, kurai ir jurisdikcija apgabalā, kur atrodas atbildētāja darbavieta.

Ja prasība tiek celta pret juridisku personu, vispārējo jurisdikciju var noteikt atbilstoši juridiskās personas juridiskajai adresei vai tās organizācijas juridiskajai adresei, kurai ir tiesības šo personu pārstāvēt. Šādu gadījumā par juridiskās personas juridisko adresi uzskatāma tās darbības veikšanas vieta. Ja juridiskās personas juridiskā adrese ir Budapeštā, taču tās darbība aptver arī Peštas rajona teritoriju, tad lietu izskata tiesa, kurai ir jurisdikcija Peštas rajonā. Ja juridiskās personas juridiskā adrese neatrodas Ungārijā, tad jurisdikcija attiecībā uz Ungārijā reģistrētas juridiskas personas iesniegtām prasībām tiks noteikta atbilstoši šīs juridiskās personas juridiskajai adresei. Ja prasītājs ir Ungārijas fiziska persona, jurisdikciju nosaka vai nu atbilstoši prasītāja dzīvesvietai, vai arī, ja tas nav iespējams – viņa uzturēšanās vietai.

Nosakot jurisdikciju attiecībā uz prasībām, kas celtas pret organizācijām bez juridiskas personas statusa, attiecīgi piemēro noteikumus, kas attiecas uz juridiskām personām.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Visos gadījumos, kad nav noteikta citas tiesas ekskluzīvā kompetence, prasītājs pēc saviem ieskatiem un izpildoties noteiktiem priekšnoteikumiem, kas ir ietverti Civilprocesa noteikumos, var celt prasību citā tiesā atbilstoši Civilprocesa noteikumiem, nevis vispārējās piekrišanas tiesā attiecībā uz atbildētāju.

Piemēram, prasībās par īpašuma jautājumiem, tāda tiesa, kuras teritorijā atbildētājs uzturas paredzami ilgu laika posmu (piem., kā darbinieks vai students), arī uzskatāma par kompetentu. Ungārijas Bruņoto spēku un citu bruņoto spēku neprofesionālu dalībnieku gadījumā tiesas jurisdikciju nosaka atbilstoši personas pastāvīgajai dienesta vietai. Jurisdikciju atbilstoši šādiem apsvērumiem nevar noteikt tādu atbildētāju gadījumā, kuriem nav rīcības spējas dalībai tiesvedībā.

Ar īpašumu saistītas prasības pret atbildētāju, kuram Ungārijā nav ne dzīvesvietas, ne uzturēšanās vietas, var iesniegt arī tiesā, kurai ir jurisdikcija teritorijā, kur atrodas īpašums, kas ir tiesvedības strīdus priekšmets, vai arī kur atrodas atbildētāja apķīlājams īpašums. Ja attiecīgais īpašums sastāv no prasījuma, tad prasību var iesniegt apgabalā, kur atrodas atbildētāja parādnieka dzīvesvieta, vai, ja prasība ir attiecināma uz objektu, to var iesniegt arī vietā, kur atrodas šāds objekts.

Tiesās, kurām ir jurisdikcija prasītāja dzīvesvietas teritorijā, var iesniegt arī prasību par uzturēšanas līdzekļu, pabalstu un citu regulāru pabalstu saņemšanu.

Tiesās, kurām ir jurisdikcija bērna dzīvesvietas teritorijā, var iesniegt arī prasību par bērna aizgādību.

Prasību, kas attiecas uz nekustamā īpašuma īpašumtiesībām vai valdījuma tiesībām vai citām tiesībām nekustamajā īpašumā, vai arī uz tiesiskām attiecībām, kas saistītas ar nekustamo īpašumu, var iesniegt tiesā, kurai ir jurisdikcija teritorijā, kur atrodas nekustamais īpašums.

No uzņēmējdarbības organizāciju veiktiem darījumiem to darbības jomās izrietošas prasības arī var iesniegt tiesā, kurai ir jurisdikcija teritorijā, kur darījums ticis noslēgts vai izpildīts.

Prasības par zaudējumu atlīdzību var iesniegt tiesā, kurai ir jurisdikcija atbilstoši vietai, kur zaudējumi radušies.

Prasības, kas saistītas ar vekseļu darījumiem, var iesniegt tiesā, kurai ir jurisdikcija vietā, kur jāveic maksājums.

Kopīgu prasību var iesniegt pret sekundāro parādnieku un galveno parādnieku vai debitoru arī tiesā, kas ir kompetenta izskatīt lietu pret parādnieku uz jebkādu tādu apsvērumu pamata, ar kuriem tiek noteikta jurisdikcija. Ja persona ceļ prasību par starp divām citām pusēm notiekošās tiesvedības priekšmetu vai priekšmeta daļu, tiesa, kuras kompetencē ir minētā tiesvedība, uzskatāma par kompetentu arī attiecībā uz jebkādas citas prasības izskatīšanu, kuru šāda persona nolūkā izpildīt savu prasījumu var celt pret notiekošās tiesvedības pusēm.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Tiesību aktos var būt noteikti gadījumi, kas konkrētā lietā paredz ekskluzīvu kompetenci konkrētai tiesai. Šis noteikums attiecas uz, piemēram, turpmāk uzskaitītajiem gadījumiem.

Ja tiek apstrīdēts tāds administratīvais lēmums, kas attiecas uz ierašanos un uzturēšanos Ungārijas teritorijā, jurisdikcija tiek noteikta atbilstoši attiecīgās pirmās instances administratīvās iestādes atrašanās vietai. Ja tādējādi jurisdikciju noteikt nav iespējams, Budapeštas Administratīvajai un darba tiesai ir ekskluzīva kompetence.

Ja pirmās instances administratīvajai iestādei ir jurisdikcija visā valsts teritorijā, ar atsevišķiem izņēmumiem ekskluzīva kompetence ir Budapeštas Administratīvajai un darba tiesai.

Gadījumos, kad prasība celta par izpildes izbeigšanu vai ierobežošanu, ekskluzīva kompetence ir tiesai, kas izdevusi izpildes rīkojumu. Ja izpildes rīkojumu izdevusi apgabaltiesa, administratīvā un darba tiesa vai civiltiesību notārs, ekskluzīva kompetence ir tiesai, kurai ir jurisdikcija parādnieka dzīvesvietas teritorijā.

Prasības par īpašuma atbrīvošanu izpildes ietvaros ir tās rajona tiesas ekskluzīvajā kompetencē, kurai ir jurisdikcija teritorijā, kur īpašums ir apķīlāts.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi, ar īpašumu saistītās lietās puses var konkrētai tiesai piešķirt jurisdikciju izskatīt pušu faktisku strīdu vai citu strīdu, kas var izrietēt no konkrētajām tiesiskajām attiecībām. Puses par lietas jurisdikciju var vienoties rakstiski, mutiski vai ar rakstisku apliecinājumu veidā, kas atbilst uzņēmējdarbības praksei, kura nodibināta starp pusēm, vai arī starp pusēm, kas iesaistītas starptautiskajā tirdzniecībā — atbilstoši tirdzniecības praksēm, kuras pusēm ir zināmas vai kurām vajadzētu būt zināmām un kuras ir vispārzināmas, un kuras konkrētajā jomā regulāri pielieto puses, kas noslēdz līgumu, kurā ietilpst šāda jurisdikcijas klauzula. Puses nevar izvēlēties jurisdikciju lietās, kuru izskatīšanas ekskluzīvā kompetence konkrētai tiesai ir noteikta tiesību aktos. Ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi vai puses nav vienojušās citādi, izraudzītajai tiesai ir ekskluzīva kompetence. Jurisdikcijas klauzula attiecas arī uz tiesību pārņēmējiem. Ja jurisdikcija tiek noteikta līguma vispārējo noteikumu ietvaros, pēc atbildētāja pieprasījuma, kas sniegts vēlākais tiesvedības pirmajā sēdē, tiesa, kurai tika piešķirta jurisdikcija, nodod lietu izskatīšanai un sprieduma pasludināšanai tiesā, kurai ir jurisdikcija atbilstoši tiesību aktu pamatnoteikumiem.

Ar īpašumu saistītās lietās puses jurisdikciju nevar nodot Budapeštas Galvaspilsētas apgabaltiesai un Budapeštas Piepilsētas apgabaltiesai jomās, kuras ir apgabaltiesu kompetencē, un Peštas Centra rajona tiesai jomās, kuras ir rajona tiesu kompetencē, lai izskatītu pušu faktisku strīdu vai citu strīdu, kas var izrietēt no konkrētajām tiesiskajām attiecībām.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērstas?

Administratīvās un darba tiesas ir vienīgās Ungārijā darbojošās specializētās tiesas. Piemēram, darba strīdu lietās ekskluzīva kompetence ir administratīvajai un darba tiesai, kuras jurisdikcijas teritorijā ietilpst darba devēja juridiskā adrese vai arī kur atrodas darba devēja filiāle, kurā darbinieks saskaņā ar darba līgumu veic vai veica darba pienākumus.

Administratīvajos procesos, ja vien nav noteikta citas tiesas ekskluzīvā kompetence vai nav piemērojamas citas tiesību aktu normas, jurisdikcija tiek noteikta atbilstoši attiecīgās pirmās instances administratīvās iestādes atrašanās vietai. Ja pirmās instances administratīvās iestādes jurisdikcija ietver vairākus apgabalus (tostarp galvaspilsētu), jurisdikciju ar atsevišķiem izņēmumiem nosaka atbilstoši prasītāja dzīvesvietas adresei Ungārijā vai arī, ja tas nav iespējams, atbilstoši viņa uzturēšanās vietai, savukārt juridisko personu vai organizāciju bez juridiskas personas statusa gadījumā kompetentā tiesa ir tiesa, kurai ir jurisdikcija teritorijā, kur atrodas organizācijas juridiskā adrese Ungārijā. Ja administratīvais lēmums, kura pārskatīšana tiek pieprasīta, attiecas uz tiesībām vai pienākumiem, vai attiecībām saistībā ar nekustamo īpašumu, prasība ir jāiesniedz tiesā, kurai ir jurisdikcija teritorijā, kur atrodas nekustamais īpašums. Ja pārskatāmais administratīvais lēmums attiecas uz paziņojumu vai atļauju, vai arī uz tādu darbību, kas saistīta ar šādu paziņojumu vai atļauju, kompetentā tiesa ir tiesa, kurai ir jurisdikcija teritorijā,

kur tiek vai tiks veikta minētā darbība. Ja pirmās instances administratīvajai iestādei ir jurisdikcija visā valsts teritorijā, ar atsevišķiem izņēmumiem ekskluzīva kompetence ir Budapeštas Administratīvajai un darba tiesai.

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 10/11/2015

Piekrītība - Malta

SATURS

- 1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?
- 2 Ja lieta ir piekrītīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?
 - 2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?
 - 2.2 Teritoriālā piekrītība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)
 - 2.2.1 Teritoriālās piekrītības pamatnoteikums.
 - 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.
 - 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Tiesas vai tribunāla izvēle ir atkarīga no izskatāmās lietas veida. Absolūtais vairums civillietu un komercietu ietilpst parasto civiltiesu jurisdikcijā, jo komercietas nepastāv. Pastāv daži specializētie tribunāli, to skaitā:

Rūpniecības tribunāls (*Tribunal Industrijali*) — izskata lietas, kas ir saistītas ar negodīgu atlaišanu no darba un diskriminējošu attieksmi vai nelikumīgu izturēšanos darba vietā;

Īres regulācijas padome (*Bord tal-Kera*) — izskata lietas, kas ir saistītas ar izmaiņām īres nosacījumos, to skaitā īres maksas paaugstināšanu un īres līgumu izbeigšanu. Šīm lietām ir jābūt saistītām ar īres līgumu, kas noslēgts pirms 1995. gada 1. jūnija;

Zemes šķīrējtiesas padome (*Bord tal-Arbitraġġ dwar Artijiet*) — izskata lietas, kas ir saistītas ar ekspropriētu zemi un kompensācijas apjomu īpašniekam.

Visi šie tribunāli savas sēdes notur Valetā, tajā pašā ēkā, kur atrodas parastās tiesas.

Skatīt arī atbildi uz 4. jautājumu nodaļā "Lietu iesniegšana tiesā".

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

Lai noteiktu to, kurā tiesā ir jāiesniedz lieta, ir svarīgi iepazīties ar Maltas Tiesību aktu krājuma 12. nodaļu "Tiesu sistēmas organizācija un civilprocesa kodekss".

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Jā, ir atšķirība starp augstākajām tiesām un zemākajām tiesām. Atšķirība ir tāda, ka zemākās tiesas var uzklaut un izlemt civiltiesiskas lietas attiecībā uz visām prasībām, kuru summa nepārsniedz EUR 15 000. Augstākās tiesas savukārt izskata un izlemj tīri civiltiesiskas lietas attiecībā uz visām prasībām, kuru summa pārsniedz EUR 15 000, un visas lietas (neatkarīgi no prasības summas), kas attiecas uz nekustamo īpašumu vai uz atvieglojumiem, apgrūtinājumiem vai citām tiesībām saistībā ar nekustamo īpašumu, tostarp visas prasības par padzīšanu vai izlikšanu no nekustamā īpašuma (pilsētas vai lauku), ko nomā vai ir ieņēmušas personas, kuras tur uzturas vai kurām tur ir parastā dzīves vieta. Skatīt arī atbildi uz 4. jautājumu nodaļā "Lietu iesniegšana tiesā".

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

Pamatnoteikums ir tāds, ka teritoriālo jurisdikciju nosaka pēc vietas, kurā uzturas atbildētājs. Maltā jurisdikcija ir sadalīta starp Maltu un Gozo. Nepastāv tiesas, kas ir saistītas ar dažādām pilsētām. Lieta, kas attiecas uz personām, kuras uzturas vai kuru parastā dzīvesvieta atrodas Maltā, ir jāiesniedz Maltas tiesā. No otras puses, attiecībā uz personām, kuras uzturas vai kuru parastā dzīvesvieta atrodas Gozo, lieta ir jāiesniedz Gozo.

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.

Skatīt atbildi uz 2.2. jautājumu.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

Izņēmums no pamatnoteikuma ir situācija, kad saistības ir jāpilda noteiktā salā. Piemēram, ja atbildētājs dzīvo Gozo, bet saistība, kas ir prasības priekšmets, ir jāizpilda Maltā, jurisdikcija ir Maltas tiesām un visas lietas ir jāiesniedz Maltas tiesās, neņemot vērā faktu, ka atbildētājs dzīvo Gozo.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Saskaņā ar Maltas tiesību aktiem tiesību normas, kas attiecas uz teritoriālo jurisdikciju, nedod pusēm iespēju izvēlēties tiesu.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Tas ir jādara, ja saistības ir jāpilda noteiktā salā.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Attiecībā uz šo jautājumu nepastāv nekādas tiesību normas. Saskaņā ar Maltas tiesību aktiem puses nevar izvēlēties vērsties tiesā, kas citādi nebūtu kompetenta, pat ja puses par to vienojas. Uz apstākli, ka lieta nav piekritīga attiecīgajai tiesai, var norādīt pati tiesa, jo tas ir sabiedriskās kārtības jautājums.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Mājas lapa <http://www.judiciarymalta.gov.mt/the-courts> sniedz noteiktu informāciju par tiesu, kurā jums būtu jāiesniedz sava lieta. Pie tam jūs varat apmeklēt mājas lapu <http://justiceservices.gov.mt/>, kur varat piekļūt Maltas tiesību aktiem un saprast, kurā tiesā būtu jāvērsas. Padomu vajadzētu jautāt advokātam vai advokāta palīgam (*legal procurator*), kas paraksta aktus. Attiecībā uz specializētajiem tribunāliem — to jurisdikcija un kompetence ir izskaidrota tiesību aktos, ar kuriem tie ir izveidoti.

Links relatāti

<http://www.justice.gov.mt> [English](#)

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto

informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 28/11/2019

Piekrītība - Nīderlande

SATURS

- 1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?
- 2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?
 - 2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?
 - 2.2 Teritoriālā piekrītība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)
 - 2.2.1 Teritoriālās piekrītības pamatnoteikums.
 - 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.
 - 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Atbilstoši Nīderlandes civilprocesuālajām tiesībām nepastāv specializētas tiesas, piemēram, komercietisa vai darba tiesa. Rajona tiesai principā ir jurisdikcija visu veidu civilprocesuālā tiesvedībā.

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

Pirmās instances tiesas izskata visu veidu civillietas, izņemot tiesību aktos noteiktās lietas. Civiltiesai izskata lietas starp divām pusēm (privātpersonām vai juridiskām personām). Civiltiesai nav jurisdikcijas strīdos, attiecībā uz kuriem administratīvā tiesa ir noteikta kā kompetentā tiesa. Minētais attiecas uz strīdiem ar valsts pārvaldi (publiskām iestādēm). Nīderlandes tiesu sistēmā privāttiesību jomā ir noteiktas trīs veidu tiesas — rajona tiesas (*rechtbanken*), apelācijas tiesas (*gerechtshoven*) un Nīderlandes Augstākā tiesa (*Hoge Raad Nederlanden*).

Kopš 2013. gada 1. aprīļa Nīderlande ir sadalīta 10 tiesu rajonos, no kuriem katram ir sava tiesa — 11 tiesas ar jurisdikciju četrās teritorijās. Papildus ir četras apelācijas tiesas un viena Nīderlandes Augstākā tiesa.

Rajona tiesās ir izveidotas organizatoriskas struktūrvienības, kas zināmas kā "sektori". Ir apakšrajonu, administratīvo tiesību, civiltiesību un krimināltiesību sektori. Tiesai ir viena tiesneša nodaļa un plēnuma nodaļa. Viena tiesneša nodaļā ir viens tiesnesis; plēnuma nodaļā ir trīs tiesneši. Pamatprincips nosaka, ka apakšrajonu tiesu lietas, vienkāršas lietas un steidzamas lietas izskata viens tiesnesis. Arī daudzas ģimenes lietas izskata viens tiesnesis. Kā viena tiesneša nodaļas piemēru var minēt mazgadīgo tiesu, kas izskata konkrētas ar bērniem saistītas lietas. Juridiski sarežģītas lietas izskata plēnuma nodaļa.

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Tiesas lieta parasti tiek ierosināta rajona tiesā. Ir četru veidu rajona tiesas:

- civiltiesas (iedzīvotājs pret iedzīvotāju);
- administratīvās tiesas (iedzīvotājs pret publisku iestādi);
- krimināltiesas (likumpārkāpumi un noziedzīgi nodarījumi);
- apakšrajonu sektors.

Apelācijas tiesas

Ikviens, kurš nepiekrīt tiesas spriedumam, var to pārsūdzēt. Krimināllietas un civillietas tiek iesniegtas vienai no četrām apelācijas tiesām. Administratīvās lietās pārsūdzību atkarībā no tās priekšmeta var izskatīt:

- apelācijas tiesas (*gerechtshoven*);
- pēdējās instances tiesa sociālā nodrošinājuma jautājumos (*Centrale Raad van Beroep*);
- pēdējās instances administratīvā tiesa tirdzniecības un rūpniecības jautājumos (*College van Beroep voor het Bedrijfsleven*);
- Valsts padome (Administratīvo tiesu nodaļa) (*Raad van State (afdeling bestuursrechtspraak)*).

Augstākā tiesa

Nīderlandes Augstākā tiesa ir augstākā tiesu iestāde Nīderlandē civiltiesību, krimināltiesību un nodokļu tiesību jomā. Augstākā tiesa var atcelt spriedumus — jo īpaši apelācijas tiesu pieņemtos (zināma kā kasācija). Augstākā tiesa arī atbild par tiesiskās vienotības saglabāšanu un Nīderlandes tiesību attīstības koordinēšanu.

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

Nīderlandē ir pirmās instances rajona tiesas (*arrondissementrechtbanken*). Apelācijas tiesā var iesniegt apelāciju pret pirmās instances tiesas nolēmumu. Turklāt jautājumā par to, kurai no desmit tiesām ir jurisdikcija, piemēram, Amsterdamas rajona tiesai vai Leuwardenas rajona tiesai, svarīga ir "relatīvā jurisdikcija" — tās tiesas ģeogrāfiskā jurisdikcija, kurā tiek izskatīta lieta.

Attiecībā uz starptautiskām lietām, t. i., lietām, kam ir pārrobežu raksturs, kad ir noskaidrots, ka jurisdikcija ir Nīderlandes tiesai, vietējo jurisdikciju nosaka atbilstoši Nīderlandes tiesību aktiem, izņemot, ja noteikums, kas nosaka starptautisko jurisdikciju, norāda arī tiesu ar vietējo jurisdikciju, kā paredzēts regulas "Brisele I" (Padomes Regula (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās) 5. panta 1. vai 3. punktā.

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.

Pamatnoteikums attiecībā uz tiesvedību, ko uzsāk ar tiesas pavēsti pirmajā instancē, ir tāds, ka jurisdikcija ir atbildētāja dzīvesvietas tiesai (Civilprocesa kodeksa (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*) 99. pants). Ja dzīvesvieta Nīderlandē nav zināma, jurisdikcija ir atbildētāja faktiskās uzturēšanās vietas (Nīderlandē) tiesai.

Tiesas namu tiesas rajonā, kurā ir izskatāma apakšrajonu lieta, var noteikt, pamatojoties uz 2001. gada 10. decembra Pakārtoto (tiesas) sēžu norises vietu dekrēta (*Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen*) pielikumu (<http://www.overheid.nl>).

Noteikumus par rajona tiesu vietējo jurisdikciju piemēro *mutatis mutandis*.

Pamatnoteikums attiecībā uz tiesvedību, ko uzsāk ar prasības pieteikumu pirmajā instancē, ir tāds, ka jurisdikcija ir prasītāja (vai viena no prasītājiem vai vienas no ieinteresētajām personām, kas norādītas prasības pieteikumā) dzīvesvietas tiesai (Civilprocesa kodeksa 262. pants). Ja dzīvesvieta Nīderlandē nav zināma, jurisdikcija ir prasītāja faktiskās uzturēšanās vietas (Nīderlandē) tiesai. Ja prasības pieteikumu apvieno ar tiesvedību, kas uzsākta ar tiesas pavēsti, jurisdikcija ir arī tiesai, kurā norit šāda tiesvedība.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

Noteikumi, kas izklāstīti turpmāk 2.2.2.1., 2.2.2.2. un 2.2.2.3. punktā, attiecas galvenokārt uz tiesvedību, kas uzsākta ar tiesas pavēsti.

Tiesvedībā, kas uzsākta ar prasības pieteikumu, kur jurisdikcija ir pārsvarā prasītāja tiesai, piemēro atšķirīgus noteikumus attiecībā uz prasības pieteikumiem par uzturlīdzekļu maiņu.

Prasības pieteikums par partnera uzturlīdzekļu maiņu prasītājam jāiesniedz uzturlīdzekļu maksātāja dzīvesvietas tiesā. Uzturlīdzekļu maksātājam, kurš vēlas iesniegt prasības pieteikumu par uzturlīdzekļu maiņu, jāvērtē uzturlīdzekļu saņēmēja dzīvesvietas rajona tiesā.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Attiecībā uz tiesvedību, kas uzsākta ar tiesas pavēsti, Nīderlandes procesuālajās tiesībās ir ietverti vairāki noteikumi, kuros papildus kompetentajai tiesai, ko nosaka, piemērojot pamatnoteikumu (atbildētāja dzīvesvietas vai faktiskās uzturēšanās vietas tiesa), ir norādīta tiesa, kurai ir jurisdikcija. Tā ir alternatīva jurisdikcija. Prasītājs var izvēlēties starp tiesu, kas noteikta atbilstoši pamatnoteikumam, un tiesu, kas noteikta atbilstoši alternatīvās jurisdikcijas noteikumam. Turpmāk tekstā šī alternatīva izteikta ar vārdu "arī".

Lietās, ko ierosina ar tiesas pavēsti, ir piemērojami turpmāk izklāstītie noteikumi.

- Nodarbinātības/pārstāvības lietas

Nodarbinātības/pārstāvības lietās jurisdikcija ir arī tās vietas tiesai, kur parasti tiek veikts darbs (Civilprocesa kodeksa 100. pants).

- Patērētāju lietas

Patērētāju lietās jurisdikcija ir arī patērētāja dzīvesvietas tiesai vai, ja tādas nav, viņa faktiskās uzturēšanās vietas tiesai (Civilprocesa kodeksa 101. pants).

- Neatļauta darbība vai kvazidelikts

Lietās, kas saistītas ar neatļautu darbību vai kvazideliktu, jurisdikcija ir arī tās vietas tiesai, kurā izdarīta kaitnieciskā darbība (Civilprocesa kodeksa 102. pants).

- Nekustamais īpašums

Lietās, kas saistītas ar nekustamo īpašumu, jurisdikcija ir arī tiesai, kuras jurisdikcijā atrodas īpašums vai lielākā tā daļa (Civilprocesa kodeksa 103. pants). Lietās, kas saistītas ar mājokļu vai biroja telpu nomu, ekskluzīva jurisdikcija ir apakšrajona tiesai, kuras jurisdikcijā atrodas nomātais īpašums vai lielākā tā daļa.

- Mantošana

Lietās, kas saistītas ar mantošanu, jurisdikcija ir arī mirušās personas pēdējās dzīvesvietas tiesai (Civilprocesa kodeksa 104. pants).

- Juridiskas personas

Lietās, kas saistītas ar juridiskām personām (piemēram, juridisku personu likvidāciju, juridisku personu lēmumu spēkā neesību vai derīgumu, locekļu vai partneru tiesībām un pienākumiem), jurisdikcija ir arī tas vietas tiesai, kur juridiskā persona vai uzņēmums ir rezidents vai kur tas reģistrēts.

- Bankrots, maksājumu pārtraukšana un parāda pārstrukturēšana

Lietās, kas saistītas ar tiesību normu piemērošanu attiecībā uz fizisku personu bankrotu, maksājumu pārtraukšanu un parāda pārstrukturēšanu, jurisdikcija ir arī tiesai, kurai piesaistīts uzraudzības tiesnesis, vai, ja uzraudzības tiesnesis nav iecelts, tiesai, kas pasludinājusi maksājumu pārtraukšanu (Civilprocesa kodeksa 106. pants). Arī Bankrota likumā (*Faillissementswet*) ir ietverti īpaši noteikumi par jurisdikciju, kam ir prioritāte attiecībā pret jurisdikcijas noteikumiem, kuru pamatā ir Civilprocesa kodekss.

- Tiesas izvēle

Dažreiz puses starp tām noslēgtajā līgumā norāda citu tiesu, nevis tiesu, kurai ir jurisdikcija saskaņā ar tiesību normām (Civilprocesa kodeksa 108. panta 1. punkts). Šai izvēles brīvībai piemēro izņēmumus (Civilprocesa kodeksa 108. panta 2. punkts) saistībā ar patērētāju lietām, nomas lietām un darba līgumiem. Šādās lietās tiesa izvērtē, vai pastāv derīga tiesas izvēles klauzula (Civilprocesa kodeksa 110. pants).

- Prasītāja dzīvesvieta

Ja saskaņā ar iepriekš minētajiem noteikumiem par vietējo jurisdikciju nevar izraudzīties nevienu tiesu ar jurisdikciju Nīderlandē, Civilprocesa kodeksa 109. pants paredz, ka izņēmuma kārtā jurisdikcija var būt prasītāja dzīvesvietas tiesai. Šāda situācija var

rasties, ja darba ņēmējs vēlas izsaukt uz tiesu Nīderlandē ārvalstu darba devēju, kad darbs neaprobežojas ar konkrētu vietu, bet tiek veikts visas valsts teritorijā. Ja arī šādā veidā nevar izraudzīties tiesu, kam ir jurisdikcija, lietu iesniedz iztiesāšanai Hāgas rajona tiesā.

Attiecībā uz laulības šķiršanu ir arī norādīts:

laulības šķiršanas tiesas vietējo jurisdikciju reglamentē Civilprocesa kodeksa 262. pants. Pamatnoteikums ir tāds, ka jurisdikcija ir prasītāja (vai viena no prasītājiem vai vienas no ieinteresētajām personām, kas norādītas prasībā) dzīvesvietas tiesai, bet, ja šīs personas dzīvesvieta Nīderlandē nav zināma, jurisdikcija ir personas faktiskās uzturēšanās vietas (Nīderlandē) tiesai.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Nīderlandes procesuālajās tiesībās ir ietverti daži īpaši noteikumi par vietējo jurisdikciju, kuros ir atkāpes no pamatnoteikuma. Ir jāpiemēro īpašais noteikums. Turpmāk izklāstītajās īpašajās lietās jāizvēlas tiesa, kas nav atbildētāja dzīvesvietas tiesa.

- Nepilngadīgie

Lietās, kas saistītas ar nepilngadīgajiem, jurisdikcija ir nepilngadīgā dzīvesvietas tiesai vai, ja viņa dzīvesvieta nav Nīderlandē, faktiskās uzturēšanās vietas tiesai (Civilprocesa kodeksa 265. pants).

Šī nav alternatīva, bet īpašs noteikums, kas aizstāj pamatnoteikumu. Jurisdikcija ir nevis prasītāja dzīvesvietas vai uzturēšanās vietas tiesai (pamatnoteikums attiecībā uz tiesvedību, ko uzsāk, iesniedzot prasības pieteikumu), bet nepilngadīgā dzīvesvietas vai, ja dzīvesvieta nav Nīderlandē, faktiskās uzturēšanās vietas tiesai. Ja, piemērojot šo noteikumu, nevar izraudzīties konkrētu tiesu, jurisdikcija ir Hāgas rajona tiesai.

- Civilstāvoklis

Lietās, kas saistītas ar civilstāvokļa reģistru vai tajos reģistrējamo vai jau reģistrēto apliecību papildināšanu, reģistrāciju, reģistrācijas atcelšanu vai pārveidošanu, jurisdikcija ir tiesai, kuras jurisdikcijā apliecība ir reģistrēta vai ir reģistrējama (Civilprocesa kodeksa 263. pants). Lietās, kas saistītas ar Hāgas pašvaldības civilstāvokļa reģistros reģistrējamām vai jau reģistrētām apliecībām, saskaņā ar Civilkodeksa 1. grāmatu (*Burgerlijk Wetboek*) jurisdikcija ir Hāgas rajona tiesai.

- Uzbūvēta nekustamā īpašuma noma

Lietās, kas saistītas ar uzbūvēta nekustamā īpašuma vai tā daļas nomu, jurisdikcija ir tiesai, kuras jurisdikcijā atrodas nomātais īpašums (Civilprocesa kodeksa 264. pants).

- Aizbildnība pār pieaugušo, īpašuma fiduciārā pārvaldība, darbaudzināšana

Lietās, kas saistītas ar aizbildnību pār pieaugušo, īpašuma fiduciāro pārvaldību *pieaugušo vārdā* un darbaudzināšanu, jurisdikcija ir personas, uz kuras aizbildnību, īpašumu vai darbaudzināšanu attiecas lieta, dzīvesvietas tiesai vai, ja dzīvesvieta nav Nīderlandē, faktiskās uzturēšanās vietas tiesai (Civilprocesa kodeksa 266. pants).

- Prombūtnē esošas vai bezvēsts pazudušas personas; nāves fakta apstiprināšana (Civilprocesa kodeksa 267. pants)

Lietās, kas saistītas ar mantošanu, jurisdikcija ir mirušās personas pēdējās dzīvesvietas tiesai (Civilprocesa kodeksa 268. panta 1. punkts).

Lietās, kas saistītas ar prombūtnē esošām vai bezvēsts pazudušām personām, jurisdikcija ir personas dzīvesvietas, no kuras viņa devusies prom, tiesai. Attiecībā uz nāves fakta apstiprināšanu jurisdikcija ir Hāgas rajona tiesai (Civilprocesa kodeksa 269. pants). Tādējādi Civilprocesa kodeksa 269. pants darbojas kā drošības tīkls.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 108. pantu puses var izvēlēties tiesu rakstiski. Iespēja izvēlēties tiesu pastāv tikai attiecībā uz tiesiskām attiecībām, ko puses var brīvi noteikt. Tāpēc lietās, kas saistītas ar sabiedrisko kārtību, tiesas izvēle nav iespējama. Kā piemēru var minēt konkrētas ģimenes tiesību lietas un bankrota un maksājumu pārtraukšanas lietas. Apakšrajona tiesu lietās tiesas izvēle ir ierobežota. Piemēram, izvēlēties tiesu nav iespējams, ja prasības summa nepārsniedz EUR 25 000 (neatkarīgi no prasības veida).

Principā tiesai, kurai ir jurisdikcija, pamatojoties uz tiesas izvēles klauzulu, ir ekskluzīva jurisdikcija. Puses var skaidri vienoties par ekskluzīvas jurisdikcijas izslēgšanu.

Laulības šķiršanas lietās (laulības šķiršana, laulāto atšķiršana, reģistrētu partnerattiecību izbeigšanās, laulības izbeigšanās pēc laulāto nošķiršanas) piemēro īpašo noteikumu, kas paredzēts Civilprocesa kodeksa 270. panta 2. punktā. Saskaņā ar minēto

punktu tiesa, kam nav vietējās jurisdikcijas, parasti nodod lietu tiesai, kam ir jurisdikcija. Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 270. panta 2. punktu laulības šķiršanas lietās šāda situācija rodas tikai tad, ja atbildētājs (laulātais, pret kuru ir uzsākta tiesvedība) apstrīd tiesas jurisdikciju. Tiesas izvēle klusējot ir iespējama, ja visas uz tiesu uzaicinātās personas ierodas un nenorāda uz jurisdikcijas trūkumu vai ja otrs laulātais neierodas tiesā.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Atbilstoši Nīderlandes civilprocesa likumiem nepastāv specializētas tiesas.

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Vairumā gadījumu, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā saturs lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes saturs, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 21/08/2019

Piekrītība - Polija

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesens tika atjaunināta oriģinālvalodas [pl](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [en](#).

SATURS

- 1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?
- 2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādās tiesās), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?
 - 2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?
 - 2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)
 - 2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.
 - 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.
 - 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem un citu tiesu)?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Polijā civillietas izskata vispārējās piekritības tiesas (*sądy powszechne*) un Augstākā tiesa (*Sąd Najwyższy*) (sk. Tiesu sistēma dalībvalstīs — Polija), ja vien tās nav specializēto tiesu kompetencē.

Noteikumi par tiesu jurisdikciju ir ietverti Civilprocesa kodeksa (CPK, *Kodeks Postępowania Cywilnego*) 16.–18. un 27.–46. pantā.

Rajona tiesās (*sądy rejonowe*) civillietas izskata šādas nodaļas:

civillietu nodaļa;

ģimenes un mazgadīgo lietu nodaļa (bāriņtiesas, *sądy rodzinne*) — izskata ģimenes un aizbildnības lietas; lietas saistībā ar nepilngadīgo morāles pagrimumu un viņu izdarītām sodāmām darbībām; lietas, kas saistītas ar tādu personu ārstēšanu, kurām ir alkohola, narkotiku vai psihotropo vielu atkarība, kā arī lietas, kas saskaņā ar citiem tiesību aktiem ir aizbildnības tiesu kompetencē;

darba un sociālā nodrošinājuma lietu nodaļa (darba tiesas, *sądy pracy*) — izskata ar darba tiesībām un sociālo nodrošinājumu saistītas lietas;

komerclietu nodaļa (komercietības, *sądy gospodarcze*) izskata komercietības un civillietas starp saimnieciskām vienībām saistībā ar to darbībai; lietas saistībā ar uzņēmumu vai partneru attiecībām; lietas pret uzņēmumu valdes locekļiem saistībā ar prasībām, kas izriet no nepatiesām deklarācijām, kuras valdes locekļi iesniedz Valsts tiesu reģistram; lietas pret saimnieciskām vienībām, lai izdotu rīkojumu izbeigt kaitējumu videi, un bankrota lietas;

zemesgrāmatu nodaļa — uztur zemesgrāmatas un izskata citas civillietas, kas saistītas ar zemesgrāmatu procedūrām.

Apgabaltiesām (*sądy okręgowe*) Polijā ir atbilstošas nodaļas, izņemot zemesgrāmatu nodaļas un ģimenes un mazgadīgo lietu nodaļas. Apgabaltiesām Polijā ir ģimenes civillietu nodaļas, kas ir kompetentas izspriest jo īpaši lietas saistībā ar laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu un laulāto atšķiršanas izbeigšanu, laulības atzīšanu par neesošu, laulības esamības vai neesamības atzīšanu un lietas saistībā ar ārvalstu tiesu spriedumu izpildāmības atzīšanu ģimenes lietās.

Turklāt Varšavas apgabaltiesai ir šādas papildu struktūrvienības, kas darbojas kā nodaļas:

Konkurences un patērētāju tiesību aizsardzības tiesa (*Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów*), kuras darbības jomā ietilpst ar monopola prakses novēršanu saistītu lietu un enerģētikas regulējuma lietu iztiesāšana;

Kopienas preču zīmju un rūpniecisko dizainparaugu tiesa (*Sąd Wspólnotowych Znaków Towarowych i Wzorów Przemysłowych*), kura iztiesā lietas, kas saistītas ar rūpniecisko dizainparaugu un preču zīmju pārkāpumiem, šādu pārkāpumu draudiem vai to neesību, lietas, kas saistītas ar Kopienas dizainparaugu atzīšanu par spēkā neesošu, preču zīmju derīguma termiņa izbeigšanu vai to atzīšanu par spēkā neesošām, un lietas, kas saistītas ar preču zīmju pārkāpuma sekām.

Turklāt 2010. gada 1. janvārī Ļubļinas rajona tiesa tika izraudzīta par kompetento tiesu citu rajona tiesu jurisdikcijā esošu lietu izskatīšanai elektroniskā procedūrā ar maksājuma rīkojumiem.

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

Rajona tiesām parasti ir jurisdikcija civillietās pirmajā instancē. **Rajona tiesām** ir jurisdikcija visās lietās, izņemot lietas, kas saskaņā ar tiesību aktiem (CPK 16. un 507. pantu) ir piekritīgas apgabaltiesām.

Apgabaltiesām ir pirmās instances jurisdikcija attiecībā uz CPK 17. pantā uzskaitītajām lietām, proti:

- 1) ar īpašumu nesaistītām tiesībām un īpašuma prasībām, ko ierosina apvienojumā ar šādām tiesībām, izņemot [lietas par bērna izcelšanās noteikšanu vai apstrīdēšanu, lietas par paternitātes atzīšanas anulēšanu un lietas par adopcijas atcelšanu](#);
- 2) [autortiesību aizsardzības](#) un saistītu tiesību aizsardzības lietām, kā arī lietām, kas attiecas uz [izgudrojumiem, lietderīgajiem modeļiem](#), rūpnieciskajiem dizainparaugiem, preču zīmēm, ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm un integrālslēmu topogrāfijām, kā arī lietām, kas attiecas uz citu nemateriālā īpašuma tiesību aizsardzību;
- 3) lietām, ko ierosina atbilstoši [Preses likumam](#);
- 4) īpašuma tiesībām, ja strīdus priekšmeta vērtība pārsniedz 75 000 zlotu, izņemot [uzturīdzekļu lietas](#), lietas attiecībā uz [valdījuma tiesību pārkāpumiem](#), lietas attiecībā uz laulāto [mantas nošķiršanu](#), [zemesgrāmatas satura pielāgošanu](#) faktiskajam juridiskajam statusam, kā arī lietas, ko izskata [elektroniskā procedūrā ar maksājuma rīkojumiem](#);
- 5) sprieduma pasludināšanu kooperatīva sadalīšanas lēmuma vietā;
- 6) tādu lēmumu atcelšanu, anulēšanu vai neesības atzīšanu, kurus pieņēmušas juridisku personu pārvaldes struktūras vai organizatoriskas struktūrvienības, kas nav juridiskas personas, bet kam ar likumu ir piešķirts juridiskas personas statuss;
- 7) negodīgas konkurences novēršanu un apkarošanu;

8) kompensāciju par zaudējumiem, ko radījusi nelikumīga galīgā sprieduma pasludināšana.

Turklāt **apgabaltiesu** jurisdikcijā ietilpst, piemēram:

- 1) ar darbnespēju saistītas lietas;
- 2) lietas saistībā ar strīdu izšķiršanu par valstij piederošu uzņēmumu darbību starp uzņēmuma valdi un direktoru, starp uzņēmuma pārvaldes struktūrām un tā dibinātājstruktūrām un starp uzņēmuma pārvaldes struktūrām un struktūru, kas īsteno uzņēmuma uzraudzību;
- 3) ārvalstu tiesu spriedumu atzīšana un to paziņošana par izpildāmiem (CPK 1148.¹ un 1151.¹ pants).

Ar īpašuma tiesībām saistītās lietās prasītājam ir pienākums prasības izklāstā precizēt strīdus priekšmeta vērtību, izņemot, ja strīdus priekšmets ir konkrēta naudas summa.

Ar naudas prasībām saistītās lietās, pat ja šādas prasības izvirza kā alternatīvu citai prasībai, norādītā naudas summa ir strīdus priekšmeta vērtība.

Ar citu īpašumu saistītās lietās prasītājam ir pienākums precizēt strīdus priekšmeta vērtību, norādot naudas summu prasības izklāstā atbilstoši CPK 20.–24. pantam.

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Skatīt 2. punktu.

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

Polijas Civilprocesa kodeksā izšķir četrus tiesas jurisdikcijas veidus — vispārējo (27.–30. pants), alternatīvo (31.–37. pants), ekskluzīvo (38.–42. pants) un īpašo jurisdikciju (43.–46. pants).

Teritoriālā jurisdikcija ir sīkāk aprakstīta 2.2.1.–2.2.3. punktā.

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.

Vispārējā teritoriālā jurisdikcija

Prasības jāierosina pirmās instances tiesā, kuras teritoriālajā jurisdikcijā atrodas prasītāja domicils (CPK 27. pants).

Saskaņā ar Civilkodeksa 25. pantu fiziskas personas domicils ir pilsētā, kur persona uzturas ar nolūku tajā dzīvot pastāvīgi. Ja atbildētāja dzīvesvieta nav Polijā, vispārējo jurisdikciju nosaka atbilstoši viņa uzturēšanās vietai; ja uzturēšanās vieta nav zināma vai atrodas ārpus Polijas, prasības pieteikumus ir jāiesniedz atbilstoši atbildētāja pēdējam domicilam Polijā.

Prasības pieteikumus pret Valsts kasi ir jāiesniedz tiesai, kuras jurisdikcijā atrodas organizatoriskās struktūrvienības, uz kuru attiecas strīds, juridiskā adrese. Ja Valsts kasi pārstāv Polijas Republikas Ģenerālprokuratūra (*Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej*), prasības pieteikumi ir jāiesniedz tiesai, kuras jurisdikcijā ir reģistrētā adrese Prokuratūras filiālei, kas atbild par organizatorisko struktūrvienību, uz kuru attiecas strīds.

Prasības pieteikumi pret citām juridiskām personām un citām struktūrām, kas nav fiziskas personas, ir jāiesniedz tiesai, kuras jurisdikcijā ir to reģistrētā adrese (CPK 30. pants).

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

Skatīt 2.2.2.1. punktu.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Alternatīvā teritoriālā jurisdikcija ļauj prasītājam izvēlēties tiesu konkrētās lietās. Prasītājs var ierosināt prasību tiesā, kam ir vispārējā jurisdikcija, vai citā tiesā, kas norādīta CPK 32.–371. pantā.

Alternatīvā teritoriālā jurisdikcija ir paredzēta šādās lietās:

- par uzturlīdzekļu prasībām un par bērna izcelšanās noteikšanu un ar to saistītām prasībām — prasības var celt tiesā, kuras jurisdikcijā ir tiesīgās puses domicils;
- par īpašuma prasību pret saimniecisku vienību — prasības var celt tiesā, kuras jurisdikcijā atrodas vienības galvenā mītne vai filiāle, ja prasība ir saistīta ar galvenās mītnes vai filiāles darbībām. Tomēr tas neattiecas uz lietām, kurās saskaņā ar likumu Valsts kases ģenerālprokuratūra pārstāv Valsts kasi;

- par līguma esības atzīšanu, par līguma izpildi, izbeigšanu vai spēkā neesības atzīšanu, kā arī par zaudējumiem, kas radušies līguma neizpildes vai nepienācīgas izpildes dēļ — prasības var celt tiesā, kuras jurisdikcijā ir apstrīdētā līguma izpildes vieta; jebkādu šaubu gadījumā līguma izpildes vieta ir jāapstiprina ar dokumentu;
- par prasību, kas saistīta ar kaitējumu — prasības var celt tiesā, kuras teritoriālajā jurisdikcijā ir noticis kaitējumu izraisījušais notikums;
- par lietas sagatavošanas maksas samaksu — prasības var celt tiesā, kuras jurisdikcijā ir vieta, kur likumīgais pārstāvis sagatavojis lietu;
- par prasību, kas saistīta ar nekustamā īpašuma nomu (*najem* vai *dzierzawa*) — prasības var celt tiesā, kuras jurisdikcijā ir nekustamā īpašuma atrašanās vieta;
- pret pusi, kurai ir ar vekseli vai čeku noteikts pienākums — prasības var celt tiesā, kuras jurisdikcijā ir maksājuma veikšanas vieta. Ja ir vairākas puses, kurām ir ar vekseli vai čeku noteikts pienākums, tās visas kopā var iesūdzēt tiesā, kuras jurisdikcijā ir maksājuma veikšanas vieta, vai tiesā, kurai ir vispārējā jurisdikcija attiecībā uz vekselja vai čeka saņēmēju vai izdevēju;
- attiecībā uz darba tiesībām — prasības var celt tiesā, kuras teritoriālajā jurisdikcijā darbs tiek veikts, tika veikts vai bija jāveic, vai tiesā, kuras teritoriālajā jurisdikcijā atrodas darba vieta (CPK 461. panta 1. punkts).

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Tiesas **ekskluzīvā jurisdikcija** nozīmē, ka lietu var izskatīt tikai Kodeksā norādītā tiesa. Ekskluzīvā jurisdikcija ir paredzēta šādās lietās:

- attiecībā uz īpašumtiesībām vai citām lietu tiesībām uz nekustamo īpašumu — prasības var celt tikai tiesā, kuras jurisdikcijā ir nekustamā īpašuma atrašanās vieta; ja strīdus priekšmets ir zemes servitūts, jurisdikciju nosaka atbilstoši apgrūtinātā īpašuma atrašanās vietai;
- attiecībā uz mantojumu, neatņemamo daļu, kā arī legātiem, norādījumiem vai citiem testamentāriem rīkojumiem — prasības jāceļ tikai tiesā, kuras jurisdikcijā ir testatora pēdējā pastāvīgā dzīvesvieta, un — ja testatora domicilu Polijā nevar noskaidrot — tiesā, kuras jurisdikcijā atrodas mantojums vai tā daļa;
- attiecībā uz dalību kooperatīvā, partnerībā, uzņēmumā vai apvienībā — prasības var celt tiesā, kuras jurisdikcijā atrodas juridiskā adrese;
- attiecībā uz laulības attiecībām — prasības var celt tikai tiesā, kuras teritoriālajā jurisdikcijā atrodas laulāto pēdējā dzīvesvieta, pat ja vienam no laulātajiem joprojām ir domicils vai viņš(-a) pastāvīgi uzturas šādā jurisdikcijā. Ja šāda pamata jurisdikcijas noteikšanai nav, tiesa, kurai ir ekskluzīvā jurisdikcija, ir tiesa, kuras jurisdikcijā atrodas atbildētāja domicils; ja nav arī šī jurisdikcijas noteikšanas pamata, ekskluzīvā jurisdikcija ir tiesai, kuras jurisdikcijā atrodas prasītāja domicils;
- attiecībā uz bērnu un vecāku savstarpējām attiecībām un adoptētāja un adoptējamā savstarpējām attiecībām — prasības var celt tikai tiesā, kuras jurisdikcijā ir prasītāja domicils, ar nosacījumu, ka nav pamata celt prasību saskaņā ar vispārējās jurisdikcijas noteikumiem.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Īpašā jurisdikcija nozīmē, ka īpašos tiesību aktos paredzētās lietās jurisdikciju var noteikt citādi.

Tiesības izvēlēties tiesu ir piešķirtas prasītājam.

Ja ir pamatota vairāku tiesu jurisdikcija vai ja prasību ceļ pret vairākām personām, attiecībā uz kurām saskaņā ar tiesību aktiem par vispārējo jurisdikciju kompetence ir dažādām tiesām. Tas pats attiecas uz gadījumu, kad nekustamais īpašums, kura atrašanās vieta ir pamats tiesas jurisdikcijas noteikšanai, atrodas vairāku tiesu teritoriālajā jurisdikcijā.

Tiesības izvēlēties tiesu ir piešķirtas abām pusēm, pamatojoties uz vienošanos vai kopīgu pieprasījumu.

Puses var rakstiski vienoties iesniegt jau esošu strīdu vai strīdus, kas nākotnē var izrietēt no specifiskām tiesiskajām saistībām, pirmās instances tiesai, kurai nav teritoriālās jurisdikcijas atbilstoši tiesību aktiem. Tādā gadījumā šādai tiesai ir ekskluzīva jurisdikcija, ja vien puses nav vienojušas citādi vai prasītājs nav iesniedzis prasības izklāstu elektroniskā procedūrā ar maksājuma rīkojumu. Puses, rakstiski vienojoties, var arī ierobežot prasītāja tiesības izvēlēties starp vairākām tiesām, kas ir kompetentas iztiesāt šādus strīdus.

Tomēr puses nevar mainīt ekskluzīvo jurisdikciju.

Vienošanās par tiesas jurisdikciju jānoformē rakstveidā. Šādas vienošanās var būt daļa no vienošanās par materiālo tiesību normām (kā jurisdikcijas klauzula) vai būt atsevišķas vienošanās.

Lietās, kas saistītas ar darba tiesībām un sociālo nodrošinājumu, kompetentā tiesa pēc pušu kopīga pieprasījuma var nodot lietu iztiesāšanai citai līdzvērtīgai tiesai, kura izskata darba tiesību un sociālā nodrošinājuma lietas, ja tas ir pamatots ar steidzamības apsvērumiem.

Kompetento tiesu izraugās augstākas instances tiesa vai Augstākā tiesa.

Ja kompetentā tiesa nevar izskatīt lietu vai veikt citu darbību kāda šķēršļa dēļ, tās augstākās instances tiesa izraugās citu tiesu. Šādas izraudzīšanās iemesls var būt tikai šķērslis, kas liedz izskatīt lietu, piemēram, tiesneša izslēgšana vai nepārvarama vara.

Augstākajai tiesai ir pienākums izraudzīties tiesu, kurā jāceļ prasība, ja teritoriālo jurisdikciju nevar noteikt saskaņā ar Kodeksu, pamatojoties uz lietas apstākļiem (CPK 45. pants).

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Specializētās tiesas ir administratīvās tiesas (*sądy administracyjne*) un kara tiesas (*sądy wojskowe*).

Kara tiesu darbību reglamentē 1997. gada 21. augusta Kara tiesu organizācijas likums. Parasti šīs tiesas izskata krimināllietas Polijas Bruņotajos spēkos. Citas lietas var nodot to kompetencē, tikai pamatojoties uz likumu.

Administratīvo tiesu darbību reglamentē 2002. gada 25. jūlija Administratīvo tiesu organizācijas likums. Administratīvās tiesas nodrošina tiesiskumu, pārbaudot valsts pārvaldes iestāžu darbību, kā arī izšķirot kompetences strīdus un jurisdikcijas strīdus starp pašvaldības iestādēm un valsts pārvaldes iestādēm. Nav izslēgts, ka izņēmuma gadījumos administratīvā tiesa, pildot savus valsts pārvaldes iestāžu pārraudzības pienākumus, var iztiesāt civillietu.

Saistītās saites

Tieslietu ministrija

<https://www.ms.gov.pl/en/about-the-ministry-of-justice/>

Polijas vispārējās piekrišanas tiesību saraksts (informācija par adresēm)

<http://bip.ms.gov.pl/pl/rejstry-i-ewidencje/lista-sadow-powszechnych/>

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 12/06/2018

Piekrišana - Rumānija

SATURS

- 1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?
- 2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?
 - 2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?
 - 2.2 Teritoriālā piekrišana (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)
 - 2.2.1 Teritoriālās piekrišanas pamatnoteikums.
 - 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

- 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Rumānijā papildus vispārējās piekritības tiesām pastāv specializētās tiesas vai tiesu palātas, kas izšķir strīdus par konkrētiem jautājumiem.

Atbilstoši Likuma Nr. 304/2004 par tiesu sistēmas organizāciju noteikumiem Augstajai kasācijas un justīcijas tiesai (*Înalta Curte de Casație și Justiție*) ir četras nodaļas — I civillietu nodaļa, II civillietu nodaļa, Krimināllietu nodaļa, Administratīvās un nodokļu tiesvedības nodaļa, kas ir tiesas palāta deviņu tiesnešu sastāvā, un apvienotās nodaļas, katra ar savu jurisdikciju. Apelācijas tiesās, tribunālos vai — attiecīgā gadījumā — rajona tiesās ir specializētas nodaļas vai palātas, kas izskata civillietas, krimināllietas, lietas saistībā ar bērniem un ģimeni, lietas saistībā ar administratīviem un nodokļu strīdiem, lietas saistībā ar darba strīdiem un sociālo apdrošināšanu, uzņēmumiem, Tirdzniecības reģistru, maksātspēju, negodīgu konkurenci, kā arī lietas, kas saistītas ar jūrām un upēm. Vajadzības gadījumā minēto lietu iztiesāšanai var tikt izveidoti specializēti tribunāli.

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

Civilprocesa kodeksā ir noteikta vispārējā procedūra civillietu izskatīšanai. Kodeksa noteikumi ir piemērojami arī citām lietām, ciktāl tās reglamentējošie tiesību akti neparedz citādi.

Civilprocesa kodeksa 94.–97. pants reglamentē civiltiesu jurisdikciju saistībā ar prasību priekšmetu.

Rajona tiesas kā *pirmās instances tiesas* izskata šādas lietas, kurās prasības pieteikumus var (nevar) novērtēt naudas izteiksmē:

- prasības pieteikumi, kas atbilstoši *Civilkodeksam ir bāriņtiesas jurisdikcijā*;
- prasības pieteikumi saistībā ar civilstāvokļa aktu reģistrāciju;
- prasības pieteikumi saistībā ar tādu daudzdzīvokļu ēku / dzīvokļu / telpu apsaimniekošanu, kuru ekskluzīvie īpašnieki ir dažādas personas, un tiesiskajām attiecībām, ko māju īpašnieki nodibinājuši ar citām fiziskām vai juridiskām personām;
- prasības pieteikumi par izlikšanu no telpām;
- prasības pieteikumi saistībā ar kopējām māju sienām un grāvjiem, attālumu starp ēkām un stādījumiem, ceļa tiesībām, apgrūtinājumiem, citiem ierobežojumiem, kas skar īpašumtiesības;
- prasības pieteikumi saistībā ar robežu izmaiņām un robežu atzīmēšanu;
- prasības pieteikumi par valdījumu aizsardzību;
- prasības pieteikumi saistībā ar pozitīviem vai negatīviem pienākumiem, kuras nevar novērtēt naudas izteiksmē;
- prasības pieteikumi saistībā ar īpašuma dalīšanu tiesā neatkarīgi no iesaistītās vērtības;
- citi prasības pieteikumi, ko var novērtēt naudas izteiksmē, par summu līdz RON 200 000 neatkarīgi no pušu statusa.

Rajona tiesas izskata apelācijas pret lēmumiem, ko pieņēmušas publiskās iestādes, kurām ir jurisdikcija, un citas struktūras, kurām ir jurisdikcija. Rajona tiesas arī izskata jebkurus citus pieteikumus, kas saskaņā ar tiesību aktiem ir to jurisdikcijā.

Tribunāli izskata:

- kā pirmās instances tiesas — visus pieteikumus, kas saskaņā ar tiesību aktiem nav citu tiesu jurisdikcijā;
- kā apelācijas tiesas — apelācijas, kas iesniegtas pret tiesnešu pieņemtiem spriedumiem pirmajā instancē;
- kā pārskatīšanas tiesas — lietas, kas īpaši paredzētas tiesību aktos;
- jebkurus citus pieteikumus, kas saskaņā ar tiesību aktiem ir to jurisdikcijā.

Apelācijas tiesas izskata:

- kā pirmās instances tiesas — pieteikumus saistībā ar administratīviem un nodokļu strīdiem;
- kā apelācijas tiesas — apelācijas, kas iesniegtas pret tribunālu pieņemtiem spriedumiem pirmajā instancē;
- kā pārskatīšanas tiesas — lietas, kas īpaši paredzētas tiesību aktos;
- jebkurus citus pieteikumus, kas saskaņā ar tiesību aktiem ir to jurisdikcijā.

Augstā Kasācijas un justīcijas tiesa izskata:

- apelācijas pret apelācijas tiesu spriedumiem un citiem spriedumiem tiesību aktos paredzētajos gadījumos;
- pārskatītās lietas tiesiskuma interesēs;
- pieteikumus saistībā ar iepriekšēju nolēmumu konkrētu tiesību jautājumu noskaidrošanai;
- jebkurus citus pieteikumus, kas saskaņā ar tiesību aktiem ir tās jurisdikcijā.

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Rumānijas civiltiesību sistēmā izšķir zemākas un augstākas tiesas, ar jurisdikciju attiecībā uz prasību priekšmetu dažādo instanču tiesām nosakot atbilstoši funkcionāliem kritērijiem (pienākuma veids) un procesuāliem kritērijiem (vērtība, priekšmets vai būtība).

Ar Civilprocesa kodeksu ir ieviestas izmaiņas attiecībā uz jurisdikciju, kā rezultātā tribunāli ir kļuvuši par tiesām, kam ir pilna jurisdikcija izskatīt lietas pēc būtības pirmajā instancē. Rajona tiesu kompetencē ir izskatīt maza apmēra un/vai mazāk sarežģītas prasības, kas praksē ir sastopamas ļoti bieži.

Apelācijas tiesu kompetencē ir galvenokārt apelācijas sūdzību izskatīšana, savukārt Augstā Kasācijas un justīcijas tiesa ir vispārējās piekritības pārskatīšanas tiesa, kas nodrošina tiesību aktu vienādu interpretāciju un piemērošanu valsts līmenī.

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.

Noteikumi par Rumānijas civiltiesu sistēmas teritoriālo jurisdikciju ir noteikti Civilprocesa kodeksa 107. pantā un turpmākajos pantos.

Saskaņā ar vispārējo noteikumu prasības pieteikumu iesniedz atbildētāja domicila vai juridiskās adreses vietas tiesā.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

Pastāv īpaši noteikumi par teritoriālo jurisdikciju, piemēram:

- ja atbildētāja domicils / juridiskā adrese nav zināma, prasības pieteikumu iesniedz atbildētāja dzīvesvietas/pārstāvniecības vietas tiesā vai — ja šī vieta nav zināma — prasītāja domicila / juridiskās adreses / dzīvesvietas / pārstāvniecības vietas tiesā;
- prasības pieteikumus pret juridisko personu, kas ir privāttiesību subjekts, var arī iesniegt tās vietas tiesā, kur atrodas viens no šādas personas meitasuzņēmumiem, kam nav juridiskas personas statusa;
- prasības pieteikumu pret apvienību, uzņēmumu vai citu struktūru, kam nav juridiskas personas statusa, var iesniegt tiesai, kam ir jurisdikcija attiecībā uz personu, kurai saskaņā ar apvienības, uzņēmuma vai struktūras locekļu vienošanos ir uzticēta šo struktūru vadība vai pārvaldība; ja šādas personas nav, prasības pieteikumu var iesniegt tiesā, kam ir jurisdikcija attiecībā uz kādu no attiecīgās struktūrvienības locekļiem;
- prasības pieteikumus pret valsts iestādēm, centrālajām pārvaldes iestādēm vai vietējām pārvaldes iestādēm, kā arī iestādēm un juridiskām personām, kas ir publisko tiesību subjekti, var iesniegt prasītāja domicila / juridiskās adreses vietas tiesā vai atbildētāja juridiskās adreses vietas tiesā.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Rumānijas Civilprocesa kodeksā ir paredzēti alternatīvās jurisdikcijas noteikumi (113.–115. pants). Saskaņā ar minētajiem noteikumiem teritoriāla jurisdikcija ir arī šādām tiesām:

- prasītāja domicila tiesai (prasības par izcelšanās noteikšanu);
- prasītāja–uzturlīdzekļu saņēmēja domicila tiesa (uzturlīdzekļu maksāšanas pienākums);
- līgumā paredzētās līgumsaistību izpildes vietas tiesai;
- ģeogrāfiskā atrašanās vietas tiesai (noma, zemes reģistrācija / pamatojums / labojumi);
- izbraukšanas (izlidošanas) / iebraukšanas (ielidošanas) vietas tiesai (transporta līgumi);
- maksājuma veikšanas vietas tiesai (vienkāršie vekselji, čeki, pārvedu vekselji vai citi vērtspapīri);
- patērētāja domicila tiesai (zaudējumu atlīdzība patērētājiem par līgumiem, kas noslēgti ar speciālistiem);
- kaitējuma/delikta izdarīšanas vietas tiesai vai zaudējumu rašanās vietas tiesai — tādu prasības pieteikumu gadījumā, kas attiecas uz saistībām, kuras izriet no šādām darbībām.

Ja atbildētājs ārpus sava domicila regulāri veic profesionālas darbības / lauksaimnieciskas, komerciālas, rūpnieciskas vai tamlīdzīgas darbības, prasības pieteikumu var iesniegt arī tās vietas tiesā, kur tiek veiktas šādas darbības, attiecībā uz finansiālām saistībām, kas rodas šādā vietā vai ir izpildāmas šādā vietā.

Apdrošināšanas lietās prasības pieteikumu par atlīdzību var arī iesniegt apdrošinātās personas domicila vai juridiskās adreses vietas tiesā, apdrošināto aktīvu atrašanās vietas tiesā vai apdrošinātā riska rašanās vietas tiesā.

Jurisdikcijas izvēli uz vienošanās pamata uzskata par spēkā neesošu, ja tā veikta, pirms radušās tiesības uz kompensāciju, savukārt lietās, kas saistītas ar obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu, cietusī puse var arī tieši uzsākt tiesvedību sava domicila / juridiskās adreses vietas tiesā.

Aizsargātās personas domicila/dzīvesvietas tiesa pieņem lēmumu par teritoriālo jurisdikciju attiecībā uz prasības pieteikumiem par fizisku personu aizsardzību, kuras saskaņā ar Civilt kodeksu ir bāriņtiesu kompetencē. Attiecībā uz prasības pieteikumiem bāriņtiesai atļaut juridiska akta noslēgšanu (saistībā ar ģeogrāfisko) jurisdikcija ir arī ģeogrāfiskā atrašanās vietas tiesai. Šādā gadījumā bāriņtiesa, kas pasludinājusi spriedumu, iesniedz sprieduma kopiju aizsargātās personas domicila/dzīvesvietas bāriņtiesai.

Prasības pieteikums par laulības šķiršanu ir laulāto pēdējā kopīgā mājokļa vietas rajona tiesas jurisdikcijā. Ja laulātajiem nav kopīga mājokļa vai ja neviens no laulātajiem vairs nedzīvo vietā, kura ir rajona tiesas jurisdikcijā un kur atrodas kopīgais mājoklis, jurisdikcija ir atbildētāja mājokļa atrašanās vietas rajona tiesai. Ja atbildētājs nedzīvo Rumānijā un Rumānijas tiesām ir starptautiska jurisdikcija, kompetentā tiesa ir prasītāja mājokļa atrašanās vietas tiesa. Ja ne prasītājs, ne atbildētājs nedzīvo Rumānijā, puses var vienoties iesniegt prasības pieteikumu par laulības šķiršanu jebkurā rajona tiesā Rumānijā. Ja šādu vienošanos nenoslēdz, prasības pieteikumu par laulības šķiršanu iesniedz Bukarestes 5. rajona tiesā (Civilprocesa kodeksa 914. pants).

Prasības pieteikumus par individuālu darba strīdu izšķiršanu iesniedz prasītāja domicila / darba vietas tribunālā (Likuma Nr. 53 /2003 (Darba kodekss) 269. pants).

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Noteikumi par ekskluzīvo teritoriālo jurisdikciju ir paredzēti Civilprocesa kodeksa 117.–121. pantā. Saskaņā ar minētajiem noteikumiem:

- prasības pieteikumi par nekustamā ģeogrāfiskā tiesībām iesniedz tikai ģeogrāfiskā atrašanās vietas tiesai. Ja ģeogrāfiskums atrodas vietā, kas ir vairāku tiesu jurisdikcijā, prasības pieteikumu iesniedz atbildētāja domicila/dzīvesvietas tiesā, ja domicils /dzīvesvieta ir kādā no šīm teritoriālajām jurisdikcijām, vai arī jebkurai no tiesām, kuru jurisdikcijā atrodas ģeogrāfiskums. Šo noteikumu piemēro arī attiecībā uz prasības pieteikumiem par valdījumu aizsardzību, prasības pieteikumiem par robežu atzīmēšanu, prasības pieteikumiem par nekustamā ģeogrāfiskā tiesību ierobežojumiem un prasības pieteikumiem par ģeogrāfiskā dalīšanu tiesā, ja no mantojuma neizriet nedalītas kopģeogrāfiskā tiesības;
- mantojuma lietās līdz nedalīto kopģeogrāfiskā tiesību sadalīšanai mirušās personas pēdējā domicila tiesai ir ekskluzīva jurisdikcija attiecībā uz prasības pieteikumiem par:
 - testamentāro rīkojumu derīgumu vai izpildi;
 - mantojumu, mantojuma nodevām un nodevām saistībā ar mantinieku iespējamām prasībām citam pret citu;
 - mirušās personas legātāru/kreditoru prasībām pret jebkuru no mantiniekiem/testamenta izpildītājiem;

- attiecībā uz prasībām, kas saistītas ar uzņēmumiem, līdz likvidācijas/dereģistrācijas procesa pabeigšanai ekskluzīva jurisdikcija ir uzņēmuma galvenā biroja atrašanās vietas tiesai;
- parādnieka biroja atrašanās vietas tribunālam ir ekskluzīva jurisdikcija attiecībā uz prasībām par maksātnespēju / kreditoru vienošanos;
- speciālistu prasības pret patērētājiem var iesniegt tikai patērētāja domicila tiesā.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Puses rakstiski vai — attiecībā uz noteikšiem strīdiem — sniedzot mutisku paziņojumu tiesā var vienoties, ka lietas, kas saistītas ar aktīviem un citām tiesībām, kādas pusēm var būt, izskata citas tiesas, nevis tiesas, kam būtu teritoriālā jurisdikcija, ja vien tām nav ekskluzīva jurisdikcija. Strīdos, kas saistīti ar patērētāju tiesību aizsardzību, un citos gadījumos, kas paredzēti tiesību aktos, puses var vienoties par jurisdikcijas izvēli tikai pēc tam, kad ir radušās tiesības uz atlīdzību, un jebkuru vienošanos par pretējo uzskata par spēkā neesošu (Civilprocesa kodeksa 126. pants).

Blakusprasības, papildu prasības un izrietošas prasības pieteikumus iesniedz tiesā, kam ir jurisdikcija attiecībā uz pamatprasību, pat ja to priekšmets ir citas tiesas kompetencē vai tās ir citas tiesas teritoriālajā jurisdikcijā, izņemot pieteikumus par maksātnespēju un kreditoru vienošanos. Šie noteikumi ir piemērojami arī tad, ja ar tiesību aktiem jurisdikcija attiecībā uz pamatprasību ir noteikta specializētai tiesas nodaļai vai palātai. Ja tiesai ir ekskluzīva jurisdikcija attiecībā uz vienu no pusēm, tai ir ekskluzīva jurisdikcija attiecībā uz visām pusēm (Civilprocesa kodeksa 123. pants).

Turklāt atbilstoši Civilprocesa kodeksa 124. panta noteikumiem tiesa, kas ir kompetenta spriest par pamatprasību, spriež arī par aizstāvības līdzekļiem un izņēmumiem, izņemot tos, kas ir prejudiciāli jautājumi un ir citas tiesas ekskluzīvā jurisdikcijā, savukārt par procesuāliem incidentiem spriež tiesa, kurai tie iesniegti izskatīšanai.

Puses vai tiesnesis jebkurā tiesvedības procesa posmā var izvirzīt pretenzijas par tiesu jurisdikcijas vispārējo trūkumu. Pretenzijas par jurisdikcijas trūkumu saistībā ar prasības priekšmetu un par teritoriālās jurisdikcijas trūkumu saistībā ar sabiedrisko kārtību jāizvirza pirmajā tiesas sēdē, uz kuru puses ieradušās, saņemot pavēsti par ierašanos pirmajā tiesā, savukārt pretenzijas par jurisdikcijas trūkumu saistībā ar privātu rīkojumu var izvirzīt tikai atbildētājs, izmantojot aizstāvības līdzekļus, vai, ja aizstāvība nav obligāta, vēlākais pirmajā tiesas sēdē, uz kuru atbildētājs ieradies, saņemot pavēsti par ierašanos pirmajā tiesā. Ja jurisdikcijas trūkums nav saistīts ar sabiedrisko kārtību, puse, kas iesniegusi prasības pieteikumu tiesā, kurai nav jurisdikcijas, nevar pieprasīt jurisdikcijas trūkuma pasludināšanu (Jaunā civilprocesa kodeksa 130. pants).

Pārrobežu civilstrīdos, lietās, kas saistītas ar pusēm brīvi pieejamām tiesībām atbilstoši Rumānijas tiesību aktiem, ja puses noslēgušas derīgu vienošanos par to, ka Rumānijas tiesām ir jurisdikcija spriest par aktuālo strīdu vai iespējamiem strīdiem saistībā ar šādām tiesībām, jurisdikcija lemt par šādām lietām ir tikai Rumānijas tiesām. Ja vien tiesību akti neparedz citādi, Rumānijas tiesai, uz kuru izsaukts atbildētājs, ir jurisdikcija spriest par prasības pieteikumu, ja atbildētājs ierodas tiesā un iesniedz aizstāvības līdzekļus saistībā ar lietas būtību, nepieprasot izņēmumu saistībā ar jurisdikcijas trūkumu vēlākais līdz pirmajā tiesā notiekošās tiesvedības pierādījumu iegūšanas posma beigām. Abos iepriekš minētajos gadījumos Rumānijas tiesa var noraidīt prasības pieteikumu, ja, izvērtējot visus lietas apstākļus, ir skaidrs, ka strīdam nav būtiskas saiknes ar Rumāniju (Jaunā civilprocesa kodeksa 1066. pants).

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Skatīt atbildes uz 1., 2., 2.1., 2.2., 2.2.2.1., 2.2.2.2. punktu.

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 13/06/2018

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [sl](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [en](#).

SATURS

- 1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?
- 2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?
 - 2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?
 - 2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)
 - 2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.
 - 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.
 - 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Slovēnijā civiltiesisku strīdu prasību izskatīšana pirmajā instancē ir vietējo tiesu (*okrajna sodišča*) un apgabaltiesu (*okrožna sodišča*) jurisdikcijā. Tās ir kompetentas izlemt visas lietas un strīdus civiltiesību jautājumos (par kompensāciju piešķiršanu, par īpašumu, kā arī ģimenes strīdus u. c.). Jurisdikcijas nodalīšana starp vietējām tiesām un apgabaltiesām ir aplūkota turpmāk.

Savukārt ar komercietībām saistītu lietu izskatīšana un iztiesāšana pirmajā instancē ir tikai apgabaltiesu kompetencē.

Komercietiskie strīdi ir strīdi, kuros katra puse civillietā ir uzņēmums, iestāde (tostarp valsts iestāde), kooperatīvs, valsts vai vietējā pašvaldība. Komerctiesiskie strīdi ir arī strīdi, kas saistīti ar juridiskajām attiecībām starp individuālajiem uzņēmējiem (saistībā ar to ienākumus nesošo darbību), no vienas puses, un uzņēmumu, iestādi (tostarp valsts iestādi), kooperatīvu, valsti vai vietējo pašvaldību, no otras puses.

Tiesību akti paredz, ka darba strīdi ir darba tiesu (*delovna sodišča*) un sociālo lietu tiesu (*socialna sodišča*) jurisdikcijā, pat ja lieta ir saistīta ar civiltiesisku strīdu. Darba strīdi aptver attiecības starp darba devēju un darbinieku, kā arī tādu tiesību un pienākumu pārkāpumus, kuri izriet no darba tiesiskajām attiecībām. Darba tiesas ir kompetentas iztiesāt individuālus darba strīdus (strīdus, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, strīdus, kas attiecas uz īpašumtiesībām saistībā ar šādām attiecībām), kolektīvus darba strīdus (strīdus, kuros viena puse parasti ir arodbiedrība vai cita darbinieku pārstāvības institucionāla forma), strīdus par streiku atbilstību likumam un strīdus par darbinieku tiesībām uz darbinieku līdždalību uzņēmuma vadīšanā, kas paredzētas Slovēnijas tiesību aktos. Sociālo lietu tiesas lemj par tiesībām, kas ir saistītas ar darbnespēju un pensiju apdrošināšanu, veselības apdrošināšanu un bezdarba apdrošināšanu, kā arī par tiesībām uz ģimenes un sociālajiem pabalstiem.

Tā kā jautājums par jurisdikciju rodas tikai tad, kad prasība par darbību vai strīdu ir iesniegta tiesā (pirms tiesa izskata un iztiesā lietu, tā vispirms nosaka, vai lieta ir iesniegta pēc piekritības), ieteicams pirms tam konsultēties ar advokātu, lai izvairītos no nepamatotas kavēšanās. Katrā procesā, ko tiesa īsteno, tai vienmēr jāpievērš uzmanība jurisdikcijas jautājumam un jāpārlicinās, ka lieta nav piekritīga nevienai citai iestādei (piem., administratīvai iestādei). Ja tiesa atklāj, ka lieta ir piekritīga citai iestādei, tā prasītāja lietu izbeidz; tā rezultātā nevajadzīgi tiek zaudēts laiks un palielinās puses izmaksas.

Informāciju par tiesu struktūru, atrašanās vietu un jurisdikciju var atrast arī Slovēnijas Republikas Augstākās tiesas (*Vrhovno sodišče Republike Slovenije*) oficiālajā tīmekļa vietnē: <http://www.sodisce.si/>.

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

Prasību var iesniegt jebkurā Slovēnijas Republikas tiesā, bet ikvienam prasības iesniedzējam jāpievērš uzmanība *ratione materiae* jurisdikcijai (t. i., tam, kurai tiesai ir jurisdikcija pēc lietas satura) un teritoriālajai jurisdikcijai. Pamatinformācija, tostarp visu Slovēnijas vietējo tiesu un apgabaltiesu adreses, ir pieejama Slovēnijas Republikas Augstākās tiesas tīmekļa vietnē: <http://www.sodisce.si/>.

Slovēnijā *ratione materiae* jurisdikcija pirmajā instancē jeb tiesas iespējas iztiesāt puses konkrēto prasību tiek dalītas starp vietējām tiesām un apgabaltiesām. Lai noteiktu, kura tiesa iztiesās lietu, izšķiroši ir šādi divi kritēriji: prasības summa (strīda priekšmets) un strīdā iesaistīto attiecību likumiskais pamats (strīda priekšmets un saturs).

Galvenais noteikums ir, ka apgabaltiesa lemj svarīgākus strīdus, kur strīda priekšmetam ir liela vērtība vai kur strīds ir būtiski svarīgs saistībā ar puses dzīvi, vai lietas, kas ir juridiski sarežģītas, jo iztiesāšanā tiesām ir jāpiemēro tiesību akti, kas skar sarežģītus un sensitīvus juridiskos jautājumus (piem., laulības šķiršana, bērna uzturēšana).

Otrajā instancē tiesu spriež augstās tiesas (*višja sodišča*), un Slovēnijā tādas ir četras. Šādā tiesā iesniegt prasību tieši nav iespējams. Augstās tiesas iztiesā apelācijas sūdzības par vietējo tiesu un apgabaltiesu pieņemtajiem lēmumiem; tās arī iztiesā strīdus attiecībā uz vietējo tiesu un apgabaltiesu jurisdikciju to piekritības teritorijā.

Slovēnijas Republikas Augstākajai tiesai ir jurisdikcija iztiesāt apelācijas sūdzības par augsto tiesu spriedumiem, it sevišķi saistībā ar lēmumiem par pārskatīšanu un lūgumiem par likumības aizsardzību. Ja tiek iesniegta prasība par ārkārtas tiesību aizsardzības līdzekļiem, ir nepieciešams, lai ieinteresētā puse piesaistītu arī advokātu; likumā noteikts, ka ģpašas procesuālās darbības Augstākajā tiesā var veikt tikai kvalificēti advokāti.

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Kā norādīts iepriekšējā punktā, pirmajā instancē jurisdikciju daļa vietējās tiesas un apgabaltiesas, taču starp šīm divām tiesām nav stingras hierarhijas. Tiesu jurisdikciju nosaka likums, bet kopumā apgabaltiesas galvenokārt izskata lietas, kas ir juridiski un faktiski sarežģītākas.

Civilprocesa likums (*Zakon o pravdnem postopku, ZPP*) paredz, ka vietējām tiesām, un tādas Slovēnijā ir 44, ir jurisdikcija iztiesāt šādas lietas:

- ģpašuma prasības, ja strīda priekšmeta summa nepārsniedz EUR 20 000,
- strīdus par tiesību pārkāpšanu,
- strīdus par servitūtiem un apgrūtinājumiem,
- strīdus par ģres un nomas attiecībām.

Vietējās tiesas izskata arī juridiskās palīdzības lietas, kurās saskaņā ar tiesību aktiem nevienai citai tiesai nav jurisdikcijas, kā arī citas tiesību aktos noteiktās lietas.

Apgabaltiesām, un tādas Slovēnijā ir 11, ir jurisdikcija iztiesāt šādas lietas:

- ģpašuma prasības, ja strīda priekšmeta summa pārsniedz EUR 20 000,
- strīdus par paternitātes vai maternitātes noteikšanu, vai apstrīdēšanu,
- laulības strīdus,
- strīdus par likumisku uzturēšanu,
- strīdus par bērnu aizsardzību un audzināšanu,
- strīdus par bērnu saskarsmi ar vecākiem un citām personām, kad tie tiek iztiesāti kopā ar strīdiem par bērnu aizsardzību un audzināšanu,
- strīdus par autortiesībām un strīdus par izgudrojumu un preču zīmju aizsardzību vai tiesībām izmantot tirdzniecības nosaukumu, un strīdus saistībā ar konkurences aizsardzības noteikumiem,
- komerciesiskus strīdus,

- strīdus, kas izriet no bankrota procedūras.

Intelektuālā īpašuma tiesību iztiesāšana pirmajā instancē ir vienīgi Ļubļanas apgabaltiesas teritoriālajā jurisdikcijā. Apgabaltiesām ir arī jurisdikcija attiecībā uz prasībām pēc starptautiskas juridiskās palīdzības un pēc juridiskās palīdzības saistībā ar ārvalstu tiesu spriedumu atzīšanu, kā arī citās lietās, kas noteiktas tiesību aktos.

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

Principā Slovēnijā prasību var iesniegt jebkurā pirmās instances tiesā, kas minēta iepriekšējos punktos. Tiesai, kurā puse iesniedz prasību, ir jālemj par prasības piekritību, pirms sākas iztiesāšana. Ja tiesa uzskata, ka tai konkrētajā lietā nav teritoriālas jurisdikcijas, tā var paziņot, ka tai nav jurisdikcijas un nodot lietu citai tiesai; lai gan šādi tā var rīkoties tikai tad, ja pretējā puse vērš uzmanību uz jurisdikcijas neesamību; tiesai ir pienākums to darīt, ja citai tiesai ir īpaša teritoriālā jurisdikcija iztiesāt konkrēto lietu. Neatkarīgi no iepriekš minētā, pastāv daži vispārīgi noteikumi, kurus piemēro, lai noteiktu tiesu teritoriālo jurisdikciju, un kurus ņem vērā, lai nodrošinātu mazākus izdevumus un pēc iespējas ātrāku lietas izskatīšanu.

ZPP ietver noteikumu par vispārējo un īpašo teritoriālo jurisdikciju; to nosaka pēc strīda priekšmeta un pēc strīdā iesaistītajām pusēm. Precīzāka informācija izklāstīta turpmāk minētajos punktos.

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.

Tas paredz, ka gadījumā, ja prasība tiek iesniegta pret fizisku vai juridisku personu, prasība ir jāiesniedz tiesā, kuras jurisdikcijā atrodas teritorija, kur ir atbildētāja pastāvīgā dzīvesvieta vai juridiskās personas juridiskā adrese. Ja lieta ir ierosināta pret ārvalstu fizisku vai juridisku personu, galvenā teritoriālās jurisdikcijas tiesa ir tiesa, kuras jurisdikcijā atrodas teritorija, kur ir fiziskās personas dzīvesvieta Slovēnijā vai juridiskās personas filiāle.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

Dažās konkrētās lietās ZPP ļauj lietas pusēm iesniegt prasību citā tiesā, nevis noteikumos paredzētajā galvenajā tiesā. Konkrēti definētos gadījumos (atkarībā no strīda priekšmeta vai satura) puse var iesniegt prasību tikai tajā tiesā, kurai vienīgajai ir kompetence iztiesāt izskatāmo lietu; šajā gadījumā to dēvē par ekskluzīvu teritoriālo jurisdikciju.

Ja prasītājs iesniedz prasību tiesā, kurai nav teritoriālās jurisdikcijas, tiek paziņots, ka tiesai nav attiecīgās jurisdikcijas un lieta tiek nodota citai tiesai pēc piekritības, kur lietas izskatīšana turpinās, it kā tā būtu ierosināta tur.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Kā minēts iepriekš, noteiktās lietās teritoriālā jurisdikcija var būt vienlaicīgi divām tiesām. Šai gadījumā lietā iesaistītā puse var izvēlēties, kurā tiesā iesniegt prasību (**izvēles jurisdikcija**).

Šāda veida jurisdikcija ir noteikta Civilprocesa likuma 49. līdz 65. pantā; tādēļ turpmāk ir izklāstītas tikai vissvarīgākās lietas un tās lietas, kuras visvairāk ir saistītas ar lietā iesaistīto dalībnieku dzīvi.

Strīdos saistībā ar laulāto uzturēšanu piekritīga ir ne tikai tiesa ar galveno teritoriālo jurisdikciju, bet arī tiesa, kuras jurisdikcijā atrodas teritorija, kur ir pieteicēja (uztura saņēmēja) pastāvīgā dzīvesvieta. Arī laulāto strīdos (laulības šķiršanas lietās) pusēm ir iespēja izvēlēties tiesu. Šai gadījumā piekritīga ir tiesa, kuras jurisdikcijā atrodas teritorija, kur bija laulāto pēdējā kopīgā dzīvesvieta. Strīdos par paternitātes vai maternitātes noteikšanu vai apstrīdēšanu piekritība ir arī tiesai, kuras jurisdikcijā atrodas teritorija, kur ir bērna, kurš saskaņā ar Slovēnijas tiesību aktiem ir tiesīgs iesniegt prasību, pagaidu vai pastāvīgā dzīvesvieta. Ja Slovēnijā esošajai tiesai ir piekritība šādos strīdos, piemēram, tāpēc, ka pieteicēja pastāvīgā dzīvesvieta ir Slovēnijā, teritoriālā jurisdikcija ir arī tiesai, kuras jurisdikcijā atrodas teritorija, kur ir pieteicēja pastāvīgā dzīvesvieta. Ārpuslīguma strīdos par zaudējumu atlīdzināšanu (tās galvenokārt ir lietas saistībā ar satiksmes negadījumiem) papildus galvenajai jurisdikcijas tiesai piekritība ir arī tiesai, kuras jurisdikcijā atrodas teritorija, kur atgadījies zaudējumus radošais notikums (piem., satiksmes negadījuma vieta), vai tiesai, kuras jurisdikcijā atrodas teritorija, kur iestājušās radīto zaudējumu sekas. Tādu zaudējumu gadījumā, kuru rezultātā ir iestājusies personas nāve vai persona ir guvusi nopietnus ievainojumus, jurisdikcija ir arī tiesai, kuras jurisdikcijā atrodas teritorija, kur ir pieteicēja pastāvīgā vai pagaidu dzīvesvieta. Saistībā ar strīdiem, kas izriet no līgumattiecībām starp pusēm, piekritība ir arī tiesai, kuras jurisdikcijā atrodas teritorija, kura noteikta kā līgumattiecību izpildes vieta; līdzīga kārtība pastāv arī attiecībā uz strīdiem par vekseliem vai čekiem (tiesa, kuras jurisdikcijā atrodas teritorija, kur ir maksājuma vieta). Citi izvēles jurisdikcijas gadījumi, kā minēts iepriekš, ir noteikti Civilprocesa likumā.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Īpašos gadījumos tiesību akti paredz īpašu teritoriālo jurisdikciju un nosaka tiesu kā vienīgo tiesu, kurai ir jurisdikcija iztiesāt konkrētu lietu. To sauc par **ekskluzīvu teritoriālo jurisdikciju**, un tā tiek piemērota šādi:

- attiecībā uz strīdiem par īpašumtiesībām, to pārkāpumiem, īpašuma trī un nomu ekskluzīva teritoriālā jurisdikcija ir tiesai, kurai piekritīga teritorija, kur atrodas īpašums;
- attiecībā uz strīdiem par reālajām tiesībām uz jūras vai gaisa kuģi (un strīdiem par to nomu) ekskluzīva teritoriālā jurisdikcija ir tiesai, kurai piekritīga teritorija, kur tiek vests reģistrs, kur ierakstīts jūras vai gaisa kuģis;
- attiecībā uz strīdiem, kas rodas tiesas vai administratīvā izpildes procesa laikā vai rezultātā, un strīdiem, kas rodas bankrota procedūras laikā vai saistībā ar to, ekskluzīva teritoriālā jurisdikcija ir tiesai, kurai piekritīga teritorija, kur atrodas tiesa, kas īsteno izpildes vai bankrota procedūru.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Slovēnijas tiesību akti ļauj pusēm īpašā gadījumā vienoties par pirmās instances tiesas jurisdikciju (**vienošanās par teritoriālo jurisdikciju**). Pušu vienošanās var mainīt tiesību aktos noteikto teritoriālo jurisdikciju, tomēr jāatzīmē, ka puses nevar noslēgt vienošanos, nosakot jurisdikciju *ratione materiae*; to var noteikt tikai likums (sk. skaidrojumu iepriekš).

Puses var vienoties, ka lietu izskata pirmās instances tiesa, kurai citādi nav teritoriālā jurisdikcija. Pusēm jāievēro pamatnoteikums, ka tiesai, par kuru tās vienojas, ir jābūt kompetentai iztiesāt lietu pēc satura vai arī tai ir jābūt tiesai, kurai ir jurisdikcija *ratione materiae* (sk. jurisdikcijas nodalīšana starp vietējām tiesām un apgabaltiesām). Vienošanās nav atļauta arī tad, ja tiesību akti nosaka ekskluzīvas teritoriālās jurisdikcijas tiesu (sk. iepriekšējo punktu).

Pušu vienošanās ir jānoslēdz rakstiski attiecībā uz konkrētu strīdu vai nākotnes strīdu, kas rodas vai var rasties no pušu īpašajām juridiskajām attiecībām. Vienošanās dokuments pieteicējam jāpievieno prasībai, ar kuru tiek uzsākts process attiecīgajā tiesā. Ir svarīgi atzīmēt, ka teritoriālo jurisdikciju nevar noteikt procesa gaitā, t. i., kad prasība tiesā jau ir iesniegta, nepievienojot šādu dokumentu par vienošanos.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Slovēnijas tiesu sistēmā nav īpašu tiesu, kas specializējas civiltiesībās un komerciesībās (piem., īpašas ģimeņu tiesas, lai izšķirtu laulību strīdus vai strīdus starp vecākiem un bērniem), jo visi civiltiesiskie strīdi tiek izšķirti vietējās tiesās un apgabaltiesās vai attiecīgi to civillietu un komercietu nodaļās. Tiesās ir izveidotas nodaļas (civillietu, ģimenes lietu, komercietu, izpildes, bezstrīdus, testamentu). Parasti šajās nodaļās strīdus izskata un tiesas spriedumus taīsa specializējušies tiesneši.

Īpašas tiesas tiek organizētas tikai attiecībā uz darba un sabiedrisko lietu strīdiem; to jurisdikcija un struktūra ir izklāstīta šīs tēmas sākumā.

Saistītās saites

<http://www.sodisce.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 24/06/2016

Piekritība - Slovākija

SATURS

- 1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

- 2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?
 - 2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?
 - 2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa)?
 - 2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.
 - 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.
 - 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvēršas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Pirmās instances civiltiesvedībā jurisdikcija principā ir vispārējās piekritības tiesām; tas nozīmē, ka vairākumā gadījumu tā ir rajona tiesa (*okresný súd*) (Civilprocesa strīdu izskatīšanas kodeksa (*Civilný sporový poriadok*, CCAP) 12. pants), un izņēmuma gadījumos — apgabaltiesa (*krajský súd*) (CCAP 31. pants). Atsevišķos gadījumos jāvēršas specializētā tiesā (skatīt atbildi uz 3. jautājumu).

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

Ar jurisdikciju pēc būtības saprot noteiktu kompetenci izspriest lietas pirmajā instancē kādai no dažādu veidu tiesām. Tas nozīmē, ka tiek noteikts, vai rajona tiesai vai apgabaltiesai ir jāizspriež lieta kā pirmās instances tiesai. Parasti rajona tiesām ir jurisdikcija izskatīt civillietas pirmajā instancē (CCAP 12. pants). Konkrētos tiesību aktos paredzētos jautājumos lietas pirmajā instancē izspriež apgabaltiesas (CCAP 31. pants). Pamatkritērijs tiesas jurisdikcijas noteikšanai ir lietas būtība.

Tiesas procedūras pamats ir tiesas sēdes pirmās instances tiesās. Ikvienu lietu ir vispirms jāizspriež pirmās instances tiesā. Izšķirošais kritērijs, nosakot jurisdikciju pēc būtības, ir apstākļi, kādi pastāv procedūras sākšanas brīdī, t. i., dienā, kad prasība/pieteikums tiek saņemta/-s tiesā. Apstākļu izmaiņas procedūras gaitā neietekmē jau noteikto jurisdikciju pēc būtības.

Jurisdikcijas pēc būtības pastāvēšana ir viens no procedūras pamatnosacījumiem, kas saistīti ar tiesu. Tiesa visos tiesvedības posmos un visās instancēs izvērtē, vai šis pamatnosacījums ir *ex officio* ievērots, tāpēc iebildumu par jurisdikcijas trūkumu pēc būtības nav vajadzības celt. Ja tiesa nospriež, ka tai nav jurisdikcijas pēc būtības, tai ir pienākums nodot lietu citai tiesai, kam ir jurisdikcija pēc būtības. Tiesa informē prasītāju. Ja prasība/pieteikums jau ir nodota/-s atbildētājam, tiesai ir jāinformē arī atbildētājs par to, ka lieta ir nodota tiesai, kurai ir jurisdikcija pēc būtības. Strīds par jurisdikciju pēc būtības var rasties tikai starp rajona tiesu un apgabaltiesu, ņemot vērā, ka Augstākajai tiesai (*Najvyšší súd*) nevar būt jurisdikcija pēc būtības pirmās instances tiesvedībā. Strīdu par jurisdikciju pēc būtības starp rajona tiesu un apgabaltiesu izšķir Augstākā tiesa, kas ir par minētajām tiesām augstākas instances tiesa, lemjot par jurisdikciju.

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Slovākijas Republikas tiesu sistēmā ir trīs līmeņu tiesas — rajona tiesas, apgabaltiesas un Augstākā tiesa. Rajona tiesām ir jurisdikcija izskatīt civillietas pirmajā instancē (CCAP 12. pants). Apgabaltiesām ir jurisdikcija otrajā instancē; tas nozīmē, ka

apelācijas pret rajona tiesu lēmumiem vienmēr izskata apgabaltiesas. Izņēmums ir strīdi, kas izriet no abstraktas pārskatīšanas patērētāju lietās, kad apgabaltiesas (Bratislavas apgabaltiesa, Banska Bistricas apgabaltiesa un Košices apgabaltiesa) izspriež lietas savos apgabalos kā pirmās instances tiesas (CCAP 31. pants).

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

Teritoriālo jurisdikciju reglamentē Civilprocesa strīdu izskatīšanas kodekss un Bezstrīdus civilprocesa kodekss (*Civilný mimosporový poriadok, CMP*). Noteikumi par teritoriālo jurisdikciju nosaka, kurai pirmās instances tiesai, t. i., kurai konkrētajai tiesai no visām tiesām, kam ir jurisdikcija pēc būtības, ir jāizskata un jāizspriež kāda lieta. Piemērojamā tiesiskajā regulējumā izšķir vispārējo teritoriālo jurisdikciju un īpašo teritoriālo jurisdikciju. Nosakot tiesas teritoriālo jurisdikciju, prioritāte ir īpašajai teritoriālajai jurisdikcijai. Ja jurisdikcija netiek noteikta, izmantojot šo metodi, piemēro vispārējo teritoriālo jurisdikciju. Teritoriālā jurisdikcija var arī būt izvēles (alternatīva/fakultatīva) vai ekskluzīva jurisdikcija. Ja teritoriālā jurisdikcija ir izvēles jurisdikcija, prasītājs var izvēlēties, vai pieteikumu iesniegt atbildētāja vispārējās piekritības tiesā vai citā CCAP noteiktā tiesā. Ja teritoriālā jurisdikcija ir ekskluzīva, ir uzskaitīti gadījumi, kad teritoriālā jurisdikcija ir citai tiesai, nevis atbildētāja vispārējās piekritības tiesai. Tas nozīmē, ka konkrētai tiesai būs jurisdikcija neatkarīgi no tā, vai atbildētāja vispārējās piekritības tiesa ir cita tiesa, un neatkarīgi no iespējas konkrētajā lietā izvēlēties tiesu pēc saviem ieskatiem.

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.

Strīdu lietas

Saskaņā ar CCAP noteikumiem teritoriālā jurisdikcija vienmēr ir atbildētāja vispārējās piekritības tiesai, ja vien nav noteikts citādi (CCAP 13. pants).

Fiziskas personas vispārējās piekritības tiesa ir tiesa, kuras rajonā ir šādas personas pastāvīgā dzīvesvieta (CCAP 14. pants).

Juridiskas personas vispārējās piekritības tiesa ir tiesa, kuras rajonā ir šādas personas juridiskā adrese (CCAP 15. panta 1. daļa). Ārvalstu juridiskas personas vispārējās piekritības tiesa ir tiesa, kuras rajonā ir šādas ārvalstu juridiskas personas filiāle (CCAP 15. panta 2. daļa).

Ja vispārējās piekritības tiesu nevar noteikt pēc šiem kritērijiem, vispārējās piekritības tiesa ir tiesa, kuras rajonā atrodas fiziskās personas pēdējā pastāvīgā dzīvesvieta vai juridiskās personas pēdējā juridiskā adrese Slovērijas Republikā; ja šādas tiesas nav, jurisdikcija ir tiesai, kuras rajonā atrodas personas aktīvi (CCAP 16. pants).

Valsts gadījumā vispārējās piekritības tiesa ir tiesa, kuras rajonā noticis fakts, par ko celta prasība (CCAP 17. pants).

Bezstrīdus lietas

Bezstrīdus lietās (CMP 3. pants) teritoriālā jurisdikcija ir likumā noteiktai tiesai. Ja teritoriālo jurisdikciju šādi nevar noteikt, tad teritoriālā jurisdikcija ir prasītāja vispārējās piekritības tiesai.

2.2.2 ŠT pamatnoteikuma izņēmumi.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Alternatīvā jurisdikcija (jurisdikcija, ko izvēlas pēc saviem ieskatiem) atspoguļo prasītāja tiesības izvēlēties nevis atbildētāja vispārējās piekritības tiesu, bet gan tiesu, kam ir jurisdikcija saskaņā ar CCAP 19. pantu. Papildus atbildētāja vispārējai tiesai teritoriālā jurisdikcija ir arī tiesai, kuras rajonā:

- a) atrodas atbildētāja darba vieta atbilstoši viņa(-s) darba līgumam;
- b) radies apstākļi, par kuru ierosināta zaudējumu atlīdzības prasība;
- c) atrodas atbildētāja–juridiskas personas filiāle, ja strīds attiecas uz konkrēto filiāli;
- d) ir prasītāja–patērētāja pastāvīgā dzīvesvieta, ja strīds ir patērētāja strīds vai ja tiesvedība attiecas uz patērētāju strīdu izšķiršanu šķīrējtiesā;
- e) ir prasītāja pastāvīgā dzīvesvieta vai juridiska adrese vai — ārvalstu juridiskas personas gadījumā — prasītāja organizatoriskā struktūrvienība, ja tiek izskatīts strīds par diskriminācijas apkarošanu.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Ekskluzīva jurisdikcija **strīdu lietās** nozīmē, ka prasītājam ir pienākums izvēlēties nevis atbildētāja vispārējās piekritības tiesu, bet tiesu, kam ir jurisdikcija saskaņā ar CCAP 20. pantu. Tas nozīmē, ka turpmāk norādītajos gadījumos teritoriālā jurisdikcija izspriest lietu ir tiesai:

- a) kuras rajonā atrodas nekustamais īpašums — strīdā, kas saistīts ar lietu tiesībām uz nekustamo īpašumu;
- b) kuras rajonā notiek mantojuma tiesvedība — strīdā, kas attiecas uz mantojuma tiesvedību;
- c) kurā notiek izpildes tiesvedība — ja strīda iemesls ir tiesvedības īpašais raksturs;
- d) kurā notiek bankrota vai pārstrukturēšanas tiesvedība — ja strīda iemesls ir tiesvedības īpašais raksturs, izņemot tiesvedību saistībā ar nedalāmas laulāto mantas lietu kārtošanu;
- e) kuras rajonā atrodas šķīrējtiesa, ja tiesvedība attiecas uz strīdiem saistībā ar izšķiršanu šķīrējtiesā, izņemot patērētāju strīdu izšķiršanu šķīrējtiesā; ja šķīrējtiesa atrodas ārpus Slovēnijas Republikas, lieta ir tās tiesas jurisdikcijā, kuras rajonā ir atbildētāja pastāvīgā dzīvesvieta vai juridiskā adrese, vai organizatoriskā struktūra ārvalstu juridiskas personas gadījumā; ja atbildētāja pastāvīgā dzīvesvieta vai juridiskā adrese, vai organizatoriskā struktūra ārvalstu juridiskas personas gadījumā nav Slovēnijas Republikā, kompetentā tiesa lietas izspriešanai ir tiesa, kuras jurisdikcijā ir prasītāja pastāvīgā dzīvesvieta vai juridiskā adrese, vai organizatoriskā struktūra ārvalstu juridiskas personas gadījumā.

Ekskluzīva jurisdikcija **bezstrīdus lietās** nozīmē, ka vispārējās piekritības tiesas vietā jurisdikcija ir turpmāk norādītajām tiesām.

Teritoriālā jurisdikcija tiesvedībā, kas saistīta ar **laulības šķiršanu**, ir tiesai, kuras rajonā atrodas laulāto pēdējā kopīgā dzīvesvieta, ja vismaz vienam no viņiem dzīvesvieta joprojām ir attiecīgajā rajonā. Visos citos gadījumos teritoriālā jurisdikcija ir tā laulātā vispārējās piekritības tiesai, kurš nav prasības pieteikuma iesniedzējs. Ja tiesas jurisdikciju nevar noteikt, izmantojot šo kritēriju, jurisdikcija ir prasītāja vispārējās piekritības tiesai (*CMP 92. pants*).

Teritoriālā jurisdikcija tiesvedībā, kas saistīta ar **laulības atzīšanu par nelikumīgu** vai **neesošu**, ir tiesai, kuras rajonā atrodas laulāto pēdējā kopīgā dzīvesvieta, ja vismaz vienam no viņiem dzīvesvieta joprojām ir attiecīgajā rajonā. Visos citos gadījumos teritoriālā jurisdikcija ir tā laulātā vispārējās piekritības tiesai, kurš nav prasības pieteikuma iesniedzējs. Ja tiesas jurisdikciju nevar noteikt, izmantojot šo kritēriju, jurisdikcija ir jebkura laulātā vispārējās piekritības tiesai (*CMP 101. pants*).

Teritoriālā jurisdikcija tiesvedībā, kurā izskata lietas, kas saistītas ar **nepilngadīgo tiesību aizsardzību tiesā**, ir tiesai, kuras rajonā ir nepilngadīgā dzīvesvieta un kuru nosaka pēc nepilngadīgā vecāku vienošanās vai citādi saskaņā ar tiesību aktiem tiesvedības sākumā (*CMP 112. panta 1. daļa*).

Teritoriālā jurisdikcija tiesvedībā, kurā izskata lietas, kas saistītas ar **adopciju**, ir tiesai, kuras rajonā ir bērna dzīvesvieta un kuru nosaka pēc bērna vecāku vienošanās vai citādi saskaņā ar tiesību aktiem tiesvedības sākumā. Ja šādas tiesas nav, jurisdikcija izspriest lietu ir tiesai, kuras rajonā bērns dzīvo (*CMP 136. pants*).

Teritoriālā jurisdikcija tiesvedībā, kas saistīta ar **tiesībspēju un rīcībspēju iesaistīties tiesiskās darbībās**, ir tiesai, kuras rajonā ir tās personas dzīvesvieta, uz kuras tiesībspēju un rīcībspēju attiecas konkrētā lieta (*CMP 232. pants*).

Teritoriālā jurisdikcija tiesvedībā, kas saistīta ar **personas saistību pieļaujamību un personas paturēšanu medicīnas iestādē**, ir tiesai, kuras rajonā atrodas medicīnas iestāde (*CMP 252. pants*).

Teritoriālā jurisdikcija tiesvedībā, kas saistīta ar **turētājbankas iecelšanu**, ir tiesai, kuras rajonā ir attiecīgās personas dzīvesvieta; ja šādas tiesas nav, teritoriālā jurisdikcija ir tiesai, kuras rajonā atrodas personas aktīvi (*CMP 273. pants*).

Teritoriālā jurisdikcija tiesvedībā, kas saistīta ar **nāves fakta pasludināšanu**, ir tās personas tiesai, kura ir pasludināma par mirušu (*CMP 220. pants*).

Teritoriālā jurisdikcija tiesvedībā, kas saistīta ar **mantojumu**, ir tiesai, kuras rajonā:

- a) bija testatora pastāvīgā dzīvesvieta viņa nāves brīdī;
- b) atrodas testatora aktīvi, izņemot, ja jurisdikcija tiek noteikta atbilstoši a) apakšpunktam;
- c) testators miris, izņemot, ja jurisdikcija tiek noteikta atbilstoši a) vai b) apakšpunktam (*CMP 158. pants*).

Turpmākā mantojuma tiesvedībā teritoriālā jurisdikcija ir tiesai, kas slēgusi mantojuma tiesvedību (*CMP 159. pants*).

Ja tiesai ir jāapstiprina darbība, ko saistībā ar mantojuma tiesvedību veic nepilngadīgais, kurš ir mantinieks, jurisdikcija apstiprināt konkrēto tiesisko darbību ir tiesai, kurā notiek mantojuma tiesvedība (*CMP 160. panta 1. daļa*).

Teritoriālā jurisdikcija tiesvedībā, kurā izskata lietas, kas saistītas ar **nodošānu notāra aizgādībā**, ir tiesai, kuras rajonā ir tā notāra juridiskā adrese, kā aizgādībā tiek nodota nauda, priekšmeti vai vērtspapīri (*CMP 334. pants*).

Teritoriālā jurisdikcija tiesvedībā, kura saistīta ar **bankas vai ārvalstu bankas filiāles emitēta un zaudēta vērtspapīra aizstāšanu, ko veic ar tiesas starpniecību**, ir tiesai, kuras rajonā ir bankas vai ārvalstu bankas filiāles juridiskā adrese. Visos citos gadījumos

tiesvedībā, kura saistīta ar dokumenta aizstāšanu, ko veic ar tiesas starpniecību, jurisdikcija ir prasītāja vispārējās piekritības tiesai. Ja prasītāja vispārējās piekritības tiesa neatrodas Slovākijas Republikā, jurisdikcija ir tiesai, kuras rajonā atrodas maksājuma veikšanas vieta (*CMP* 311. pants).

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Nē.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Specializēto tiesu jurisdikciju reglamentē *CMP* 22–33. pants, proti, ir specializētas tiesas, kurām ir jurisdikcija šādos gadījumos:

- a) tiesvedība saistībā ar pārvedu vekseljiem un čekiem;
- b) darba strīdi;
- c) tiesvedība saistībā ar bankrotu un pārstrukturēšanu;
- d) strīdi saistībā ar rūpniecisko īpašumu;
- e) strīdi saistībā ar negodīgu konkurenci un autortiesību strīdi;
- f) strīdi, kas izriet no ekonomiskās konkurences;
- g) strīdi saistībā ar šķīrējtiesas procedūru;
- h) strīdi, kas izriet no biržas līgumiem;
- i) strīdi, kas saistīti ar līgumu, darba koncesijas līgumu vai pamatlīgumu spēkā neesības noteikšanu;
- j) strīdi, kas izriet no abstraktas pārskatīšanas patērētāju jautājumos;
- k) strīdi saistībā ar atlīdzību par kodolpostījumiem;
- l) jautājumi saistībā ar aizsardzības pasākumiem civillietās, par kuriem rīkojums izdots citā ES dalībvalstī.

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Vairumā gadījumu, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 10/02/2020

Piekritība - Somija

SATURS

- 1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?
- 2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?
 - 2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?
 - 2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)
 - 2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.
 - 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.
 - 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

- 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
- 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Somijā civilprasības izskata vispārējās tiesas. Speciālās tiesas parasti ir vai nu apelācijas instances, vai tiesas, kas izskata lietas, kuras nav ierosinājuši atsevišķi pilsoņi.

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Somijā vispārējā pirmās instances tiesa civillietās ir apgabaltiesa (*käräjäoikeus*). Apelācijas tiesas (*hovioikeus*) galvenokārt darbojas kā pārsūdzības tiesas.

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.

Galvenais princips paredz, ka prasības ir jāceļ vispārējā pirmās instances tiesā pēc atbildētāja dzīvesvietas. Tas attiecas arī uz situācijām, kad atbildētājs ir juridiska persona. Ir maz tādu prasību, kas tiek izskatītas citur.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Tas ir iespējams turpmāk minētajos gadījumos.

Prasības par laulības šķiršanu, kopdzīves izbeigšanu vai laulības spēkā esamību, vai īpašuma sadalīšanu apstākļos, kas nav saistīti ar laulātā nāvi, var celt tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā atrodas viena vai otra laulātā pastāvīgā dzīvesvieta vai uzturēšanās vieta.

Prasības saistībā ar filiāles, departamenta vai pārstāvja darbībām, vai darbībām, kas veiktas citās tamlīdzīgās juridiskas personas komercdarbības vietās, vai saistībā ar darbībām, kas veiktas individuālā komersanta komercdarbības vietā, gadījumos, kad attiecīgā juridiskā persona vai individuālais komersants ir atbildētājs, var celt tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā atrodas attiecīgā komercdarbība vieta.

Patērētāja prasību pret komersantu, kas celta, pamatojoties uz patērētāju tiesību aizsardzības tiesību aktiem, var izskatīt arī tā tiesu apgabala pirmās instances tiesa, kurā ir attiecīgā patērētāja pastāvīgā dzīvesvieta vai uzturēšanās vieta.

Tirgus tiesa (*markkinaoikeus*) ir pirmās instances tiesa, kas izskata strīdus, pieteikumus un sūdzības saistībā ar rūpnieciskā īpašuma tiesībām un autortiesībām.

Prasības saistībā ar darba līgumiem var celt arī tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā parasti tiek veikts attiecīgajā līgumā noteiktais darbs. Gadījumos, kad darbs galvenokārt netiek veikts vienā un tajā pašā tiesu apgabalā, darbinieka celto prasību pret viņa darba devēju var izskatīt arī tā tiesu apgabala pirmās instances tiesa, kurā ir darba devēja komercdarbības vieta.

Prasības par kompensācijām, kas nav saistītas ar līgumattiecībām, var celt arī tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā notikusi darbība vai bezdarbība, kas ir attiecīgās prasības pamatā, vai kurā minētās darbības/bezdarbība dēļ ir radušies zaudējumi. Iepriekš minēto veidu prasības var celt arī tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā ir prasītāja pastāvīgā dzīvesvieta vai uzturēšanās vieta, ja prasība ir celta saskaņā ar Likumu par transportlīdzekļu apdrošināšanu (*liikennevakuutuslaki*),

Likumu par kaitējumu pacientam (*potilasvahinkolakī*), Produktatbildības likumu (*tuotevastuulaki*), Likumu par apdrošināšanu pret videi nodarīto kaitējumu (*laki ympäristövahinkovakuutusesta*) vai Dzelzceļa satiksmes atbildības likumu (*raideliikennevastuulaki*).

Prasības saistībā ar nekustamo īpašumu var celt arī tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā atrodas nekustamais īpašums.

Prasības saistībā ar uzturlīdzekļiem var celt arī tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā ir prasītāja vai uzturlīdzekļu saņēmēja dzīvesvieta.

Starptautiskās lietās piemērojami jurisdikcijas noteikumi, kas paredzēti ES regulās vai starptautiskajos līgumos.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Ne vienmēr piekritīgā tiesa būs tiesa pēc atbildētāja dzīvesvietas. Turpmāk doti dažu šādu gadījumu piemēri.

Prasības saistībā ar paternitātes noteikšanu ir jāceļ tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā ir mātes vai bērna pastāvīgā dzīvesvieta vai uzturēšanās vieta. Prasības par paternitātes atzīšanu par neesošu ir jāceļ tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā ir bērna pastāvīgā dzīvesvieta.

Prasības saistībā ar aizgādību pār bērnu un saskarsmes tiesībām ir jāceļ tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā ir bērna pastāvīgā dzīvesvieta.

Prasības saistībā ar rīkojumu izpildi par aizgādību un saskarsmes tiesībām ir jāceļ tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā ir bērna vai atbildētāja pastāvīgā dzīvesvieta vai kurā kāds no viņiem uzturas pagaidām.

Prasības attiecībā uz aizbildņu iecelšanu vai aizbildnības izbeigšanu, vai tiesībspējas un rīcībspējas ierobežošanu, vai šādu ierobežojumu atcelšanu vai grozīšanu ir jāceļ tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā ir tās fiziskās personas pastāvīgā dzīvesvieta, kuras tiesībspēja un rīcībspēja tiek ierobežota.

Prasības saistībā ar adopcijas apstiprināšanu ir jāceļ tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā ir adoptētāja pastāvīgā dzīvesvieta vai uzturēšanās vieta.

Prasības saistībā ar mantošanu un īpašumiem ir jāceļ tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā atradās mantojuma atstājēja pastāvīgā dzīvesvieta vai uzturēšanās vieta.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Civilprasībās (izņemot bezstrīdus tiesas procesus), ņemot vērā noteiktus nosacījumus, ieinteresētās puses var izvēlēties vērsties tiesā, kas vispārējā kārtībā nav noteikta kā kompetentā tiesa (pirmās instances tiesa).

Patērētāju, darbinieku un fizisku personu, kas pieprasa vai saņem uzturlīdzekļus, tiesības celt prasības Tiesas procesa kodeksā (*oikeudenkäymiskaari*) norādītajā tiesā nevar ierobežot ar līgumiem, kas nosaka piekritību, izņemot gadījumus, kad šādas vienošanās ir panāktas pēc strīda rašanās.

Vienošanās par piekritības noteikšanu ir jāsastāda rakstiski, un tās var attiecināt uz konkrētu strīdu vai jebkuriem turpmākiem strīdiem, kas izriet no konkrētajām juridiskajām attiecībām.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Tirgus tiesa darbojas kā pirmās instances tiesa attiecībā uz strīdiem, pieteikumiem un sūdzībām saistībā ar rūpnieciskā īpašuma tiesībām un autortiesībām. Citādi speciālo tiesu sistēma Somijā tiek izmantota tiesvedībā tikai izņēmuma apstākļos.

Saites

<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/en/index.html>

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minētu informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

SATURS

- 1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?
- 2 Ja lieta ir piekrītīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?
 - 2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?
 - 2.2 Teritoriālā piekrītība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)
 - 2.2.1 Teritoriālās piekrītības pamatnoteikums.
 - 2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.
 - 2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?
 - 2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?
 - 2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?
- 3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Civillietas parasti tiek izskatītas vispārējā tiesā. Prasību iespējams pēc piekrītības celt rajona tiesā (*tingsrätt*).

Pastāv divas speciālās tiesas, kuras izskata noteikta veida civillietas, proti, Darba tiesa (*Arbetsdomstolen*) un Tirgus tiesa (*Marknad sdomstolen*). Tāpat ir konkrētas rajona tiesas, kas skata īpaša veida lietas. Informācija par šo tiesu jurisdikciju atrodama [pie 3. jautājuma](#).

Plašāka informācija par vispārējām tiesībām atrodama [šeit](#), savukārt par speciālajām tiesām [šeit](#).

Atsevišķus civillietu strīdus izskata iestādēs, kas faktiski nav tiesas. Piemērojot vienkāršotas procedūras saīsinātās tiesvedības procesā, izpildes iestādes var pieprasīt, lai puse veic nepieciešamos maksājumus vai citus pasākumus. Iestāžu pieņemtos lēmumus var apstrīdēt rajona tiesā. Noteikta veida strīdus, kas attiecas uz īres un nomas jautājumiem, izskata Īres tribunāli (*hyresn ämnder*) vai Nomas tribunāli (*arrendenämnder*).

2 Ja lieta ir piekrītīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Faktiski visas prasības civillietās tiek celtas zemākajā tiesā, proti, rajona tiesā (*tingsrätt*).

2.2 Teritoriālā piekrītība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

2.2.1 Teritoriālās piekrītības pamatnoteikums.

Saskaņā ar vispārējiem noteikumiem prasība ceļama tur, kur ir atbildētāja domicils. Fiziskas personas domicils ir vieta, kur šī persona reģistrēta iedzīvotāju reģistrā. Informāciju par to, kur persona ir reģistrēta iedzīvotāju reģistrā, var sniegt Zviedrijas Nodokļu aģentūra (*Skatteverket*) (tālr.: +46 (0)8 56 48 51 60). Juridiskas personas domicils parasti ir vieta, kas reģistrēta kā tās juridiskā adrese.

Zviedrijas tiesā prasību iespējams celt arī tad, ja persona nedzīvo Zviedrijā. Ja atbildētājam nav dzīvesvietas, prasība ceļama vietā, kur tas uzturas, vai atsevišķos gadījumos vietā, kur tas pēdējo reizi dzīvojis vai uzturējies. Dažās civilīetās prasību var celt Zviedrijā pat tad, ja atbildētājs ir citas valsts rezidents. Nosakot piekritību, būtiska nozīme ir tam, vai pusēm Zviedrijā pieder īpašums vai arī tās ir noslēgušas līgumu Zviedrijā.

Starptautiskās lietās būtiski atcerēties, ka Zviedrijas regulējums par tiesu piekritību ir piemērojams vienīgi gadījumos, kad piekritība ir Zviedrijas tiesām. Vairumā gadījumu piekritība ir Zviedrijas tiesām, ja Zviedrijas tiesai piekritība ir saskaņā ar valsts normatīvo regulējumu par tiesu piekritību. Šajā kontekstā jāievēro arī visi starptautiskie nolīgumi, kas var būt piemērojami. Zviedrijai visbūtiskākie tiesību akti ir Regula „Brisele I”, Briseles Konvencija un Lugāno Konvencija — tie visi regulē tiesu piekritību, ja atbildētāja domicils ir valstī, kas ietilpst regulas vai konvenciju tvērumā. Jo īpaši tajos ir arī norādīts, ka pamatojumu tiesas piekritības noteikšanai gadījumos, kad tiek celta prasība par maksājuma saistību izpildi vietā, kur atbildētājam pieder īpašums, var nepiemērot personai, kuras domicils ir ES dalībvalstī vai Konvencijas dalībvalstī.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Ir vairāki regulējumi par piekritību, kas paredz, ka prasību var celt arī citā tiesā, kas nav piekritīgā tiesa atbilstoši atbildētāja dzīvesvietas kritērijam. Dažādos starptautiskos nolīgumos, piemēram, Regulā „Brisele I” un Briseles un Lugāno Konvencijā, pastāv noteikumi par jurisdikcijas kolīziju.

Šis ir svarīgākais Zviedrijas regulējums par jurisdikcijas kolīziju:

- ikviens, kam ir radušies zaudējumi, var celt prasību tajā vietā, kurā notika nevēlamā darbība vai kur ir radušies zaudējumi. Būtībā šis noteikums nav piemērojams līguma laušanas gadījumā. Prasību par zaudējumu atlīdzību, kas radušies noziedzīga nodarījuma rezultātā, var celt saistībā ar krimināllietu par minēto noziedzīgo nodarījumu;
- patērētāji maza apmēra prasību lietās var celt prasību pret komersantu savā tiesā;
- prasību par maksājumu saistību izpildi saskaņā ar līgumu atsevišķos gadījumos var celt līguma slēgšanas vietā. No otras puses, Zviedrijas tiesībās nav paredzēta norma, ar ko jurisdikcija tiek nodota tiesai vietā, kurā līgums ir izpildāms;
- atsevišķos gadījumos prasību pret komersantu par strīdu, kas radies saistībā ar uzņēmējdarbību, var celt uzņēmuma atrašanās vietā;
- tiesvedība par bērna aizgādību, uzturēšanās un apmeklēšanas tiesībām parasti notiek vietā, kur bērns uzturas (lūdzu, skatīt arī sadaļu par Vecāku atbildību — Zviedrija);
- prasības par alimentiem parasti tiek celtas tiesā, kurai ir piekritība atbilstoši atbildētāja dzīvesvietai, savukārt paternitātes lietas, laulību lietas un lietas par vecāku atbildību (lietas par bērna aizgādību un bērna dzīvesvietu) var izskatīt arī citā tiesā.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Zviedrijas normatīvajos aktos ietilpst vairāki noteikumi par ekskluzīvo piekritību, ar ko nosaka, ka prasība ir ceļama kādā konkrētā tiesā. Arī dažādos starptautiskos nolīgumos, piemēram, Regulā „Brisele I” un Briseles Konvencijā un Lugāno Konvencijā, pastāv noteikumi par ekskluzīvo piekritību. Ja lietā, uz ko attiecas kāds no šiem noteikumiem, prasība ir celta citā tiesā, nevis ekskluzīvās piekritības tiesā, minētā tiesa šo lietu izskatīt nedrīkst.

Šis ir svarīgākais Zviedrijas regulējums par ekskluzīvo piekritību:

- vairums īpašuma tiesību strīdu jārisina tiesā vietā, kur īpašums atrodas;
- atsevišķi strīdi par īpašuma jautājumiem jārisina īpašuma tiesā (*fastighetsdomstol*) vai īres vai nomas tribunālā (*hyresnämnd* vai *arrendenämnd*). Arī šajā gadījumā tas ir atkarīgs no tā, kur īpašums atrodas;
- mantojumu lietas izskatāmas tiesā vietā, kur mirušais dzīvojis;
- laulību un laulāto mantas sadales lietas jāizskata tiesā vietā, kur dzīvo viena no pusēm;
- ja strīds ir risināms Darba tiesā (*Arbetsdomstolen*) vai Tirdzniecības tiesā (*Marknadsdomstolen*), prasību nevar celt vispārējā tiesā pēc atbildētāja dzīvesvietas;
- vairumā strīdu, kas saistīti ar vides tiesībām, jūras tiesībām un intelektuālā īpašuma tiesībām, piemērojamas īpašas normas, kas nosaka tikai vienas tiesas piekritību;
- *Svea* Apelācijas tiesai (*Svea hovrätt*) ir ekskluzīva piekritība izskatīt noteiktas prasības, kas attiecas uz ārvalstu tiesu pieņemto nolēmumu izpildi.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Puses var vienoties par to, ka prasību var celt vai ka lieta ir jāizskata konkrēta tiesā. Šādu vienošanos dēvē par piekritības papildlīgumu, un tas sagatavojams rakstiski. Šī vienošanās var nozīmēt, ka vienai konkrētai tiesai ir ekskluzīva piekritība. Ir iespējams vienoties arī par to, ka piekritība ir citai tiesai, nevis tai, kuras piekritību nosaka standarta regulējums. Puses var arī noteikt vairāk nekā vienas tiesas piekritību.

Būtībā tiesai, kuru puses noteikušas par piekritības tiesu, prasība ir jāpieņem izskatīšanai. Taču tas neattiecas uz gadījumiem, kad vienošanās saturs ir pretrunā ekskluzīvās piekritības regulējumam. Ja viena puse apgalvo, ka piekritības papildlīgums nav spēkā, tiesai ir jāapsver arī šis apgalvojums, kā rezultātā var tikt konstatēts, ka tiesai nav atbilstošās piekritības.

Tiesa, kas citkārt nebūtu piekritības tiesa, var būt attiecīgās piekritības tiesa, ja atbildētājs neapgalvo, ka lieta tiek izskatīta nepareizajā tiesā (šāda rīcība tiek saukta par "vārdos neizteiktu vienošanos"). Taču tas neattiecas uz gadījumiem, kad piemērojams ekskluzīvās jurisdikcijas regulējums; tiesai šis jautājums ir jāapsver pēc pašas iniciatīvas. Taču tiesa automātiski neizskata jautājumu par to, vai prasība nav celta pretrunā galvenajam noteikumam, noteikumiem par jurisdikcijas kolīziju vai piekritības papildlīgumam. Jebkādi apgalvojumi par to, ka tiesai nav atbilstošās piekritības, izsakāmi tad, kad puses lietā pirmo reizi izvirza savus argumentus. Taču, ja atbildētājs vispār nesniedz nekādus argumentus un tiesai ir jātaisa aizmugurisks spriedums, tai ir jāapsver jautājums par to, vai tai ir atbilstošā piekritība.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Pastāv divas speciālās tiesas, kurās tiek skatītas civillietas, proti, Darba tiesa (*Arbetsdomstolen*) un Tirgus tiesa (*Marknadsdomstolen*). Darba tiesā tiek skatīti strīdi par darba tiesiskajām attiecībām, t. i., strīdi par attiecībām starp darba devēju un darbinieku. Tirgus tiesā tiek skatītas lietas, kas saistītas ar konkurences un tirgvedības tiesībām.

Konkrētas rajonu tiesas (*tingsrätter*) skata īpaša veida civillietas. Piecas Zviedrijas rajonu tiesas ir arī zemes un vides lietu tiesas (*mark- och miljödomstolar*). Šajās tiesās tiek skatītas lietas, kas ietilpst Vides kodeksa (*miljöbalken*) darbības jomā, kā arī lietas, kas saistītas ar ekspropriāciju un zemes sadali. Jūras lietas tiek skatītas septiņās rajonu tiesās, kas ir jūras tiesību tiesas (*sjörättsdomstolar*). Īpaši noteikumi ir piemērojami attiecībā uz strīdiem, kas ietilpst intelektuālā īpašuma tiesību tvērumā, īpaši attiecībā uz strīdiem, kas saistīti ar patentiem, un šie jautājumi ir Stokholmas rajona tiesas (*Stockholms tingsrätt*) ekskluzīvā piekritībā.

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 12/11/2015